

GÚRÚ GÓVINDA

BÆKUR GUNNARS DAL:

- Vera, ljóð, 1949
Sfinxinn, ljóð, 1953
Rödd Indlands, 1953
Þeir spáðu í stjörnurnar, 1954
Sfinxinn, 2. útg. 1954
Sókrates, 1957
Spámaðurinn, þýdd ljóð, 1958
Októberljóð, 1959
Leitin að Adítí, 1961
Tveir heimar, 1961
Líf og dauði, 1961
Hinn hvíti lótus, 1962
Yogasútra Patanjalis, 1962
Sex indversk heimspekikerfi, 1962
Grískir heimspekingar, 1963
Öld Sókratesar, 1963
Raddir morgunsins, ljóð, 1964
Móðir og barn, þýdd ljóð, 1964
Plató, 1966
Aristóteles, 1966
Orðstír og auður, skáldsaga, 1968
Á heitu sumri, skáldsaga, 1970
Indversk heimspeki, 1972
Spámaðurinn, þýdd ljóð, 2. útg. 1975
Grískir heimspekingar, 1975
Kamala, skáldsaga, 1976
Kastið ekki steinum, ljóðasafn, 1977
Með heiminn í hendi sér, 1978
Existentialismi, 1978
Heimspekingar Vesturlanda, 1979
Lífið á Stapa, ljóð, 1979
Spámaðurinn, þýdd ljóð, 3. útg. 1979
Móðir og barn, þýdd ljóð eftir Tagore, 2. útg. 1980
Gúrú Góvinda, skáldsaga, 1980

GUNNAR DAL

GÚRÚ GÓVINDA

SKÁLDSAGA

VÍKURÚTGÁFAN

Guðjón Eliasson

REYKJAVÍK

COPYRIGHT 1980
by Gunnar Dal

Setning og prentun:
Steinholt hf.
Bókband:
Bókbandsstofan Örkin hf.
1980

Þessi bók er tileinkuð konu minni

Elísabetu Lilju Linnet

FORMÁLI

Tvennt er það sem oft fer saman og hygg ég að það sannist vel á okkur Íslendingum. En það er einþykkni og rík hvöt til sjálfstæðis. Ef þetta er rétt, þá er það í senn kostur okkar og galli. Annars vegar leiðir þetta til þess að við viljum standa sem mest á eigin fótum og erum reiðubúnir að fórna allmiklu til þess. Hins vegar leiðir þetta oft til sundurlyndis. Þetta kann að skapa sterka einstaklinga, en það getur einnig haft í för með sér hættuleg sjúkdómseinkenni þjóðar okkar, því við erum deilugjarnir eins og forfeður okkar.

Þó vil ég nefna hér efni sem jafnvel Íslendingar geta ekki deilt um, en það er: að eitt sinn skal hver deyja.

Þegar þess er gætt, að þessi örlög bíða okkar allra, þá er það furðulegt hve sjaldan er á þetta minnst. Það er varla gert nema við jarðarfarir eða í lofgreinum um látna. Hafa menn þá engan áhuga á þessum óhjákvæmilegu örlögum sínum? Jú, vafalaust hafa menn það. En það þykir víst ekki smekklegt að minnast of oft á það. Hvers vegna? Ætli hin ömurlega mynd sem vísindin hafa dregið upp af dauðanum eigi ekki einhvern þátt í því? Hvernig er þá þessi mynd? Hvað er læknum og hjúkrunarfólki kennt um dauðann? Þegar hjartað hættir að halda blóðrásinni gangandi, þá fær heilinn ekki lengur neina næringu og skemmist mjög hratt.

Það tekur ekki lengri tíma en stundarfjórðung eða svo. Þegar hér er komið segja textar læknavísindanna, er persónuleiki sjúklingsins ekki lengur fyrir hendi. Hann hefur verið eyðilagður fyrir fullt og allt. Einstaklingurinn hættir að vera til.

Öldum saman hafa læknaskólar kennt læknum og hjúkrunarfólki þessa óhugnanlegu og fagnaðarsnauðu kenningu. Og hvaða fólk er þetta? Það er fólkið sem ætlast er til að hjálpi okkur á banabeði — hjálpi okkur til að setta okkur við dauðann. Þess er tæplega að vænta að þeir sem þessu trúna telji þetta sérstaklega örfandi umtalsefni.

En nú vaknar sú spurning: hefur þessi kenning verið svo vel staðfest að þar komist enginn efi að? Er þetta heilagur sannleikur, sem við getum treyst hvernig sem á stendur? Eða varðar okkur kannski ekkert um þetta? Heimskunnur maður komst svo að orði um það:

„Ekkert val í lífinu kemst undan áhrifum þess hverjum augum persónuleikinn lítur örlög sín og dauða. Þegar allt kemur til alls er það skilningur okkar á dauðanum, sem ákveður svörin við öllum þeim spurningum sem lífið leggur fyrir okkur. Af þessu leiðir nauðsyn þess að búa sig undir hann.“

Og hver sagði þetta? Það var Dag Hammarskjöld, framkvæmdastjóri Sameinuðu þjóðanna.

Ég brá þeirri spurningu upp áðan, hvort læknisfræðin væri að segja sannleikann, þegar hún segir okkur að dauðinn sé endir allrar tilveru mannsins.

Þótt undarlegt megir virðast eru það einmitt þeir sem eru að deyja, sem mynda andmælin gegn þessari læknisfræðilegu kenningu. Hvers verða menn varir þegar þeir deyja?

Hvað sér hinn deyjandi við lokin? Er dauðinn í skilningi hins deyjandi hrein útpurkun eða nýtt upphaf?

Það skal fúslega viðurkennt, að flestir sjúklingar virðast líða inní meðvitundarleysið án þess að verða varir við það. En svo eru bara aðrir sem eru bersýnilega með fullri vitund til loka og segjast „sjá“ inní það sem fyrir handan er og geta skýrt frá þessari reynslu sinni áður en þeir gefa upp öndina.

Þetta fólk sér í sýnum látna ættingja og vini. Það sér mikilmenni trúarbragðanna. Það sér ójarðneskt umhverfi sem einkennist af birtu, fegurð og mjög sterkum litum. Og þessari reynslu fylgir algjör breyting til batnaðar á líðan viðkomandi. Þessum sýnum fylgja ró, friður, upphafning og trúarlegar tilfinningar. Sjúklingarnir hljóta fagran dauða, þvert á móti hinni venjulegu deyfð, drunga og ömurleik sem almennt er búist við þegar fólk deyr. Það er athyglisvert um þá, sem ekki sjá neinar sýnir, að þeir verða engu síður varir við þessa stórkostlegu jákvæðu breytingu á líðan sinni, sem meðal annars lýsir sér í því að sársauki og þjáning hverfur.

Sökum þess almenna andvaraleysis sem ríkir um þetta efni hef ég talið eðlilegt í þessum formála að gera þessu nokkur skil. Og þá vitanlega fyrst og fremst vegna þess, að þeim sem trúir statt og stöðugt útpurkunarkenningu lækna-vísindanna hlýtur þessi bók að vera hreinn skáldskapur og ekkert annað, því hún hefst með andláti söguhetjunnar og fjallar síðan um það undarlega líf sem við tekur eftir dauðann. Mönnum er vitanlega innan handar að líta á efni þessarar bókar að vild og mun líka til þess ætlast. En það er persónuleg skoðun mín, að hér sé á ferð meiri sannleikur en margan kynni að gruna um hvers vænta má að þessu lífi loknu.

En hvernig sem lesandi kann að líta efni þessarar bókar, þá hlýtur hann að hrífast af frásögninni, því höfundurinn, Gunnar skáld Dal, hefur til að bera þá ritsnilld sem heldur.

Vitanlega hafa verið skrifaðar margar bækur um lífið fyrir handan og hafa þær lýsingar oft komið til okkar fyrir atbeina sálrænna manna; oft miðla sem skrifað hefur verið eftir eða í ósjálfráðri skrift. En auk útvarpsleikrits undirritaðs, *Í ljósaskiptum* mun þetta vera eina bókin sem íslenskur höfundur skrifar og eingöngu lýsir því sem bíður okkar að þessu lífi loknu.

Hún ætti því að vera forvitnilegt lestrarefni þeim mörgu Íslendingum sem áhuga hafa á dulrænum efnum og reyndar hverjum sem nýtur góðrar bókar.

ÆVAR R. KVARAN

1

Enginn vitur maður skrifar bók. Enginn vitur maður segir sögu sína. Vitur maður kann að dyljast, lætur alla gleyma sér.

Gamli yóginn Góvinda var að deyja.

Hér er ég búinn að vera nógu lengi hugsaði hann áfram. Ég finn dauðann nálgast. Ég veit að ég er á förum. Látum hina fávísu spyrja. Til hvers hef ég lifað? Hvað hef ég gert fyrir heiminn? Hvað hef ég gert fyrir mig? — Fánýtar spurningar. Svar mitt er þögn. Ég vil ekki segja sögu mína. Ég vil ekki skrifa bók. Vitur maður forðast allt sem bindur hann jörðinni. Umfram allt vil ég vera laus við virðingu ykkar. Menn virða hið illa, vald. Sannvitran mann virðir enginn. Senn hegg ég á síðasta strenginn sem bindur mig niður á hjól endurfæðinganna. Senn er ég frjáls. Frjáls.

Samt verður mér hugsað til Tara, ungmennisins sem plægir akur sinn og gamalt hjarta mitt fyllist sársauka. Vegna hans, vegna þeirra allra, svínahirðisins Vadival sem fór til borgarinnar, Lúxmí sem týndist, Netí Ram sem fór til fjallanna, vegna alls þessa fólks sem lifir í fáfræði og þjáningu, alls þessa fólks sem fer eins og svefngenglar um heimana þrjá án þess að vita, án þess að skilja, án þess að muna. — Án þess að þekkja mandala, hringinn.

Góvinda hafði verið gúrú þessa fólks. Það hafði allt kallað hann fræðara. En hann varð að viðurkenna að þrátt fyrir vísdom sinn og langvarandi hugleiðslu, þá vissi hann ekki fyllilega hvað hans beið. Hann varð gripinn eftirvæntingu. „Ég er á leiðinni inn í nýtt land,“ sagði hann við sjálfan sig. „Hvaða verur verða þar á leið minni? Bíða mín ef til vill óþekktar hættur?“

Hann var aleinn og það var nótt. Einsemdin og myrkrið umlukti hann á alla vegu. En hann fann ekki til neins ótta. Hann fann hvernig líkamsstarfsemin hægði á sér og hætti smám saman. Ytri skynfæri hans sljóvguðust. Hann reyndi að beita vitund sinni innávið og skynja hið ókomna. Liðin ævi kom upp í huga hans og hver myndin rak aðra. Allt í einu varð hann umkringdur sýnum. Og skyndilega fann hann til einskonar ótta. Þessar sýnir virtust vera hans eigin verk, ekki aðeins það sem hann hafði hugsað, sagt og gert um ævina. — Hann sá líka sýnir sem sýndu honum hvað hann hafði látið ógert. Það voru þessar sýnir sem vöktu ótta hans.

„Gerfiverur,“ tautaði Góvinda og bandaði þeim frá sér. Hann dró andann djúpt og hallaði sér upp að trénu. Að eyrum hans barst þungur niður úr fjarska og það var eins og hann byrjaði að falla niður. Síðan fór hann um löng, dimm göng.

„Aðeins niður blóðsins og líf líkamans að fjara út,“ hugsaði Góvinda. Hann lagði metnað sinn í að muna og hugsa rökrétt.

Skyndilega var hann utan við sinn gamla líkama. Það var eins og hann flyti upp frá honum og staðnæmdist. Þetta var þægileg tilfinning, að finna vitundina, hugsun og kenndir færast frá gamla jarðneska líkamanum yfir í geðlíkamann. Hann fann ekki lengur fyrir neinum hrörleika.

Hugsun hans var jafnskýr og áður og hugsanir hans komu eins og leiftur. Hann fann til ákafrar gleði yfir léttleika líkama síns og hinu nýfengna frelsi. Loks var hann laus úr þessu fangelsi sínu. Hann var eins og fugl sem losnar út úr búi. Hann átti mjög auðvelt með að stjórna hreyfingum sínum og gat nú borið sig um fyrirhafnarlaust. Að hugsa var hér sama og að framkvæma. Í augum Góvinda var það að vísu ekki nein breyting á grundvallarlögnáli.

Góvinda leit í kringum sig. Maður sem stendur á þessum landamærum hefur tveggja heima sýn. Hann horfði fyrst á landið í kringum sig, þorpið, akrana, trén og fljótið. En nú sá hann einnig menn á ferð. Góvinda sinnti þeim ekki en fór að trénu þar sem hann hafði setið svo lengi við íhugun sína og hugleiðslu. Hann beygði sig yfir hinn gamla jarðneska líkama sinn. Þarna sat hann enn með krosslagða fætur og hallaðist upp að trénu.

Góvinda hafði að vísu engan áhuga lengur fyrir þessum líkama fremur en jarðlífinu. Vinir hans í þorpinu mundu brátt koma hingað og finna lík hans. Þeir mundu sýna því virðingu, leggja á það blómsveiga og brenna það síðan. Öskunni mundu þeir kasta í fljótið, lesa bænir sínar og ákalla guðina. Það var allt eins og vera bar, en það skipti hann ekki neinu máli.

Góvinda kaus að ganga í hægðum sínum niður að fljótinu. Það var farið að elda af nýjum degi og fólkið var byrjað að rísa úr rekkju og halda til sinnar daglegu iðju. Það var eins og ekkert hefði gerst. „Já, á þessum vegamótum hafa menn tveggja heima sýn,“ hugsaði hann og fann til vissrar upphafningar og yfirburða. Alls staðar voru menn á ferð „lifandi“ og „dánir“. Þeir „lifandi“ voru eins og þokukenndar vofur og hann sá trén, húsin í þorpinu og landslagið á sama hátt í mósku. Þeir „dánir“ voru aftur á

móti úr föstu efni, raunverulegir. Þeir eins og Góvinda fóru jafn auðveldlega gegnum gamla trausta jarðneska hlutveruleikann okkar eins og menn ganga gegnum mistur eða reyk.

Sumir kusu að ganga eins og þeir voru vanir á jörðinni. Aðrir fóru mjög hratt.

Þrátt fyrir þessa miklu vellíðan og hið nýfengna frelsi varð Góvinda í hjarta sínu fyrir vissum vonbrigðum með að deyja á þennan venjulega hátt. Hann hafði gert sér vonir um að fara meðvitundarlaus gegnum öll þessi lágu svið geðheimsins og vakna upp til vitundar í ljóslíkama sínum í Devachan.

Góvinda staðnæmdist við fljótið. „Hvers vegna er ég hér,“ spurði hann sjálfan sig. Honum varð aftur hugsað til fólksins í þorpinu og hann hugleiddi þessa nýju reynslu. „Ég er ekki hér vegna athafna minna,“ hugsaði hann. „En hugsanlega vegna þess sem ég hef ekki gert.“

Góvinda leit upp frá þessum hugleiðingum og sá ókunnugan mann stefna í átt til sín. „Útlendingur,“ hugsaði Góvinda. Ókunni maðurinn kom til hans.

„Nafn mitt er Henderson,“ sagði hann hæversklega. „Ég hef reikað hér um ramvilltur. Mér þætti gaman að vita hvar ég er staddur og hvort þú getur ef til vill vísað mér til vegar. Ég þarf að finna aftur konu mína, Sylvíu. Og Pandóru. Það er dóttir okkar. Við sátum öll síðast saman í flugvélinni, þegar hún steiptist niður í skóginn hérna einhvers staðar ekki langt undan. Ég er hræddur um að ...“ Henderson þagnaði og leit á Góvinda og það var ótti í augum hans.

Góvinda sá að Henderson opnaði munninn og hreyfði varirnar þegar hann talaði, að hætti hinna nýkomnu.

„Ég er kallaður Góvinda. Ég er nýkominn hingað eins

og þú og ég er ekki viss um að ég geti orðið þér að miklu liði.“

„Þú talar ensku,“ sagði Henderson, „en þú ert Indverji er ekki svo?“

„Jú, ég er Indverji,“ sagði Góvinda, „en ég tala ekki ensku.“

„En við erum að tala saman á ensku,“ sagði Henderson.

„Mér finnst við vera að tala saman á úrdú,“ sagði Góvinda, „en sannleikurinn er víst sá að við getum talað saman án orða. Hér geta menn líka talast við með hugsuninni. Síðar er mér sagt að menn verði að læra að lesa ljósmál.“

„Þetta er allt mjög undarlegt,“ sagði Henderson kvíða-
fullur og virti fyrir sér sjálflýsandi líkama þeirra og fatnað. Hann var sjálfur illa til reika en Góvinda var klæddur að hætti þeirra innfæddu. „Ég skil hvað þú átt við,“ hélt hann áfram. „Við erum báðir dánir. — Ég er að vísu kristinn maður, en innst inni bjóst ég aldrei við þessu. Í hjarta mínu var ég raunar sannfærður um að dauðinn væri endir alls.“

„Það skiptir engu máli,“ sagði Góvinda.

Henderson varð órólegur.

„Ég verð að halda áfram,“ sagði hann. „Ég veit ekki enn hvað hefur komið fyrir Sylvíu og Pandóru.“

„Kannski get ég hjálpað ykkur að finna þær,“ sagði rödd að baki þeirra. Þeir sneru sér við og sáu ungan mann í dökkum klæðum. Hvorugur hafði séð hann koma.

„Emanúel,“ sagði hann vingjarnlega. „Nafn mitt er Emanúel.“ Góvinda og Henderson sögðu til nafns síns.

„Þú segist geta hjálpað mér að finna konu mína og Pandóru,“ sagði Henderson efablandinn og virti fyrir sér dökkan klæðnað ungmennisins.

Emanúel hló.

„Hugsaðu ekki um hvernig ég er klæddur. Mér sýnist þú sjálfur fremur illa til reika.“

„Það er satt,“ viðurkenndi Henderson „en hér er hvergi hægt að fá nein föt.“

„Við skulum reyna að bæta úr því,“ sagði Emanúel. „Hvernig föt viltu?“

„Venjuleg föt, en það má bíða, — það eina sem ég hef áhuga á er að finna mæðgurnar, — heldur þú annars að þær hafi líka farist?“

Emanúel kinkaði kolli. „Ég veit hvar þær eru. Fylgið mér.“

Þeir námu staðar við tvær stórar byggingar sem stóðu hlið við hlið. Alls staðar var fólk á ferli, tveir og tveir saman eða í smáhópum. Mest af þessu fólki var gamalt og sumt lasburða. Þessi stofnun minnti á hressingarhæli.

„Já,“ sváraði Emanúel þessari spurningu Hendersons. „Þetta er hvíldarheimili. Og ég ætlast til að þið verðið hér um stund.“

„En Sylvía og Pandóra . . .“

„Þær eru hér,“ greip Emanúel fram í fyrir honum. „Þær bíða þín. Sjáðu. Þarna.“

Henderson rak upp fagnaðaróp og þaut af stað. Góvinda og Emanúel urðu eftir.

„Góvinda,“ sagði Emanúel. „Ég var sendur til þín. Mér var sérstaklega falið að sækja þig og koma með þig til Eidos.“

„Hver ert þú?“ spurði Góvinda.

„Einn af bræðrunum,“ sagði Emanúel, „í bræðralagi hjálpenda.“

„Og Eidos?“

„Þar munt þú hitta þá sem geta svarað þér.“

„Þessi svartí kúfl þinn?“ spurði Góvinda. „Hvers vegna klæðist þú honum?“ „Ég nota hann ævinlega þegar ég er að starfi hér. Hvers vegna, skal ég segja þér síðar.“

Henderson kom nú með konu sína Sylvíu og dótturina Pandóru og kynnti þær fagnandi.

„Þetta eru velgerðarmenn okkar, Emanúel og Góvinda. Það er þeim að þakka að ég fann ykkur hér.“

Þær voru báðar fríðar sýnum og buðu af sér góðan þokka. En þrátt fyrir fögnuð endurfundanna var kvíði í svip þeirra.

„Mig langar fyrst til að spyrja,“ sagði Sylvía, „hvar erum við eiginlega stödd?“

Henderson leit á Emanúel kvíðafullur. Sá síðarnefndi las í huga þeirra: „Hvorki í víti né í himnaríki,“ sagði hann. „Raunverulega erum við enn á jörðinni.“

„Við getum ekki verið á jörðinni,“ mótmælti Pandóra. „Við erum dáið og komin inn í annan heim. Eða er það ekki rétt?“

„Jú, það er rétt,“ sagði Emanúel, „en þetta er raunar allt sami heimurinn.“

„Ég hélt að þetta væri andlegur heimur,“ sagði Sylvía.

„Allir heimar eru andlegir heimar,“ svaraði Emanúel.

„Sylvía á við,“ sagði Henderson, „að við bjuggumst ekki við að finna þetta áþreifanlega harða efni eins og það er á jörðinni.“

„Og áþreifanlegur veruleiki er steinn og stál en ekki hugsanamynstur. Er það ekki það sem þú átt við?“

„Jú.“

„Þetta er allt mjög afstætt,“ sagði Emanúel.

„Maður í beta líkama sér og þreifir á hlutum sem maður í alfa líkama kallar andlega. Okkur hér reynist erfitt að

greina hluti sem jarðarbúar kalla efnislega. Við gætum jafnvel kallað þá andlega.“

„Beta líkami, hvað er það?“ spurði Sýlvía.

„Það er orð sem við notum um þennan líkama sem við erum í núna. Jarðneska líkamann köllum við alfa.“

„En hér er ekkert jarðneskt efni,“ mótmælti Henderson. „Jarðarbúar geta ekki séð okkur, einmitt vegna þess að við erum ekki úr efni.“

„Við erum þó öll áþreifanlegar og sýnilegar manneskjur hér,“ sagði Pandóra.

„Ég skal viðurkenna,“ sagði Sýlvía, „að mér er þetta mikil ráðgáta.“

„Góvinda,“ bað Emanúel, „vilt þú ekki útskýra þessa hluti. Ég þarf að fara en ég kem fljótlega aftur.“

Eftir að Emanúel var farinn sagði Góvinda: „Ég veit ekki nógu mikið um þessa hluti ennþá, en ég held að við verðum að líta á allt efni sem hreyfingu. Alfa líkaminn er orka á hreyfingu. Beta líkaminn er líka orka á hreyfingu. Efni beta líkamans hefur miklu hærri tíðni. Þess vegna sjá jarðarbúar ekki okkar efni. Þetta er eins og vifta sem hverfur þegar hún hefur náð ákveðnum hraða.“

„En hvers vegna geta þá þessir tveir líkamar verið saman í einum á jörðinni,“ spurði Sýlvía. „Við bókstaflega sáum hvernig þessi líkami sem þú kallar beta yfirgaf og reis uppúr gamla jarðneska líkamanum.“

„Það er víst hlutur sem gerist alls staðar í þessari samfösuðu tilveru,“ sagði Góvinda. „Það er alls staðar fjöldi mismunandi orkuforma í sama hlutnum. Annars vinna þessir tveir líkamir saman og það er raunar rétt að líta á þá sem einn líkama.“

„Á jörðinni?“

„Já, á jörðinni.“

„En hér?“

„Hér er líkami okkar líka samsettur. Í beta líkamanum eru aðrir hærri.“

„Það virðast hér allir vita allt nema við,“ sagði Pandóra. En hún sagði þetta brosandi, því að henni var hlýtt til þessara nýju vina. Þeir vöktu hjá henni óseðjandi forvitni.

„Ég býst við,“ sagði Henderson hugsandi, „að ég verði að hugsa alla hluti að nýju.“

Sylvía brosti elskulega. Var nú ekki þrátt fyrir allt til ýmislegt fleira í tilverunni en gáfulegar samræður. Hið raunverulega líf hlaut hér eins og annars staðar að vera hamingjan og hennar var hún ákveðin í að leita.

Fjórmennirnir gengu í átt að annarri byggingunni og allt í einu hafði Emanúel slegist í för með þeim. Þau fögnuðu komu hans.

„Fyrirgefðu að ég spyr, Emanúel en varst þú ekki að tala um að útvega ný föt?“

„Föt,“ greip Pandóra fram í áköf. „Ég hefði ekkert á móti því að klæðast nýjum fötum.“

„Það er varla hægt að segja, að við klæðumst hér fötum,“ sagði Emanúel. „Fólki er eiginlegt að búa sér til ný föt með hugsuninni einni. Það finnur ákveðna þörf og henni er fullnægt.“

„Ef þetta er eina leiðin,“ sagði Sylvía þá er ég hrædd um að ég verði hér nakin eins og nýfætt barn.“

„Já, ég býst við því að mér gangi þetta líka hálf illa,“ sagði Henderson vantrúaður.

Emanúel benti þeim að koma nær. „Sjáið þið nú til,“ sagði hann. „Ég skal hjálpa ykkur við þetta.“

„Hvað eigum við þá að gera?“ spurði Pandóra full eftirvæntingar.

„Þið eigið að hugsa,“ sagði Emanúel, „hugsa skýrt.

Festið nú í huganum ákveðna mynd af þeim fötum sem þið viljið klæðast. Hugsið skýrt svo að hún verði ykkur alveg sýnileg. Nú notum við efni hugheimsins og setjum það utanum myndina. Við gerum hana raunverulega. Sjáið til. Hugsið nú skýrt.“ Þau stóðu þögul langa stund.

„Þetta er uppáhalds kjóllinn minn,“ hrópaði Pandóra allt í einu hrifin, „alveg eins og ég hugsaði hann.“

„Og ég er kominn í gráu, gömlu jakkafötin,“ sagði Henderson. Góvinda var kominn í gula skikkju. „Þetta er alveg eins og í ævintýrunum,“ sagði Sýlvía og horfði þaklátum augum á Emanúel. Hún strauk höndunum niður kjólinn. „Þetta er besti klæðnaður sem ég get hugsað mér.“

Emanúel hló. „Já,“ sagði hann, „þetta er eins og í ævintýrunum gömlu. En þau eru líka flest ættuð héðan.“

Pandóra leit í kringum sig og spurði áhyggjufull: „En er þessi klæðnaður okkar viðeigandi hér?“

„Hann er það,“ fullyrti Emanúel. „Lítið bara í kringum ykkur. Hvert sem þið farið í þessum heimum hittið þið alls staðar fyrir fólk í sérkennilegum fötum.“

„Ég er svöng,“ sagði Pandóra. Hún virti fyrir sér stóru bygginguna sem Emanúel kallaði hvíldarstað og þau voru nú komin fast upp að. „Fæst enginn matur hér?“

Þau hlógu að henni.

„Jú,“ sagði Emanúel. „Fyrir þá sem það vilja.“

„Það vil ég sannarlega,“ sagði Pandóra. „Á einhverju þurfa menn að nærast.“

„Mig langar líka í mat,“ viðurkenndi Henderson.

„Eins og ég sagði þá er þetta hvíldarheimili og áningarstaður áður en lengra er haldið,“ sagði Emanúel. „Hér starfa margir sem hjálpa þeim sem nýkomnir eru og gengur erfiðlega að átta sig.“ Emanúel hélt áfram: „Hingað koma

margir sem eiga í stríði við gamalt hatur, gamlar ástríður og venjur. Margir eru alltof háðir eignum sínum.“

„Og þú starfar hér við að hjálpa öllu þessu fólki,“ spurði Pandóra og sneri sér að Emanúel. Emanúel svaraði ekki beint.

„Mér er hjálpað,“ sagði hann, „og ég reyni að hjálpa öðrum. Ég læri og ég kenni.“

„Hvers vegna kallar þú þetta hvíldarheimili?“ spurði Henderson.

„Hingað kemur auðvitað mikið af gömlu fólki. Sumir vilja sofa. Hugsunin er svo raunveruleg að menn koma með elli og lasleika með sér. Einnig öll þessi gömlu vandamál. Það þarf að kenna fólkinu að breyta hugsunarvenjum sínum og um leið breytist allt. — Líkaminn verður hér eins og þú hugsar hann. Vandinn er að stjórna hugsuninni. Maður sem kann að nota töframátt hugans, getur breytt eyðimörk í paradís. — Skapað.“

Það varð löng þögn eftir þessi orð. Þau skildu öll að í þeim var að finna lykilinn að nýjum heimi. Loks rauf Pandóra þögnina.

„Eru allir búnir að gleyma til hvers við fórum hingað inn.“

„Alls ekki.“ Þau hlógu aftur. Emanúel opnaði dyrnar að stórum sal. Öllum til furðu stóð þar veislumatur á borðum, en veislugestir voru fáir og virtust ekki staldra lengi við.

„Eins og allir vita,“ sagði Emanúel, „þá nærumst við á þann undarlega hátt að við tökum orkustrauma úr umhverfinu. Helgir menn á jörðinni geta næstum gert þetta, sumir. Annars skal ég viðurkenna að ég skil ekki fyllilega hvernig þessu er háttað.“

Sumir eiga erfitt með að leggja niður sínar gömlu venjur, — og þess vegna er þessi salur hér.“

Þau smökkuðu á réttunum.

„Þrýðilegt,“ hrópaði Pandóra. „Þetta er alveg raunverulegur matur.“

„Jæja, vinir mínir,“ sagði Emanúel. „Hvílið ykkur vel og safnið kröftum. Við eigum för í vændum.“

„Hvert förum við,“ spurði Sylvía.

„Förinni er heitið til Eidos. En til þess þurfum við að fara gegnum Hades og Kamaloka. Hér eru góð hvíldarherbergi. Þið skuluð leggjast um stund í dvala og þegar þið vaknið aftur verðið þið full af nýjum krafti og um leið löngun til starfa. Ég vitja ykkar síðar.“ Emanúel hóf upp hendur sínar og blessaði þau. Síðan var hann horfinn.

„Hvar er Eidos?“ spurði Pandóra, en þeirri spurningu gat enginn svarað.

2

Eftir nokkurn tíma héldu þau ferð sinni áfram.

„Þetta land sem við förum nú í gegnum, hefur verið nefnt Hades. Heimur sljóleikans, ímyndana og erfiðra drauma,“ sagði Emanúel. „Hér búa glötuðu synirnir sem enn eru ekki komnir heim. Þetta er heimur hinna mörgu víta, og hér búa aumkunarverðir menn. Þeir ímynda sér sumir að þeir séu illir andar, — tala jafnvel um að það séu örlög þeirra að vera í þjónustu einhvers, sem þeir nema myrkravöld. Þeir jafnvel sannfæra sjálfa sig um að þeir séu fulltrúar hins illa í heiminum, kalla sig hina svörtu og öðrum þvílíkum nöfnum. Sumir þessara aumingja manna reyna að klæða villu sína í heimspekilegan búning og tala um að ljós og skuggar séu nauðsynlegir í heimsmyndina. Þeir tala um að jákvæð og neikvæð skaut séu nauðsynleg til þess að halda tilverunni gangandi. Þannig finna þeir sér ímyndað hlutverk og ímyndaða réttlætingu þessa vesæla lífs síns. Allt þetta er reginmisskilningur. Röksemdafærslur þeirra koma mannlífinu ekkert við. Þar gildir allt annað. Hið illa er engin vera. Hið illa er ekki til nema sem fjarvera hins góða. Myrkrið er fjarvera ljóssins. Hvar sem ljós skilningsins skín hverfur allt myrkur. Hvar sem kærleikur og velvild er til, hverfur hið illa. — Í heimi þessara vesalinga ræður fáfræðin og sljó-

leikinn ríkjum. Engir eru jafn brjóstumkennanlegir og íbúar þessa heims. Þeim verður að hjálpa, — og þeim verður fyrr eða síðar hjálpað,” lauk Emanúel máli sínu.

Þetta var kynlegt ferðalag. Þau liðu mjög hratt um loftið. „Samt á þetta ekkert skylt við flug,” hugsaði Pandóra. „Þetta er allt mjög undarlegt.“ Í fyrstu átti hún í erfiðleikum með þessar hreyfingar vegna þess hvað það þurfti lítinn kraft til að hreyfa sig. Hún var ýmist á undan eða eftir. En hún einbeitti sér að ná réttum hraða, og brátt varð hópurninn samstilltur.

Þegar þau námu staðar voru þau stödd í eyðilegum heimi. Hér ríkti hálfrökkur og einhver óhugnaður lá í loftinu. Framundan í þessari ömurlegu auðn sáu þau mannabyggð, lágreista húsabyrpingu innan við margfalda víggirðingu. Skammt frá þessari mannabyggð lá annað þorp. Það var líka víggirt og umhverfi þess alveg jafn hrjóstrugt.

Þau sáu mann fyrir utan þorpið sem lá nær þeim. Hann var kominn til þeirra á svipstundu.

„Friður sé með ykkur öllum,” sagði hann og virti þau vandlega fyrir sér. Hann sneri sér að Emanúel.

„Ég þekki þig bróðir,” sagði hann. „Nafn mitt er Símon. Ég reyni sjálfur að vera einn af hjálpendunum. En ég má ekki fara heim vegna þess að ég vil fara til jarðarinnar aftur. Ég get ekki horft á þetta stríð og látið það afskiptalaust.“

Emanúel skildi. Hann sá að Símon bjó yfir óvenjulegum krafti og hreinleika. Slíkur maður gat búið mjög lengi í Eidos ef hann kærði sig um. Hann vissi að Símon var einn þeirra fáu manna sem hafna himnaríki til þess að geta varið öllum kröftum sínum í þágu jarðarinnar. Slíkir menn snúa við með fullri vitund um hlutverk sitt og starf í þágu mannkynsins. Þeir verða að bíða í hinum lægri heimum og mega

ekki fara upp fyrir takmörk þeirra, vegna þess að þá geta þeir ekki snúið við aftur, fyrr en eftir langan tíma, — og sumir aldrei.

„Ég kem til að biðja ykkur um hjálp,“ sagði Símon.

„Hvernig getum við hjálpað þér,“ spurði Emanúel.

„Meðan ég bíð,“ sagði Símon, „reyni ég að hjálpa þeim sem ég get. Í þessu þorpi þarna er ungur maður sem hefur vaknað upp til skilnings á ástandi sínu og vill komast burt, en honum er haldið nauðugum. Smá einræðisherra, Nat Nól að nafni, stjórnar þessu þorpi og honum hefur tekist að gera úr því eitt af þessum mörgu vítum sem hér er alls staðar að finna.“

„Ég hélt að vítið væri ekki nema eitt,“ sagði Sylvía. Þetta land fyllti hana óhugnaði. „Áttu við að við séum stödd í víti,“ sagði Pandóra og leit óttaslegin á Emanúel.

„Vítin eru mörg, alltof mörg og þeim fer fjölgandi,“ sagði Símon dapur. „Það er þess vegna sem ég get ekki setið hjá og haldið að mér höndum. Ástand síðustu áratuga á jörðinni hefur skapað mörg ný víti.“

„Stríð og ofbeldi er helsta gróðrarstían,“ hélt Símon áfram. „Eftir að hingað er komið, hafa menn sömu hugmyndir áfram, — sama hatrið, sömu hindurvitnin, öfugsnúnar trúarhugmyndir, þjóðernishroka, einsýni og valda-
drauma. Og hingað kemur sívaxandi fjöldi manna sem afneitar allri æðri forsjón og öllum andlegum veruleika, þótt furðulegt megí telja.“

„Já,“ sagði Emanúel, „menn eru óneitanlega miklir furðufuglar. Gömlu meinlætamennirnir skömmuðust sín fyrir líkama sinn og fyrir heiminn. Gáfað nútímafólk skammast sín fyrir guð og sál sína.“

„Nat Nól er mjög erfiður viðfangs,“ sagði Símon, „en ef þið vilduð rétta mér hjálparhönd þá er ég viss um að við

getum náð þessum unga manni frá honum. Ég sé“, bætti Símon við, „að þið eruð ekki íbúar þessa svæðis.“

„Við erum á leið til Eidos,“ sagði Emanúel, „og ef þú vilt þá má þessi ungi maður slást í för með okkur.“

Símon leit á Emanúel þakklátum augum.

„Hvers vegna eru þessi þorp víggirt?“ spurði Henderson.

„Flest af þessu fólki féll í stríði. Það telur sér trú um að það sé ennþá að berjast í sama stríðinu. Fólkið í þessu þorpi sem við förum til segir að það sé að berjast fyrir betri heimi og gegn heimsveldissinum. Fólkið í hinu þorpinu þykist líka vera að berjast fyrir betri heimi og fyrir frelsi. Það heldur að frelsi sálarinnar verði staðreynd um leið og sigur er unninn yfir hinu þorpinu. Báðir hóparnir eru blindir og hvorugur sér það sem öllu máli skiptir. Þannig skapa þessir tveir hópar í sameiningu þetta víti.“

„Hvað er það sem öllu máli skiptir,“ spurði Sylvía.

„Það sem öllu máli skiptir“, sagði Símon, er þetta: „Víti verða til eins lengi og dýrið lifir í manninum. Alveg frá tíð gömlu spámannanna hafa menn skilið þetta. Allar sannar byltingar mannsins hafa verið byltingar gegn dýrinu í manninum sjálfum. Þetta er baráttan milli góðs og ills, og henni er ekki lokið.“

Símon hélt áfram: „Ástæðan til þess að maður fer til vítis er ævinlega ein og hin sama. — Illvild og skortur á kærleika. Ástæðan til þess að maður fer til himnaríkis er ævinlega ein og hin sama. Hún er sú að maðurinn hefur hæfileika til að elska. Góðvild manna skapar öll himnaríkin en hatrið vítin. Svona einfalt er þetta.“

„En hvað er það þá sem við getum gert,“ spurði Pandóra.

„Við getum lítið gert,“ viðurkenndi Símon. „En við getum stutt þá styrku hönd sem frelsar manninn frá villu

sinni. Heimurinn þarfnast Krists, nú fremur en nokkru sinni áður.“

Þau litu öll á Símon. Það var eins og þessi einkennilegi maður andaði frá sér fegurð og birtu og augu hans voru undarlega stór og skær.

„Við verðum að halda för okkar áfram“, sagði Emanúel. „En fyrst skulum við sjá hvað við getum gert fyrir þennan unga mann.“

Þau voru alveg komin að þorpinu. Allt í einu kom hópur af fólki á móti þeim, og þau voru stöðvuð af verum sem söfnuðust í kringum þau. Pandóra hrópaði upp yfir sig af skelfingu.

„Efist aldrei um mátt hins góða,“ sagði Emanúel, „og óttist ekki. Ég kann leyndar aðferðir til að verja mig og okkur öll.“ Pandóra róaðist.

Foringi hópsins gekk fram og horfði háðslega á Emanúel.

„Hver eruð þið og hvað viljið þið hingað?“

„Þetta er Nat Nól,“ sagði Símon og brá upp merki krossins. Það heyrðist hávær mótmælakliður frá hópnum.

„Við þekkjum þig,“ sagði Nat Nól. Menn eins og þig ætti að loka bak við lás og slá og fleygja lyklinum.“

„Hvers vegna,“ spurði Sýlvía. „Hvað hefur hann gert?“

„Hann er hættulegur maður,“ sagði Nat Nól. Hann gengur um og fyllir menn af alls konar ósannindum og blekkingum. — Eyðileggur alla samstöðu og siðferði — því að sumir fara að trúa þessu þvaðri um guð og hærri vitundarstig. Við sjáum vel að þetta er hvergi til.“

„Menn á lágu vitundarsviði viðurkenna aldrei að hærri vitundarsvið geti verið til,“ sagði Símon.

„Þetta er allt hlægilegt þvaður,“ sagði Nat Nól. „Það getur enginn sagt neitt til um það, hvort guð er til eða ekki. Þessháttar tal hefur enga þýðingu. Það er ekkert til nema

efnasambönd, tölvan og forritarinn í kjarnasýrunum. Ég skal viðurkenna að efnið verður flóknara og flóknara. Ég tók sjálfur á sínum tíma háskólapróf í Sorbonne. Ég veit vel hvað ég er að tala um og ætti eiginlega ekki að vera að ræða við sveitafólk eins og ykkur. Nei. Við skulum halda okkur við efnið.“ Nat Nól glotti og bætti við: „Samband heila og hugsunar er nákvæmlega eins og samband lifrar og þvags.“

„En hann hefur engan heila?“ spurði Pandóra.

„Og hugsar samt,“ bætti Sylvía við.

„Og þarf víst ekki lengur að pissa, eða hvað,“ spurði Henderson.

„Hann er svolítið ruglaður ennþá,“ sagði Emanúel. Ekki búinn að átta sig. Menn losa sig ekki auðveldlega við hugmyndafræði sína, jafnvel eftir að hún er orðin að fáránleika. Hlekkir hugans geta verið sterkari en járn og stál.“

Nat Nól leit á Emanúel með fyrirlitningu. „Svo þú, svartkuflsmaður, ert þá líka einn af þessum grilluföngurum. Ég þekki ykkur. Það ert þú sem ert ruglaður. Þið lifið allir í sömu sjónhverfingunum og blekkingunum. Og eins og gamli prófessorinn minn var vanur að segja: Það er enginn eðlis- munur á manni sem drekkur of mikið og sér snáka og manni sem borðar ekki neitt og fer að sjá himnaríki.“

Nat Nól hló, og það kváðu við hávær blátrasköll í hópnum.

Góvinda leið illa.

„Þessir þrætuspekingar sigra ævinlega í kappræðum,“ sagði Emanúel með hægð. „Þó að þeir viti raunar ekki mikið.“

„Þið virðist alveg hafa gleymt því,“ sagði Nat Nól og byrsti sig, „að ég spurði ykkur spurningar. Hver eruð þið?“

„Ég er Bandaríkjamaður . . .,“ byrjaði Henderson.

„Burt með ykkur,“ hrópaði Nat Nól skipandi. „Við viljum enga Kana í þetta þorp, — og enga heimsveldis-sinna.“

„Við eigum hingað erindi,“ sagði Emanúel alvarlegur. „Símon bað okkur að koma með sér hingað og hjálpa sér við að ná í mann sem þið haldið hér gegn vilja hans.“

„Ívan?“

„Já. Ívan.“

Nat Nól hló yfirlætislega og sneri sér að félögum sínum. „Sækið Ívan,“ skipaði hann. „Látið hann bara koma. Við skulum sjá hvernig þetta fólk fer að því að taka hann frá okkur.“

Þau komu með Ívan. Tveir menn leiddu hann á milli sín. Þeir köstuðu honum til jarðar framan við Nat Nól.

„Jæja, svikarinn þinn,“ sagði Nat Nól. „Hér er kanski kominn félagsskapur við þitt hæfi, kanar og heimsveldis-sinnar.“

Nat Nól sparkaði til mannsins.

„Nei.“ Hrópið kom frá ungri konu sem hafði staðið á bak við Nat Nól.

„Þetta er nóg,“ sagði hún. Hún beygði sig yfir Ívan og hjálpaði honum til að standa á fætur. Mátturinn hafði yfirgefið hann, en hann var fullur uppreisnar.

„Þú hræðir mig ekki lengur, Nat Nól,“ sagði Ívan. Hann var illa leikinn en reyndi að bera sig vel.

„Ég er búinn að sjá í gegnum þetta allt,“ hélt Ívan áfram. „Ég get ekki felld mig við þetta lengur. Þetta er tilgangs-laust stríð. Það er kominn tími til að hætta þessari heimsku.“

„Svikari.“ Nat Nól sló til Ívans, en unga konan stóð á milli þeirra. „Í þessu stríði skal enginn fá að skerast úr leik án þess að honum verði refsað. Þið þekkið lög okkar,

félagar. Sýnið þessum prestlingum og heimsvaldasinum hvernig farið er með þá sem svíkja okkur. Það voru samtímis margar hendur á lofti sem þrifu til Ívans. Unga konan reyndi enn að verja hann en árangurslaust. Örlög hans virtust ráðin.

„Stansið!“

Það var eitthvað í svip og rödd Emanúels sem fékk þá til að hika.

Emanúel sótti í sig veðrið.

„Í nafni hins eina sanna guðs, sem býr í okkur öllum skipa ég þér, Nat Nól, að láta þennan mann lausan.“

Símon hóf aftur kristsmærkið á loft.

„Þú hefur ekki neitt vald til að láta mig hlýða skipunum þínum,“ sagði Nat Nól og byrjaði að hlæja háðslega. Skyndilega hrökk hann við eins og hann hefði orðið fyrir raflosti. Hláturinn hætti. Hann hupaði þegar á hæl og greip báðum höndum um höfuð sér. Hann leit tortryggislega á Emanúel.

„Farið burt,“ hrópaði hann. „Þetta er mín borg. Hún tilheyrir mér einum. Látið okkur í friði.“

„Þú ætlar þá að leyfa honum að fara?“

Löng þögn.

Emanúel ítrekaði spurningu sína.

„Þú ætlar þá að láta hann lausan og leyfa honum að fara?“

„Nei.“

„Hvers vegna ekki?“

„Hann hefur brotið lög okkar. Svikið.“

„Það eru til æðri lög en lög þín,“ sagði Emanúel.

Rödd Nat Nól varð næstum biðjandi: „Okkur geðjast vel að þessari borg,“ sagði hann. Og við höfum ekki gert ykkur neitt. Ég veit núna að þú hefur yfir einhvers konar leyni-

vopni að ráða, — en ég vara þig við. Það kúgar mig enginn. Enginn. Við erum mörg hér. Hér hefur þú ekkert vald.“

„Takið mig með ykkur,“ bað Ívan. „Nat Nól er böðull og harðstjóri og ég trúir því nú að til séu betri staðir en þessi.“

„Þú verður aldrei annað en vesæll maður,“ hreytti Nat Nól út úr sér og leit á Ívan. „Og þú skalt ekki halda að þú sleppir undan réttlátri refsingu.“

„Ég vil líka fara með ykkur,“ sagði unga konan ákveðin. Það er satt sem Ívan segir. Nat Nól er böðull.“ — Nafn mitt er Helena,“ bætti hún við.

Þau sáu öll hvernig reiðin blossaði upp í Nat Nól en hann stillti sig.

„Þú hefur líka verið að hlusta á heimskulegar hugmyndir. Og þú mátt vita hvað þú átt í vændum.“

„Ég veit það,“ sagði Helena, „en ég finn ekki til neins ótta. Ekki lengur.“

Emanúel kinkaði kolli.

„Komið þá með okkur,“ sagði hann. „Bæði.“

„Þú virðist halda það,“ hrópaði Nat Nól. „En þú getur ekki blekkt mig. Þú hefur ekkert vald yfir okkur. Okkar mál koma þér ekki neitt við. Farið burtu og látið okkur í friði.“

Emanúel hóf báðar hendur á loft. „Í nafni guðs skipa ég þér að láta þá lausa sem vilja fara héðan.“

Aftur greip Nat Nól um höfuð sér, en í stað þess að hopa færðist hann allur í aukana. „Ég skal kenna ykkur lexíu sem þið gleymið ekki í bráð,“ öskraði hann. Við kunnum líka dálítið í þessari nýju tækni. Félagar! Sýnið hvaða virðingu við berum fyrir þessu valdi sem þeir þykjast hafa. Gerið árás. Strax!

„Bíðið,“ hrópaði maður sem stóð við hlið Nat Nól og bentu upp í loftið. Allur hópurinn fylgdi bendingu hans. Það

var eftirvænting í svip þeirra allra, það var eins og þau byggjust við að eitthvað eða einhverjir kæmu úr loftinu niður til þeirra.

„Þeir eru að koma,“ hrópaði Nat Nól, „heimsvaldasinnarnir úr hinu þorpinu. Verið viðbúin að taka á móti þeim.“

Stórt myrkt ský seig niður yfir þau öll og umlukti báðar fylkingarnar. Þetta var engin vera, ekki neitt sem hægt var að sjá. Samt var þetta myrkur lifandi og bjó yfir undarlegum krafti sem talaði til þeirra. Það fyllti báða þessa stríðandi hópa löngun til að gera árásir og fremja tilgangslaus hryðjuverk.

Ósköpin dundu yfir og skyndilega fannst Góvinda að ekkert þeirra ætti sér undankomu auðið. Fylkingunum laust saman. Þau öskruðu og börðust eins og villidýr, slógu, hjuggu og stungu. Reiðiköll og kvalastunur hinna særðu fylltu loftið.

Ívan fann hvernig hann í fyrstu var altekinn myrkum eldi sem fór um huga hans. En hann heyrði líka sína eigin innri rödd og styrkur hennar fór vaxandi. Hann nam staðar og hlustaði á hrópin í þessum stríðsmönnum en hann hafðist ekkert að. Smám saman náði hans eigin vitund yfirhöndinni. Áhrif svörtu þokunnar hurfu og hann horfði á þennan leik fullur af viðbjóði.

Menn Nat Nól voru að sigra. Árásarliðið hörfaði aftur til þorpsins og skýið greiddist sundur í þynnri þokuslæður sem héngu þó áfram yfir þorpunum og á milli þeirra. Ívan og Helena hurfu til Emanúels. En Emanúel og þessi litli hópur sem honum fylgdi stóð kyrr og horfði með hryllingi á hina særðu sem lágu á hrjóstrugri jörðinni í kringum þau.

Nat Nól sneri til þeirra sigri hrósandi. Á bak við hann hreyfðu sig soltnir skuggar sem leituðu færiss. Þeir þrengdu að þeim á alla vegu.

„Sýnið nú hvað þið getið,“ hrópaði Nat Nól til þeirra ögrandi.

Það var skyndilega eins og allt væri á hreyfingu og færi með undraverðum hraða. Nat Nól og menn hans þeyttust í kringum þau, en það var eins og þau stæðu í einhvers konar töfrahring og þessi ógnarkraftur náði ekki til þeirra. Ekki enn. Hár þytur fór um loftið yfir þeim og allt hvarf sjónum þeirra. Það var eins og lifandi myrkur hvolfdist yfir þau og legðist þétt upp að líkómum þeirra sem virtust allt í einu missa ljósmagn sitt.

Sylvía hrópaði upp yfir sig.

„Hvert getum við farið út úr þessari auðn?“ Henderson greip hönd hennar og reyndi að sefa hana.

„Við verðum að fara héðan strax,“ sagði hann.

„En hvert?“

Henderson svaraði ekki. Hann spurði sjálfan sig hvað mundi gerast næst. Öttinn læsti sig um hann allan. Nýr ótti sem hann hafði aldrei kynnst áður. Og þessi ógnarheimur var honum alveg jafn framandi og þessar nýju kenndir sem vöknuðu í sál hans. Hann starði stjarfur út í myrkrið og beið þess sem verða vildi.

Pandóra færði sig þétt upp að Góvinda. Hún skynjaði að eitthvað hræðilegt var að gerast. Hún fann fremur en sá hvernig myrkraöldur, fylltar óhugnaði, skullu yfir þau öll.

„Standið þétt saman og hreyfið ykkur ekki. Ekki enn,“ hvíslaði Emanúel og þau heyrðu öll kvíðann í rödd hans.

„Þeir geta verið hættulegir ef við gætum okkar ekki.“

„Við verðum að komast héðan sem fyrst,“ hvíslaði Góvinda.

„Já.“

„Hvernig getum við borið okkur um í þessu myrkri,“ spurði Sylvía.

„Ég mun vernda ykkur,“ sagði Emanúel og var hraðmæltur. „Það er aðeins til ein leið. Upp.

„Reynið af öllum mætti að magna innri kraft ykkar,“ sagði Símon. „Þessi innri kraftur ykkar ratar gegnum myrkrið. Látið þetta afl streyma út frá ykkur og vísa ykkur leið.“ Símon talaði af reynslu. Hann hafði oft áður orðið að fara um mörg myrkrasvið. „Ef þið gerið þetta,“ lauk hann ráðleggingu sinni, „þá getur ekkert unnið ykkur mein.“

„Hlustið vel,“ sagði Emanúel. „Ég mun fara á undan ykkur og gefa ykkur þetta ljósmerki. Sjáið. Það kviknaði gulrautt ljós við hlið hans.

„Fylgið mér. Við skulum ekki tefja hér lengur. Gætið þess vel að fara aðeins eftir þessu ljósi. Það kunna að vera önnur ljós á sveimi. Látið engin villuljós blekkja ykkur og leiða af réttri leið.“

Þau skynjuðu að Emanúel var þotinn út í myrkrið. Þau fundu styrk hans en lögðu samt hikandi af stað á eftir honum.

„Bíðið. Bíðið mín,“ hrópaði Helena. „Ég get aðeins gengið.“

Símon var kominn að hlið hennar.

„Þú verður að reyna,“ sagði hann rólega en rödd hans var knýjandi.

„Ef við bíðum lengur geta þeir náð kraftinum frá okkur og þá erum við ofurseld þeim. Við skulum koma okkur héðan sem fyrst.“

„Komdu nú,“ Símon tók hönd hennar og þau svifu af stað. Helenu fannst hreyfingar hennar í myrkrinu undarlegar, en henni tókst loks að fylgja þessum nýja leiðsögu-manni hennar eftir.

„Hvar er Ívan,“ kallaði hún gripin skyndilegum ótta.

Símon v irtist leggja við hlustir og rýndi út í myrkrin. Hann sá tvö ljós. Annað stórt fyrir framan sig. Hitt minna til hliðar. „Flýttu þér,“ sagði hann. Það búa margs konar öfl í myrkrinu sem við þekkjum ekki til fulls.“ „Ívan. Hvar er Ívan?“

„Við skulum reyna að finna hann,“ sagði Símon kvíðafullur. „Ég óttast að einhver verði blektur af þessu villu-ljósi fyrir framan okkur. Slíkum ljósum eru þeir vanir að bregða upp. En birta þeirra er öðru vísi.“

„Hverjir?“

„Hugsaðu ekki um það. Ekki núna.“

„Við verðum að reyna að finna Ívan.“ Ótti Helenu magnaðist.

„Já, þessa leið, að ég held.“ Þau hröðuðu sér út í myrkrið.

„Hvernig getum við vitað hvert við erum að fara í þessu myrkri,“ hrópaði Pandóra.

„Við þurfum ekki sjónina,“ sagði Góvinda, „ef við hlustum á okkar innri rödd. Auk þess höfum við þetta ljósmerki að styðjast við. Sjáðu. Þetta var rétt. Langt framundan þeim sáu þau ljós. Það lagði af því mildan rauðgulan bjarma.“

Ótti hennar hvarf smám saman og hún varð styrkari. Á einhvern óskýranlegan hátt tókst þeim að fara í gegnum þetta þykka lifandi myrkur og þrátt fyrir óhugnaðinn fór sjálfstraust hennar vaxandi.

Þau heyrðu einhvern hrópa fyrir aftan sig. Það var Ívan.

Þegar lagt var af stað reyndi Ívan að fylgja Emanúel fast eftir, en hann hvarf fljótlega frá honum og hann fann að hann var orðinn einn. Um stund tapaði hann öllum áttum og vissi ekki hvert hann fór í myrkrinu. En þá sá hann ljósið framundan. Honum leið strax betur.

„Leiðin getur ekki verið löng út fyrir þetta mykrasvæði,“

sagði hann við sjálfan sig. „Ég get ekki villst ef ég stefni stöðugt á ljósið,“ hélt hann áfram. Vissan um að hinn nýi vinur hans, Emanúel, biði hans þarna veitti honum öryggi. Þetta var stórt og skært ljós og það lagði af því grænleitan bjarma, sem bjó yfir einhverju undarlegu seiðmagni. Hann hélt sig eins nálægt ljósinu og hann gat. En eitthvað innra með honum varaði hann við að fara lengra. Hann rifjaði upp varnaðarorð Emanúels. Þetta ljós var öðruvísi en það sem Emanúel hafði sýnt þeim. Ívan reyndi að hafa taumhald á ótta sínum en gat það ekki. Hann hrópaði til þeirra á hjálp.

Einhver ókennilegur hlutur kom þjótandi til hans. Ívan fannst hann jafnvel enn svartari en myrkrið í kringum hann. Á sömu stundu sá hann annað ljós til hliðar við sig. Ljós Emanúels. Ívan stökk ósjálfrátt til hliðar frá þessu, reyndi að breyta um stefnu og fara í öfuga átt, en hann varð of seinn. Hann missti jafnvægið og féll til jarðar. Hann reis upp, stóð álútur og hlustaði, reyndi að átta sig á þessum margvíslegu hljóðum sem bárust honum utan úr myrkrinu. Honum fannst eitthvert dýr snerta sig. Hann hentist aftur burtu og það komst ekki að hjá honum nein önnur hugsun en að flýja, svífa sem lengst í burtu frá þessu. En hann fann mátt sinn hverfa. Hann missti aftur jafnvægið og fór á ný niður á þessa hrjóstugu og myrku jörð. Áður en hann næði að einbeita sér og koma sér af stað aftur var eins og svarta skýið steiptist yfir hann og fleygði honum flötum. Hann var ofurseldur einhverju ógnarafli sem reyndi að tæta hann í sundur.

Í sama bili skar ljósgeisli myrkrið í kringum hann og þessi óhugnaður hvarf á brott. Ljósið sem var til hliðar við hann tók snám saman á sig mynd og Emanúel birtist. Þau voru allt í einu öll komin til hans. Emanúel sem hafði verið

það ofraun að bægja öllum hættum myrkursins frá þeim, þrátt fyrir mátt sinn, var ennþá órólegur. Hann lagði hönd sína á arm Ívans og laut niður að honum.

„Fylgdu mér. Fljótt.“

„Ég get það ekki.“

Þetta lítur ekki vel út, hugsaði Emanúel þar sem hann grúfði sig yfir Ívan. Helena kraup niður við hlið hans og varð lostin skelfingu þegar hún sá hvernig hann var útleikinn.

„Hann er sundurtættur eins og eftir óargadýr,“ hvíslaði hún.

„Hvað getum við gert?“ spurði Sýlvía. „Við verðum að hjálpa honum. En hvernig?“ — Hún og Henderson höfðu varla trúað því sem þau sáu. Þetta var líkara draumi en veruleika. Góvinda hafði komið til þeirra með Pandóru, skömmu eftir að þau lögðu af stað á eftir Emanúel. Eftir það fylgdu þau Góvinda fast eftir. Það var eins og Góvinda vissi stefnuna án þess að hugsa um hana og myrkrið virtist ekki hindra hann neitt.

„Við verðum að koma honum héðan á öruggan stað,“ sagði Símon.

„Við erum að verða komin til Kamaloka,“ sagði Emanúel. Hann leit til þeirra. „Ykkur bíður þar samastaður og þar munuð þið verða um sinn.“

„En Ívan getur ekki haldið áfram,“ sagði Helena döpur.

„Hann getur það,“ sagði Emanúel. „Við getum styrkt hann nægjanlega til að við getum flutt hann með okkur. Í hinu nýja umhverfi nær hann sér fljótt. Við höfum þar góða lækna.“

Ívan var máttfarinn og illa leikinn. Emanúel tók hann í fang sér. Angistin sem náð hafði tökum á Ívan hvarf skyndilega.

Þau höfðu öll safnast saman á ný og myrkrið var ekki eins svart og áður. Þau námu staðar á jaðri hættusvæðisins og Emanúel kannaði hópinn. Þau voru öll heil nema Ívan. Þótt hann væri illa leikinn og mátturinn hefði yfirgefið hann hafði samt komið yfir hann undarleg ró og öryggi.

„Þeir eru farnir?“ spurði hann veikum rómi. Emanúel kinkaði kolli.

„Héðan í frá láta þeir okkur í friði.“

Þegar þau lögðu af stað á ný höfðu öll hin náð valdi yfir hreyfingum sínum og gátu fylgt Emanúel eftir á réttan hátt. Þau hjálpuðust að að bera Ívan á milli sín. Framundan mótaði fyrir einhverjum dökkum þústum sem gátu verið klettar eða hús. Þau vissu að þau nálgðuðust þennan nýja stað sem Emanúel hafði talað um við þau. Þau voru þögul og glímdu öll við hugsanir sínar. Margvíslegar spurningar sóttu að þeim öllum.

„Við sáum aldrei neinn,“ sagði Sylvía um leið og þau fóru yfir einskonar landamæri og greinilega inn í nýja og algerlega ólíka mannabyggð.

„Vorur þetta ekki Nat Nól og hans menn í þessu skuggalega þorpi?“ spurði Henderson.

„Jú,“ sagði Emanúel og dró við sig svarið. „Það voru þeir og ýmsir fleiri.“

„Hverjir?“ spurði Helena.

Emanúel yppti öxlum.

„Við vitum aldrei nákvæmlega hvaða bandamenn þeir kunna að eiga.“ Emanúel sagði ekkert meir og langur tími leið í fullkominni þögn. Helenu langaði til að spyrja hann frekar um þetta en augnaráð hans gerði hana þögla og hún gat ekki haldið áfram spurningum sínum.

Loks sagði Emanúel: „Minnist alltaf þessarar reynslu ykkar. Farið aldrei út í myrkrasviðin nema þið hafið full-

komið öryggi. Þið verðið að vera alveg viss um að þið hafið í ykkur þann mátt sem þarf til að standa einn í myrkrinu. Hafið alltaf samband við hin réttu öfl í ykkur sjálfum og utan ykkar. Þessi öfl eru öfl ljóssins. Látið þau fylla ykkur af krafti sínum. Þegar ykkur lærist það, þá getið þið staðið ein og það er ekkert til í myrkrinu sem getur þá unnið ykkur mein.“

„En það var ljós sem leiddi Ívan afvega.“

„Ég veit það, Helena,“ sagði Emanúel. „Þau ljós eru til sem geta leitt afvega. En það verður aðeins um stundarsakir. Fljótlega munuð þið öll læra að þekkja hið rétta ljós.“

„Hvernig getur nokkur maður orðið að skrímsli, eins og þessi Nat Nól?“ spurði Henderson, sem nú var að mestu búinn að ná sér.

„Nat Nól var góður maður einu sinni,“ sagði Emanúel dapur.

„Hvernig getur hann hafa verið góður maður?“ spurði Sýlvía með vantrúarhreim í röddinni.

„Fall hinna bestu er verst,“ sagði Emanúel. „Skrímsli verða þeir einir sem hafa náð langt. Að vera tryggur guði og sjálfum sér er boðorð sem hinir háu mega aldrei gleyma, því að jafnvel þeir geta fallið úr hæð sinni. — Nat Nól er einn af glötuðu sonunum. Það er rétt, glataður, en ekki um alla framtíð. Að lokum mun einnig hann finna leiðina heim.“

3

Þau voru komin til Kamaloka. Allt umhverfi þeirra var undarlega líkt því sem þau þekktu svo vel á jörðinni. Þau bjuggu öll í sama húsi. Það var stórt og rúmgott og umhverfis það var garður girtur steinveggjum. Emanúel hafði sagt þeim að þetta væri aðeins nýr áfangi á leiðinni til Eidos.

Og nú sátu þau í þessum garði og ræddu um það sem gerst hafði. Þau höfðu áhyggjur af Ívan sem hafði verið fluttur burtu, hvert vissu þau ekki. Helena sat þögul og tók engan þátt í samræðunum.

Góvinda var haldinn óróatilfinningu og hann fann aftur til sárra vonbrigða. Það var ekki þetta sem hann hafði viljað. Og í hvers konar félagsskap hafði hann lent?

Annars hugar hlustaði hann á samtali þeirra meðan hann velti því fyrir sér hvernig hann gæti sem fyrst komist burtu frá þessum stað. Samt var eitthvað í fari þessa hóps sem honum geðjaðist vel að.

„Þessi hugmynd,“ sagði Pandóra.

„Hvaða hugmynd?“ spurði Henderson.

„Þessi undarlega hugmynd mannsins sem við hittum.“

„Símon?“ spurði Henderson aftur.

„Já, Símon. Getur nokkur sagt mér hvað hann átti við?“

„Hann sagðist ætla að endurfæðast á jörðinni til þess að geta sem fyrst tekið þátt í baráttunni milli góðs og ills,“ sagði Sýlvía.

„Hann er góður maður,“ sagði Henderson. „En ég vona að hann sé ekki einn þessara draumóramanna sem hugsa ekki um neitt nema annað líf, meðan þeir eru á jörðinni og ekki um annað en jörðina á meðan þeir eru hér.“

„Getum við þá snúið aftur til jarðarinnar?“ spurði Pandóra. Í fyrstu svaraði henni enginn.

„Mér finnst það afar ósennilegt,“ sagði Henderson þegar Pandóra endurtók spurninguna. Pandóra sneri sér allt í einu að Góvinda og brosti.

„Er það hægt?“

Góvinda geðjaðist vel að þessu brosi. „Hvað?“

„Að snúa aftur til jarðarinnar.“

„Þetta er ekki mín spurning,“ sagði Góvinda. „Mín spurning er: — Hvernig er hægt að komast hjá því að snúa aftur til jarðarinnar?“

„Það er þá hægt?“

„Það er það.“

„Og við getum ráðið því?“

„Að nokkru leyti, býst ég við,“ sagði Góvinda með nokkurri tregðu en bætti við ákveðinn: „Ég hef ekki í hyggju að fara aftur til jarðarinnar. Ég hef þegar hafnað öllum endurminningum um jarðlífið og mér er þvert um geð að tala um jörðina.“

Pandóra bað hann afsökunar. Góvinda varð mildari. Honum var strax farið að líða betur í návist þessa fólks.

„Það er mitt að biðjast afsökunar,“ sagði hann. „Sumir hafa sterka þrá til jarðarinnar, en við ættum að stefna í aðra átt.“

„Litla barnið með örvarnar.“ Pandóra gat ekki stillt sig

um að spyrja aftur. „Ég á við guðinn Amor. Er hann gerður að barni í goðsögunum til að tákna, að það sé sál hins ófædda sem velur sér foreldra, — tengja saman mann og konu með einhverjum undarlegum áhrifamætti.“

„Það er hugsanlegt.“

„Og Símon?“

„Hvað um Símon?“

„Leitar hann að foreldrum á þennan hátt?“

„Ég er þreyttur og þarfnast hvíldar,“ sagði Henderson. Hann hafði lítinn áhuga og enn minni trú á þessari nýju hugmynd.

„Símon breytir óskynsamlega,“ sagði Góvinda.

„Hvers vegna?“

„Þeir sem fara snemma til jarðarinnar verða þróttlausir. Það eru litlar líkur til að hann geti breytt heiminum. En það er afar sennilegt að heimurinn breyti honum.“

„Þú trúir því þá að menn fari aftur til jarðarinnar,“ sagði Henderson vantrúaður.

„Ekki hvað mig snertir,“ sagði Góvinda.

„Það væri sama og að deyja,“ sagði Pandóra.

„Já.“

„Hverfa út úr tilverunni?“ spurði Sýlvía.

„Nei.“ Góvinda dró við sig svarið. „Allt sem þú hefur lært hverfur. — Nema sú þekking sem orðin er að eðli þínu. Í öðrum heimum, síðar, sérðu þó samhengið. En leyfist mér að hætta að tala um þessa hluti. Hvað mig snertir eru þeir liðin tíð — að ég vona.“

4

Herbergið sem þeir lögðu Ívan í var fyllt undarlegu ljósi. Hvílan sem hann lá í var í loftinu. Henni var haldið uppi af næstum ósýnilegu segulsviði, sem virtist hér notað við gerð flestra hluta. Helena beið við hlið hans. Hún horfði kvíðin á Ívan. Það var ekki að sjá neitt lífsmark með þessum óskapnaði.

Veggurinn opnaðist hljóðlega og hvítklæddar verur komu inn í herbergið til þeirra. Helena vék þegjandi til hliðar og þessar hvítklæddu verur, maður og kona, tóku sér stöðu sitt hvoru megin við hvíluna.

Helena sá að þær tengdu eitthvað við hann sem hún vissi ekki fyllilega hvað var. Síðan bjuggust þær til að fara. Helena fylltist efasemdum og það var dimmt yfir svip hennar.

„Bíðið,“ kallaði Helena.

Þau horfðu á hana vingjarnlegu rólegu augnaráði og konan kom til hennar og lagði handlegginn sefandi um herðar hennar.

„Er hann lifandi?“ spurði Helena kvíðin.

„Já.“ Það var karlmaðurinn sem varð fyrir svörum.

„Og þið getið læknað hann,“ spurði Helena hikandi og horfði á Ívan þar sem hann lá í þessari undarlegu hvílu.

Hann lá alveg hreyfingarlaus og á honum var enga breytingu að sjá. Þau horfðu bæði í sömu átt og virtu hann fyrir sér rannsakandi.

„Við gerum okkar besta,“ sagði konan huggandi. „En við megum ekki vera of bráðlát.“

„Hver eruð þið?“ spurði Helena.

„Hjálpendur.“

„En hvað getið þið gert?“

„Við höfum þegar hjálpað honum,“ sagði karlmaðurinn róandi.

„Hvernig?“ spurði Helena vantrúuð.

Karlmaðurinn hugsaði sig um eins og hann væri að leita að orðum.

„Með sérstökum orkustraum,“ sagði hann loks og hristi höfuðið afsakandi. „Þetta skýrir ekki mikið,“ bætti hann við. „Að gefa hlutunum nafn er ekki sama og skilja þá eða skýra. Ég veit hvernig þetta gerist. En ég hef í raun og veru aldrei skilið hvað það er sem gerist.“

„Þegar spennan er orðin nægilega há,“ sagði konan, „endurnýjast starfstæki líkamans.“

„En nú verðum við að fara,“ sagði karlmaðurinn.

„Hann er þá lifandi og þið getið læknað hann,“ spurði Helena aftur.

„Já,“ sagði konan. „Ég er viss um það.“

„En þetta er kraftaverk að . . .“ byrjaði Helena, en karlmaðurinn greip fram í.

„Ég er kraftaverk,“ sagði hann. „Og það ert þú líka. Allt líf er kraftaverk, — ofar skilningi.“

Þegar þau fóru lokaðist veggurinn að baki þeirra. Helena gekk aftur til Ívans og laut niður að honum. Sigurfögnuður kom í stað vonleysisins þegar hún sá líkama hans breytast smám saman og taka á sig eðlilega mynd.

„Hvers vegna?“ spurði hún sjálfa sig.

„Hvers vegna ekki? Allt líf er kraftaverk ofar skilningi eins og læknirinn sagði. Sumu erum við von og köllum það eðlilegt. Önnur lífsform eru okkur framandi og þau köllum við yfirmáttúrleg. En hvorugt skiljum við í raun og veru.“ Helena var gripin fögnuði. Hún laut yfir Ívan og umvafði hann hlýju sinni.

Ívan var staddur í svarta þoku og fannst hann vera að týnast í þetta myrkur. En skyndilega var eins og ljósgeislar streymdu um hann allan og hann fann til innra öryggis. Hann fann verndandi mátt umlykja sig og hann gat munað. Innra með honum óx nýr kraftur og ný vitund sem kom frá innstu veru hans. Það var eins og hann fyndi návist guðs. Alnánd:

Hugur hans varð gagntekinn af einni hugsun: Það er lífið en ekki dauðinn sem hefur alltaf síðasta orðið. Til er það sem ekkert fær sigrað. Vitund sem varir að eilífu, hversu oft sem hún skiptir um búning. Það var eins og Helena væri hluti af þessari tilfinningu, — ofin inn í draum hans. Loks féll hann í djúpan friðsælan svefn.

5

Pandóra hafði fengið leyfi til að fara með Henderson og Sylvíu í heimsókn til jarðarinnar. Emanúel slóst í för með þeim.

Það var auðvelt að ferðast. Það var eins og þau gætu farið með hraða hugsunarinnar, þau þurftu aðeins að hugsa á staðinn og í næstu andrá voru þau komin þangað.

„Mig langar til að sjá þingið okkar,“ sagði Henderson.

„Það gæti verið fróðlegt,“ sagði Sylvía.

Þeim var nóg að hugsa á staðinn og skömmu síðar voru þau komin þangað. Þau virtu öll þingsalinn fyrir sér full áhuga. Andrúmsloftið var rafmagnað. Það var þeim auðvelt að sjá hugsanir manna og áform, þótt sumir reyndu að dyljast. Hér virtust allir stjórna af einni sterkri löngun: valdi.

„Það getur verið hættulegt að vera góður stjórnmálamaður,“ sagði Emanúel. „Sumir setja framavonir sínar í hættu, jafnvel líf sitt, til að segja það sem nauðsynlegt er að segja.“

„Í öllu þessu valdatafli“, sagði Ívan, „sýnist mér blekkingameistararnir og sjónhverfingamennirnir vera miklu fleiri. Það er undarlegt að virða fyrir sér þennan mann þarna.“ Hann benti á ræðumanninn og þau fylgdu bend-

ingu hans og fóru að fylgjast með ræðunni. Þetta var eins og að hlusta á tvær ræður samtímis. Þau heyrðu orð hans, en þau sáu líka hugsanir hans. Síðari ræðan var stutt og einföld, umbúðalaus sannleikur um vilja og tilgang ræðumannsins.

Fyrri ræðan var hins vegar margorð og flutt af slíkum sannfæringarkrafti að ræðumaðurinn trúði henni næstum sjálfur og hélt um stund að hún túlkaði innsta vilja sinn.

„Það er ekki von að háttvirtir kjósendur geti séð við slíkum mönnum,“ sagði Sylvía.

„Með auknum upplýsingum fjölmiðlanna fer dómgreind manna vaxandi,“ sagði Henderson afsakandi. „Þegar orð segja annað en athafnir, taka menn mark á athöfnunum.“

„Ef menn gætu séð þetta sem við sjáum,“ sagði Helena, „yrði margur undrandi.“

„Yrði þá nokkur maður kosinn á þing?“ spurði Pandóra hlæjandi.

Sylvía sneri sér að Emanúel og spurði: „Hvaða dóm fá þvílíkir blekkingameistarar sem þessi maður? — Ég á ekki við dóm kjósendanna?“

„Sama dóm og allir aðrir,“ sagði Emanúel með hægð.

„Fyrir hvaða dómstóli mætir hann?“ spurði Pandóra.

„Engum.“

Mæðgurnar horfðu á Emanúel spyrjandi augnaráði.

„Dómur“, sagði Emanúel, „er svo nálægt manninum að hann tekur ekki eftir honum.“

„Hvernig?“ spurði Ívan.

„Dómurinn er sjálft klæði mannsins,“ sagði Emanúel.

„Ég skil þetta ekki,“ sagði Sylvía.

„Þetta er einfalt,“ sagði Emanúel. „Maðurinn íklæðist dómnum.“

„Enginn dómstóll?“ spurði Sylvía.

„Og enginn dómari,“ bætti Pandóra við.

„Jú,“ sagði Emanúel. „Menn hafa rétt fyrir sér þegar þeir nefna dómarann samvisku og guð. Refsing mannsins og villa hans er eitt. Dómurinn er kveðinn upp í manninum sjálfum jafnvel án þess að hann geri sér það ljóst. Dómurinn er klæðið sem hann ber og er öllum sýnilegt. Dómurinn er eðli hans, því að eðlið skapar hann sjálfur með endurteknum hugsunum, orðum og verkum.“

„Og þessum dómi verður ekki breytt?“ spurði Henderson. Emanúel leit á hann brosandi.

„Jú,“ sagði hann. „Það er einmitt það sem við erum að gera. Afklæðast persónuleikanum, sem er sama og að afklæðast dómnum.“

6

Góvinda kaus að fara í stutta kynnisferð um Kamaloka, þessa undarlegu byggð sem allra vegir virtust liggja un en fæstir staðnæmdust í til langframa. Hann fór með Helenu og Ívan sem nú virtist búinn að ná sér að fullu og var hin nýja tilvera sífellt undrunarefni, sem hann átti enn erfitt með að trúa þrátt fyrir reynslu sína, — einkum tívanum.

Þau rákust á hann í venjulegri byggð sem Ívan kallaði í huga sér álfabyggð. Þau höfðu allt í einu séð fallegt ljósblik framundan og í ljósinu birtist þessi vera. Hún horfði í átt til þeirra og þau störfðu undrandi á hana.

„Þetta er tívi,“ hugsaði Góvinda. Ekki af mannlegri þróun. Góvinda vissi að þessar verur eru komnar lengra í þróun en maðurinn og hann furðaði sig á að slík vera skyldi birtast hér. Venjulega eru þær ósýnilegar í astralheiminum, en þær geta birst að eigin vild. Helena skynjaði að þau stóðu í návist undursamlegrar veru og þau nálguðust hana með lotningu.

Tívin brosti til þeirra.

„Friður sé með ykkur,“ sagði hann. Hann sneri sér að Góvinda. „Ég hef“, hélt hann áfram, „fylgst af áhuga með hugleiðslu þinni og hugleiðingu um hið eina. Það sem vekur forvitni mína er það að mannvera skuli vera að velta fyrir

sér hlutum sem ég hélt að hún hefði enga getu til að skilja.“

„Hann lítur niður á okkur vegna þess að við erum mennsk,“ hugsaði Ívan undrandi. „Og hann er góður við okkur á sama hátt og við getum verið góð við hunda.“

Tívinns las hug hans og hló skærum hlátri.

„Nei,“ sagði tívinns, „þetta er ekki rétt. Við vitum að mannkynið á eftir að vaxa. Það á stórt hlutverk í vændum. Við höfum lengi fylgst með ykkur og ævinlega reynt að hjálpa ykkur og vernda. — Þið hafið nefnt okkur engla.“

Helena virti þessa ljósbjörtu veru fyrir sér og brosti allt í einu.

„Þakka þér fyrir að koma til okkar,“ sagði hún. „Ég trúði satt að segja aldrei að verur eins og þú væru til.“

„Það er til óendanlega miklu meira en nokkurn grunar. Og hvers vegna ætú líka öll þessi endalaus tilvera að vera eingöngu handa mönnum? Heimur mannsins er afar lítill hluti af tilverunni.“

„Eru þá allar þessar verur í þjóðsögunum ef til vill til?“ spurði Ívan.

„Margfaldaðu trú mesta trúfífls veraldarinnar með billjón og þá ertu farinn að nálgast veruleikann,“ sagði tívinns.

„Við höfum séð hér alls konar verur sem erfitt er að vita hvaðan eru,“ sagði Helena.

„Já,“ sagði tívinns. „Hér þarf oft góða dómgreind til að dæma milli hugsunar og veruleika. Hér er fjöldi hugsana-gerfa og gerfivera. Íbúum þessara sviða má skipta í sex ákaflega margbreytilega hópa: gerfiverur, frumverur, mennskir menn, geðlíkamir dýra, náttúruandar og tívar.“

„Ég hefði gaman af að heyra meira um þetta,“ sagði Helena.

„Gerfiverur“, sagði tívinns, „eru með mörgu móti. Sumar sköpum við með hugsun okkar óafvitandi, sumar eru skap-

aðar af ásettu ráði. Það eru líka til svipir eða vofur sem eru aðeins lík astrallíkamans. Þær geta verið á reiki nokkra stund, þó að þær séu án vits og vitundar. — Þið mennskir menn eruð líka með ákaflega mörgu móti. Sumir eru framliðnir menn eins og þið, aðrir ferðast hér stundum um í astrallíkama sínum meðan þeir sofa. Fáeinir menn geta í „lifanda lífi“, eins og þið segið, komist hingað með fullri vitund. Frumverurnar eru ákaflega merkilegar. Líkamir þeirra sem eru úr frumgerfiefni eru svo næmir fyrir hugsun að þeir geta tekið á sig alls konar myndir. Þær eru á leið niður í efnið. Þær þróast gegnum lífríki jarðarinnar og eiga fyrir sér mennska þróun. Dýrin hafa yfirleitt ekki öðlast einstaklingseðli. Þau eru hér eins og þið getið séð, en venjulega aðeins stuttan tíma því að þau hverfa inn í þá hópsál sem þau heyra til. — Náttúruandar eru ekki af mennskri þróun og þið eigið erfitt með að skynja þá þótt þeir séu sambýlingar ykkar. Sumir eru landvættir og héraðsguðir og gefa landinu stundum sérstakan þokka. Við, — tívarnir — erum ekki heldur af mennskri þróun eins og ég sagði. Starf okkar er þjónusta og leiðsögn og Kristur er lávarður okkar allra.“

Tívinna blessaði þau og var síðan horfinn. Þau stóðu eftir undrandi og hagleiddu orð hans.

7

„Ég verð að viðurkenna að ég get með engu móti skilið þessa lækningu,“ sagði Ívan við Helenu og Emanúel þar sem þau sátu saman í hinum nýju heimkynnum í Kamaloka. „Hvernig getur þetta gerst. Ég fann hvernig líkami minn bókstaflega var tættur sundur í myrkrinu, — og nú er ég alheill og hef náð fullu valdi yfir hreyfingum mínum. Ég hef spurt sjálfan mig hvernig þessi líkami minn er gerður. Hann getur ekki haft líffæri eins og sá jarðneski?“

„Líffæri köllum við hér starfstæki,“ sagði Emanúel. „Þau verða auðvitað að vera í samræmi við tilgang sinn og aðstæður. Það má segja að uppbygging þessa beta líkama sé engu síður flókin en samsetning alfa líkamans. Starfstækni beta líkamans eru orkustöðvar og milli þeirra eru flóknir farvegir sem má líkja við æðar og taugar. Öll starfstæki beta líkamans miðast við hreyfingu og vitund. Og allir líkamir þarfnast einhvers konar næringar. Orkan fer í gegnum starfstækin á svipaðan hátt og næring berst um jarðneska líkamann.“

„En við borðum ekki neitt,“ sagði Ívan, „og í þessum líkama er ekki einu sinni heili?“

Emanúel hló.

„Já. Mörgum finnst það fyrst í stað undarlegt að hægt

skuli vera að verða sér úti um orku öðruvísi en að éta eitthvað. — Í raun og veru er það afar frumstæð aðferð. Öðrum finnst undarlegt að vitund geti byggst á öðru en heila og átt sér aðra farvegi en taugar. Við eigum auðvitað að bera virðingu fyrir allri þróun á jörðinni. — En hvernig ætti vitundin að vaxa nokkuð að ráði ef hún þyrfti nauðsynlega að vera bundin heila? Auðvitað vaxa menn fljótt upp úr þessum hugmyndum. Getur þú hugsað þér æðri vitund eða vitund guðs, bundna slíkum líffærum?“

„En hvernig var ég þá læknaður svona fljótt?“

„Við höfum hér góða lækna. — Og starfstæki beta líkamans eru mjög vel hæf til að endurnýja hann. Auk þess hefur þú haft hér góða hjúkrunarkonu. Emanúel brosti til Helenar. Enn um stund þurfið þið að bíða hér. En það verður ekki lengi. Innan tíðar höldum við för okkar áfram til Eidos.“

„Það er samt eitthvað undarlegt við þetta allt,“ sagði Ívan við Helenu eftir að Emanúel var farinn.

„Það eru margir þannig gerðir að þeir efast um alla hluti bæði þessa heims og annars,“ sagði Emanúel. „Það gæti verið fróðlegt fyrir ykkur að fara í stutta ferð um land efans?“

„Hvaða land er það?“ spurði Ívan.

„Það er raunar ekkert land. Við getum kallað það samfélag nokkurra umræðuhópa, sem hafa sett sér það mark að ráða lífsgátuna með díalektík og rökfræði.“

Og innan stundar voru þremmenningarnir lagðir af stað, Helena, Ívan og Emanúel.

Þau staðnæmdust að baki lítillar húsaþyrpingar sem stóð í gráleitu og sviplausu landi. Hópur manna hafði safnast þar saman kringum lítinn skeggjaðan mann sem talaði af ákafa.

Þeir klæddust kuflum sem voru álíka gráir og sviplausir og landið. Þeir voru svo niðursokknir í samræður sínar að enginn virtist taka eftir komumönnunum sem bættust í hópinn.

„Heimurinn segir skilningarvitunum ósatt,“ lauk litli maðurinn máli sínu. „Og þess vegna segja skilningarvitin okkur ósatt.“

„Hér er það. Þetta er land efans,“ sagði Emanúel lágt. „Hingað koma margir hugsuðir sem eiga erfitt með að átta sig.“

Þessum litla hópi heimspekinga var mikið niðri fyrir. Það var eins og þeir töluðu allir samtímis; raddir þeirra runnu saman og í raun og veru sögðu þeir allir það sama:

„Heimurinn skrökvar að skilningarvitunum.“

„Skilningarvitin skrökva að okkur.“

„Hvernig getum við þá sagt satt?“

„Ég treysti engum.“

„Ekki ég heldur.“

„Það er ekki hægt að treysta neinu eða neinum. Hvorki boðskap né talsmönnum.“

„Það er hvorki hægt að treysta því sem við heyrum né því sem við sjáum.“

„Er nokkurs staðar nokkur sannleikur til?“

„Það getur verið.“ Rödd litla mannsins yfirgnæfði hina. „En sannleikurinn hefur að minnsta kosti aldrei komist til mín. Hefur nokkurn tíman nokkur hugmynd komist til ykkar, sem ekki var fyrst í skilningarvitunum?“

„Nei,“ svöruðu allar raddirnar samtímis.

„Og hvað þýðir það?“

„Heimurinn segir skilningarvitunum ósatt og við getum aldrei vitað neitt með vissu.“ Þannig héldu þeir áfram bring eftir hring.

„Það væri viturlegt,“ byrjaði Emanúel en litli maðurinn stöðvaði hann í miðri setningu.

„Viturlegt,“ endurtók hann hneykslaður. „Hver ert þú sem veist hvað vísdómur er?“

„Við verðum að trúa reynslu okkar,“ sagði Emanúel. „Þeir sem hætta því tapa miklu og fá lítið í staðinn. Þeir týna bæði veruleika sínum og draum sínum.“

„Draumóramaður,“ sögðu þeir hver við annan. Emanúel var kominn í rétta skúffu í fræðum þeirra, dæmdur og léttvægur fundinn.

„Ég held að það væri viturlegt,“ byrjaði Emanúel aftur, „að gera sér grein fyrir því að maðurinn skapar. Efi hans skapar myrkur, trú hans ljós. Trú mannsins og löngun hans til að vita skapar smám saman ný skynfæri sem veita aftur nýjan skilning.“

„Þetta er ill súpa og engin rökfræði,“ sagði litli maðurinn. „Okkur hefur verið boðið upp á þetta áður.“

„Framþróunin þarfnast drauma,“ sagði Emanúel. Enginn er neinn maður án þeirra. Án þeirra hættir maðurinn að vaxa og heimurinn að þróast.“

„Helltu bara meira vatni í súpuna, svo að allir fái nóg. Sumum finnst hún að vísu nógu þunn fyrir.“

Heimspekingarnir hlógu, ánægðir með foringja sinn. Emanúel leit á þá með samúð, jafnvel vorkunnsemi: Þeir höfðu rétt fyrir sér á vissan hátt, en komu ekki auga á kjarnann. Eftir nokkur frekari orðaskipti kvaddi hann þá vinsamlega.

„Komdu aftur,“ sagði litli maðurinn, „þegar þú hefur skilið vandamál okkar og hvers vegna við getum ekki vitað neitt hér eða á jörðinni.“

„Hákarlinn er háþróað dýr í sínum sjó,“ sagði Emanúel við þau síðar. „En samt ekki nema hákarl.“

8

Sylvía vildi fara aftur til jarðarinnar. „Það er kona sem ég þekkti að hugsa til mín,“ fullyrti hún. „Ég finn að hún á við mikið vandamál að stríða og ég vildi gjarnan geta hjálpað henni.“ Að þessu sinni fóru þau öll. Emanúel var leiðsögumaður þeirra.

Þau sáu hana krjúpa fyrir framan rúmið sitt í barnslegri einlægni og biðja guð um hjálp. Emanúel las ljósárana sem umlukti hana. Hann sá hvernig von hennar og trúnaðartraust reyndi að brjótast eins og geislar gegnum hjúp ótta og örvæntingar. Hann sá vandamál hennar, sá hugsýki hennar og langvarandi raunir, sá hvernig fortíðin birtist henni sem sektartilfinning, framtíðin sem áhyggjur og nútíðin sem sjálfseyðing. Og hann sá lausn vandans. Að láta þessa þrjá óvini hverfa og breytast í jákvætt starf. En hann sá líka að þessi að því er virtist einfalda lausn var ekki á valdi konunnar.

„Þessir einkennilegu litir,“ hvíslaði Sylvía, snortin af bæn vinkonu sinnar. Hún fylltist löngun til að hjálpa henni og reyndi að umvefja hana hlýjum hugsunum.

„Auðvitað er ára í kringum fólk eins og hiti er í kringum eld,“ sagði Ívan lágt. Hann var raunar sjálfur fullur undrunar yfir öllu sem fyrir hann hafði komið eftir að hann

hitti hina nýju vini sína og eins og þau öll fylltist hann löngun til að hjálpa. Hann sneri sér að Emanúel:

„Hvað getum við gert?“

„Við getum verið tenglar,“ sagði Emanúel. „Þessi bæn er ekki borin fram af sterkum huga. Samt getum við borið hana upp til þeirra sem geta og mega hjálpa.“

„Mega?“ spurði Sylvía.

„Við verðum að bera ábyrgð,“ sagði Emanúel.

„Ábyrgð?“

„Já. Á öllu sem við gerum. Aðeins hinir háu þjónar guðs þekkja raunverulegar þarfir.“

„Megum við þá ekki gera neitt,“ spurði Helena.

„Jú,“ sagði Emanúel með áherslu, „— megum, eigum og verðum. Andlegur vöxtur er kominn undir virkri góðvild og þjónustu.“

„En hvað eigum við þá að gera?“

„Eins og ég sagði: Vera tenglar.“

„Sumar bænir eru þá ekki til neins?“ spurði Ívan.

„Jú,“ sagði Emanúel. „Bænin leysir úr læðingi dulinn mátt sálarinnar. Hún er nauðsynleg andlegu öryggi og hún hraðar vexti vitundarinnar. Bænin hefur alltaf blessun í för með sér, jafnvel þegar menn fá ekki það sem þeir biðja um. Ákall mannsins getur náð mjög hátt. Auk þess koma alltaf hjálpendur til þeirra sem biðja. Þeir sem bera fram biturleika sinn og sorgir fá oft lækningu án þess að vita það.“

„En sumir eru ekki bænheyrðir,“ sagði Ívan.

„Stundum má ekki gefa mönnum það sem þeir biðja um. Þeim er annað fyrir bestu og fæstir vita hvers þeir raunverulega þarfnast mest,“ sagði Emanúel. Hann gekk að konunni og lagði hendur sínar yfir hana. Þannig stóð hann um stund.

„Ég mun bera allar bænir þínar upp til Krists,“ hugsaði

hann. „Þaðan munt þú fá styrk og huggun. Bæn þín kemur frá hjartanu og ekkert er máttugra en einlæg bæn sem kemur frá hjartanu. Við munum tengja þig hinum háu verum sem hafa gert það að köllun sinni og starfi að hjálpa. Þær munu blessa þig og tengja þig hinu stóra samfélagi guðs.“

Þau fylgdust með honum þögul og ekkert þeirra rauf þessa einkennilegu þögn fyrr en þau voru farin frá konunni.

„Hann er enginn venjulegur maður,“ hugsaði Helena og hugleiddi orð hans. Hún hugsaði um þorpið og bætti við: „Þeir sem gleyma samúðinni lifa í heimi án guðs. Og sterkasti þráðurinn verður ævinlega þráðurinn að ofan. Hvað var Emanúel, þessi þjónn hinna vesælu? Maður sem gat notið himnaríkis en kaus heldur að starfa hér.“ — Sá ásetningur hennar mótaðist smám saman að reyna þó í litlu væri að fylgja fordæmi hans. Hér og hvar sáu þau þokuverur á ferð, — hina „lifandi“ íbúa jarðheimsins og Helena skynjaði þetta þunga ómótstæðilega ákall jarðarinnar um hjálp.

„Hvernig á að dreifa öllu þessu myrkri?“ spurði hún og sneri sér að Emanúel.

„Til þess ere in leið. Skipta um tíðni!“

„Ég skil ekki.“

„Þessir menn verða að komast á sömu bylgjulengd og þeir sem búa í ljósinu. Það verður aðeins gert með kærleika.“

Sylvíu var þetta mikil reynsla. Frá þessari stundu gat ekkert breytt ásetningi hennar. Hún hafði séð ljósið á vegnum.

9

„Við höldum hópinn. Við erum búin að skapa með okkur öllum traust bönd. Við erum heild. Það sem skaðar einn skaðar okkur öll.“ Emanúel hélt áfram: „Fyrsta viðfangsefni okkar hér er að ná valdi á huganum. Það er svo auðvelt að hugsa neikvæðar hugsanir. En þær hafa í för með sér sjálfseyðingu og eittra umhverfið. Það þarf bæði sjálfsögun og kunnáttu til þess að losna við eyðingarhvötina og hugsa góðar og jákvæðar hugsanir í stað hinna. Áður en við förum inn í Eidos verðum við að vera laus við ranga hugsun og ranga breytni.“

„Hvernig á ég þá að vera áður en ég get farið inn í þetta fyrirheitna land, Eidos?“ spurði Helena.

„Eins og barn,“ Emanúel brosti. „Þangað fer fólk af öllum þjóðernum, litarhætti og trúarbrögðum. Það er ekki auðvelt fljótt á litið að sjá muninn á því og venjulegu fólki. En þegar við veitum því nánari athygli þá komumst við að raun um að það tekur jákvæða afstöðu til allra manna og málefna. Það tekur því sem að höndum ber með jafnaðargeði og leitast við að snúa tapi í ávinning. Því þykir einfaldlega vænt um fólk og áhugi þess og lífsgleði er engin uppgerð. Það er ást þessa fólks á lífinu sem gefur því rétt til að vera í Eidos sem er paradís.“

„Hreinskilnislega hef ég litla trú á að þetta sé hægt,“ sagði Ívan.

„Á jörðinni höfum við reynt eitthvað svipað. Ég minnst þess að við vorum alltaf að tala um það að nauðsynlegt væri að breyta manneðlinu. Ég trúði alltaf á jafnaðarmennsku. Gamlir félagar mínir sögðu mér að kjörorð þeirra í æsku hafi verið: Þegar jafnaðarmenn hafa stjórnað landi í fimmtíu ár, verða þeir búnir að skapa samfélag sem nýtur hinna frjálsu gæða. Þá geta allir fengið frítt það sem þeir þurfa og það þarf enginn að nota peninga.

„Þið gleymið manneðlinu,“ sögðu hinir vantrúuðu, manneðlið er gráðugt.“

„Við gleymum engu,“ sögðu menn Útópíunnar. „Græðgi er aðeins til þar sem er skortur. Maður sem sefur á árbakka vaknar ekki upp um miðja nótt til þess að stela vatni frá fljótinu.“

„Og árin liðu,“ hélt Ívan áfram. Áður en ég fór af jörðinni vorum við farnir að segja: Enn er engin jafnaðarmennska í löndum okkar. En við verðum að halda áfram. Með því að breyta manneðlinu getur okkur tekist að koma hér á jöfnuði eftir hundrað ár. Í öðrum löndum jafnaðarstefnunnar vildu menn breyta manneðlinu strax, með valdboði og sterkri stjórn. Og þeim tókst það. Það er hægt að breyta manninum með kúgun. En á þann hátt sköpum við nýja dýrategund, ekki nýja og betri menn.“

„Við verðum að vera þolinmóð,“ sagði Emanúel. „Sönn og fullþroskuð jafnaðarstefna hófst aðeins fyrir tvö þúsund árum með boðskap Krists. Þróunin á jörð okkar hefur staðið yfir í fjórar og hálfa billjón ára. Hugsjónirnar eru enn í gildi þótt margir hafi svívirt þær með verkum sínum: Frelsið. Jafnréttið. Bræðralagið. Látið ekkert af þessu missa gildi sitt. Látið engan falsa merkingu þessara orða.“

„En fyrst það er svona seinlegt að breyta manneðlinu, hvernig getum við þá breytt okkur á svona stuttum tíma?“

„Það er hægt,“ sagði Emanúel. „Það sem mestu máli skiptir í þróun mannsins gerist á nokkrum augnablikum en ekki á árpúsundum.“

„Ég skil ekki hvernig þetta gæti gerst,“ sagði Henderson. „Það gerir ekkert til.“

„Eigum við þá aðeins að trúa?“ spurði Sylvía.

„Ykkur er ekki nauðsynlegt að trúa.“

„Hvað þá?“

„Framkvæma. Þið eigið að framkvæma.“

„En mig langar til að skilja,“ sagði Ívan.

„Skilningurinn kemur seinna.“ Emanúel hafði kallað þennan litla hóp saman í garðinum. Hann lét þau sitja í hálfhring í ákveðnum stellingum. Viðfangsefnið: að læra að skynja og skilja.

„Við eigum að hugleiða?“ spurði Sylvía. „Tæma hugann og reyna að hugsa ekki neitt.“

„Nei,“ sagði Emanúel. „Það er aðferð allra viðvaninga. Síðar sjá þeir að þetta eru mistök byrjandans og þau hljóta að leiða til tótleika og vonbrigða. Þið verðið að sjá ummyndunina í grasblaði eða í steini. Þið verðið að sjá hana í ykkar gömlu veröld. Sjá hana jafnt með ytri og innri skynfærum.“

„En er það hægt?“ spurði Sylvía.

„Auðvitað er það hægt,“ sagði Ívan, „— með vísindalegri tækni. Þegar vísindamaður skoðar stein eða grasblað með tækjum sínum getur hann milljónfaldað og gjörsamlega ummyndað skynjun augans á efninu.“

„Og vitund,“ fullyrti Emanúel. „Getur verið miklu fullkomnari en tæki sem maðurinn smíðar með höndum sínum.“

„Hvers vegna er rangt að tæma hugann?“ spurði Pandora. Hefur þú reynt það sjálfur?“

Emanúel hugsaði sig um.

„Já, en það er langt síðan. Þetta gera allir byrjendur,“ endurtók hann. Ég man að í fyrstu reyndi ég að stöðva hugann og útiloka alla ytri skynjun, en þær tilraunir mínar urðu allar árangurslausar. Þær höfðu allar í för með sér ímyndun og tilbúinn veruleika.“

„Áttir þú við heimsvitund,“ spurði Henderson, „þegar þú sagðir að vitundin gæti verið fullkomnari en tæki vísindanna?“

„Vitund“, sagði Emanúel, „smíðar sér sín eigin tæki. Þótt menn tali um heimsvitund, þá er hún á mörgum stigum. Við komumst í snertingu við þessa vitund en hún rís hærra og hærra langt út fyrir getu mannsins, — meðan hann er enn aðeins maður.“

„Hvað eigum við að gera?“ spurði Sýlvía. „Hvernig er hin rétta aðferð?“

„Lokið ekki ytri skynfærum ykkar,“ sagði Emanúel. „Hafið þvert á móti augu ykkar opin og beitið allri skynjun ykkar. Forðist að falla í hagleiðsludvala. Reynið að greina innstu vitund ykkar frá annarri skynjun. Þið munuð komast að raun um að þessi innsta vitund er sjálfur líf skjarninn, hið hreina ljós. Þessi aðgreining er erfið. Í fyrstu efast menn um að hún sé raunveruleg og eiga erfitt með að gera sjálfum sér og öðrum grein fyrir henni. Síðan verður styrkur þessarar vitundar og alsæla veruleiki sem eyðir öllum efasemdum líkt og morgunsól sem dreifir þokunni.“

„Smám saman verður sambandið fast og stöðugt. Reynið að aðlagast þessari nýju skynjun. En gerið það átakalaust. Látið andrúmsloft eilífðarinnar opna vitundina án viljaeinbeitingar. Hljóðlega. Án áreynslu.“

„Eilífð,“ sagði Ívan. „Það var eitt af bannorðunum meðal minna félaga. Og einhvern veginn finnst mér endalaus tími ekki hafa neina merkingu.“

„Eilífð merkir ekki endalausan tíma,“ sagði Emanúel þolinmóður. „Að lifa í eilífð er að skynja allt í einni heild samtímis, ekki sem aðskildar stundir og aðskilda staði. Eilífð byrjar þar sem tími endar. Hún er annars konar veruleiki.“

„Okkur var sagt,“ sagði Pandóra, „að ferðinni væri heitið til Eidos. Hvers vegna förum við ekki þangað strax?“

„Sjáið til,“ sagði Emanúel. „Við verðum að dvelja hér um stund. Líkaminn verður að taka vissum breytingum áður en við getum haldið áfram til Eidos. Hann verður að hrinda frá sér og losa sig við öll gróf efni. Það verður að móta líkamann með efni hærri sviða og gera þá sveiflutíðni stöðuga.“

„Hvernig gætum við sjálf gert það?“ spurði Helena. „Þið getið það,“ fullyrti Emanúel. „Þið verðið að þroska næmleika ykkar með því að hlusta með allri vitund ykkar og opna ykkur fyrir hærri áhrifum, láta þau bygga upp líkamann og losna um leið við þau þéttustu.“

„Þetta er mjög erfitt?“ sagði Ívan vantrúaður.

„Erfitt, — en þó mjög einfalt. Þið þurfið að styrkja hugsunina, læra einbeitingu, fá meira vald yfir ykkur sjálfum og viðfangsefninu.“

„Ég skil ekkert af þessu,“ sagði Ívan.

„Skilningurinn er að geta framkvæmt og framkvæmdin byggist á endurtekningum. Ég get aðeins gefið ykkur bendingu. En hún ætti að vera ykkur nóg.“

„Hvað er það sem við eigum að reyna að framkvæma?“ spurði Sýlvía.

„Tilveran er full af eins konar þráðum,“ sagði Emanúel.

„Sömu þræðirnir eru í okkur, umhverfinu og allri tilverunni. Þið verðið að finna þessa þræði. Þið verðið að læra að skapa þá. Framkvæma nýjar tengingar.“

„Hvað gerist ef okkur tekst þetta?“ spurði Sýlvía aftur.

„Þá lærið þið að breyta umhverfi ykkar og ykkur sjálfum, líkömum ykkar og eðli.“

„En eru þeir raunverulegir?“ spurði Ívan.

Emanúel brosti vingjarnlega. „Við spyrjum ekki um hvað er raunverulegt. Það er viðfangsefni sem heyrir til öðrum stað og öðrum tíma.“

„Ég á við,“ spurði Ívan, „get ég snert þá?“

„Já. Séð þá. Snert þá. Skynjað. Fundið.“

„Og það breytir umhverfinu?“

„Það er einmitt það sem við ætlum nú að fara að læra.“

„Og þræðir sem við sköpum. Verða þeir varanlegir?“

„Sumir.“

„Við byrjum“, sagði Sýlvía, „með því að reyna að ná sambandi við hærri vitund?“

Emanúel andvarpaði léttilega. „Nú skulum við byrja. Við höfum talað nóg. Líkamsstillingin er líka mikilvæg. Svona. Þau reyndu þá aðferð sem Emanúel sýndi þeim.

„Þegar þið hafið náð sambandi, fara tilfinningar og hugmyndir að berast til ykkar. Haldið því sem þið skynjið föstu.“

Eftir skamma stund breyttist hugur þeirra. Hann fylltist nýjum og ferskum tilfinningum og undarlega djúpum friði. Þetta var eins og að finna tilveruna, skynja óþekktar víðáttur. Þau fundu fremur en heyrðu lokaorð Emanúels: „Þegar þið finnið þetta volduga afl verðið þið þögul. Þið hafið ekki lengur þörf fyrir orð.“

Upp frá þessu urðu fundir þeirra í garðinum reglulegir og mikill hluti af tíma þeirra í Kamaloka fór til þessara

iðkana. Það reyndist rétt sem Emanúel sagði. Þetta var í raun og veru mjög einfalt fyrir þau öll — jafnvel þau sem í fyrstu virtist þetta framandi og óskiljanlegt. Emanúel var aðeins hjá þeim fyrst í stað. Hann uppgötvaði strax tök Góvinda á hugleiðslunni og næmum hæfileika hans til að skynja og tjá sig án orða. Hann eftirlét því Góvinda að leiðbeina þeim og brátt urðu þau mjög samstillt í hugleiðslu sinni. Góvinda gat vegna gamallar þjálfunar fylgst auðveldlega með skynjunum þeirra og hjálpaði þeim við nýjar tengingar. — Og hann varaðist að gefa þeim sínar eigin hugsanir og reynslu. Viðfangsefni hvers einstaklings var ný og sérstæð sköpun.

Hugsanir Góvinda reikuðu oft um landamæri mannlegra takmarkana og leituðu að leið yfir þessi ósýnilegu landamæri.

Góvinda spurði sjálfan sig: „Er ég það sem ég skynja eða er ég það sem ég skynja ekki?“ „Ég er það sem ég skynja,“ svaraði hann sjálfum sér. „Hef ég reynslu fyrir nokkru öðru en skynjun minni?“

„Nei.“

„Ég er vitund.“

„Er ég þá ekki jafnstór vitund minni? Er ég ekki í vissum skilningi allt það sem vitund mín nær til, fyrst ég hef ekki reynslu fyrir neinu öðru en vitund?“

„Vöxtur mannsins“, hugsaði hann áfram, „er vöxtur vitundarinnar. Sumar verur lifa í heimi þar sem þær skynja aðeins eina vídd; línu. Þróaðri verur lifa í heimi flatneskjunnar og skynja lengd og breidd. Enn þróaðri verur lifa í þremur víddum og skilja líka dýpt og hæð. Maðurinn stefnir ofar. Takmarkið er víðtækari vitund. Án þessa takmarks hefur lífið engan tilgang nema að viðhalda sjálfu sér.“

„Og nú biður Emanúel okkur að skipta um persónuleika

áður en við höldum áfram ferð okkar til Eidos. En er maðurinn ekki alltaf að skipta um persónuleika, án þess að hann taki eftir því?“

Henderson hafði uppgötvað að íbúar Kamaloka höfðu sína sérstöku tæknikunnáttu. Mest þótti honum koma til geimskipanna, eins og hann kallaði farartæki þeirra. Íbúar Kamaloka notuðu sjaldnast farartæki þegar þeir fóru um sín eigin svið eða nærliggjandi staði. Geimskipin voru mest notuð til langferða — þegar farið var til fjarlæggra staða, einkum astralbyggða á plánetum sólkerfisins. Stundum var aðeins farið til jarðarinnar.

Henderson kom oft að máli við Emanúel og spurði margs um þessa hluti. Eftir nokkurn tíma ákvað Emanúel að láta þau öll fara eina slíka ferð.

Emanúel leitaði uppi góðan leiðsögumann sem ásamt fámennri áhöfn stjórnaði skipinu.

Loks var allur hópurinn kominn á sinn stað og beið þess að lagt væri af stað. Fyrsti áfangastaður þess var jörðin, síðan átti að stefna á þá plánetu sem næst var jörðinni, mars.

Geimskipið barst hratt til jarðar. Samt var dregið úr hraðanum og stjórnendurnir voru farnir að búa skipið til landingar ekki langt frá stórri flugstöð sem þau skynjuðu þarna einhvers staðar úti í nóttinni. Að vísu var hvorki dagur né nótt í þessum nýja heimi, en þau voru enn vön sínum gömlu hugtökum og það að líta til jarðarinnar minnti þau á nóttina.

„Hvar erum við,“ spurði Henderson.

„Ekki langt frá Indíanapólis,“ upplýsti leiðsögumaðurinn.

„Þarna, í þessari flugumferðarstöð eru menn að störfum,“ sagði Emanúel. „Mér virðist þeir horfa í átt til okkar.“

„Er hugsanlegt að þeir hafi orðið varir við okkur. — Séð okkur?“ spurði Pandóra lágri röddu og beindi spurningu sinni til leiðsögumannsins. Pandóra fann að það var eitthvað í fasi hans sem vakti ósjálfrátt virðingu, fékk menn til að tala til hans mjúkri röddu og yfirveguðum orðum.

Leiðsögumaðurinn horfði til jarðar og virtist hlusta. Það færðist bros yfir andlit hans.

„Já. Það er svo að sjá að þeir þarna niðri hafi skynjað eitthvað óvenjulegt. Ég held að þeir séu búnir að ná okkur á radar sinn.“

Þau beindu öll huga sínum að flugumferðarstöðinni og tókst að skynja allt sem þar fór fram.

„Hvaða tegund af flugvél er þetta?“ — Sá sem spurður var ráðfærði sig við tölvuna.

„Óþekkt.“

„Óþekkt? Við hvað áttu?“

„Nákvæmlega það sem ég segi. Óþekkt.“

„Þetta er óhugsandi.“

Þögn.

„Einkenni?“

„Mjög björt. Útlínur óskýrar.“

Það voru ekki aðeins mennirnir sem urðu órólegir. Það var engu líkara en að tölvur og tæki kæmust líka í uppnám. Þau möluðu og hvinu. Ljósín blikkuðu í sífellu. Viðvörðunarkerfi voru sett af stað og hættumerki gefin í allar áttir:

„Óþekktur hlutur nálgast Indíanapólis.“

Henderson hló hátt að löndum sínum og hin tóku öll undir.

„Ég hélt ekki að tölva gæti komist í slíkt uppnám,“ sagði hann milli hlátursbofsanna. Þetta verður að flokkast undir nútíma draugagang í vélvæðingunni. Vél á jörðinni verður hrædd við vél úr öðrum heimi.“ Henderson hló áfram.

„Þessi gamli, grái heimur þeirra“, sagði Pandóra, „á ekki að geta sýnt neitt nema eintómar staðreyndir, — og svo þetta.“

„Við verðum að hækka tíðnina, svo að við hverfum,“ sagði leiðsögumaðurinn. „Þetta voru mistök. Það er engin ástæða til að gera þá svona hrædda.“

Eftir að búið var að hækka tíðnina, hlustaði hópurinn enn á það sem fram fór á jörðu niðri.

„Hvert stefnir hún nú?“

„Fjarlægist.“

„Staðarákvörðun.“

„Horfin.“

Það var eins og enginn þeirra gæti trúað því sem hafði gerst.

„Þessi tæki okkar þarfnast svo sannarlega lagfæringar og það strax.“ Flugumferðarstjórinn strauk svitann af enni sér. Það féllust allir á þessa skýringu og flugstöðin róaðist smám saman.

„Hvað halda þessir menn síðar meir þegar þeir uppgötva að það var ekkert að tækjunum?“ spurði Pandóra.

„Þeir gleyma þessu fljótlega, býst ég við,“ sagði Emanuel. „Auk þess er alltaf hægt að finna einhvers konar skýringu á öllum hlutum.“

„Og allar skýringar á þessu fyrirbæri eru miklu vísindalegri en sannleikurinn,“ sagði Helena.

„Já.“

„Við höfum ákveðið að lenda ekki á jörðinni að þessu sinni,“ tilkynnti leiðsögumaðurinn. „Við höfum þegar sett stefnuna á mars.“

Það fór kliður um hópinn sem fylltist nýrri eftirvæntingu og þau töluðu öll um þennan dularfulla nágranna jarðarinnar, sem menn hafa kallað stjörnuna rauðu.

„Eru menn á mars,“ spurði Ivan og brosti stríðnislega. Honum var vel kunnugt um það að vitsmunaverur á borð við menn er ekki að finna neins staðar í sólkerfi okkar. Honum var líka vel kunnugt um mistök Svedenborgs, Annie Besant og fleiri sjáenda, sem höfðu fullyrt að svo hafi verið. Tilhugsunin um þessa villu, gladdi Ívan með einhverjum hætti. Það var eins og Emanúel færi dálítið hjá sér við þessa spurningu. Hann horfði rannsakandi á Ívan um stund.

„Já,“ sagði hann. „Það eru menn á mars, eins og við getum væntanlega öll séð innan tíðar.“

„En hvaðan koma þeir?“

„Á hnöttum þessa sólkerfis,“ sagði Emanúel eru líka aðrir menn en jarðarbúar. Þá er núna aðeins að finna á astralsviðum þessara hnatta, en þar geta þeir dvalið lengri eða skemmri tíma.“

„Svo að kuldinn á mars hefur þá ekkert að segja?“

„Nei, ekki fyrir okkur og ekki fyrir þá. Það eru meira að segja menn í sólinni,“ bætti Emanúel við. „Þar er að vísu hvorki hægt að vera í alfa né beta líkama eins og allir vita. En ljóslíkamanum og hinum hærri líkömum er jafneðlilegt að vera þar og okkur hér.“

„Þeim skjátlaðist,“ sagði Ívan, „öllum þessum mönnum sem hafa fullyrt að til væru menn í efnislíkama á öllum hnöttum sólkerfisins, alveg eins og mannkynið á jörðinni. Þeir sögðu okkur ósatt. Hvers vegna skyldum við trúa öðru sem þeir sögðu okkur?“

Emanúel stundi.

„Já,“ sagði hann. „Þetta kann að vera rétt. En sjáendum geta líka orðið á mannleg mistök.“

„Hvernig? Þeir fullyrtu að þeir hefðu séð og talað við menn á þessum hnöttum.“

„Það gerðu þeir líka.“

„Nú skil ég ekki,“ sagði Ívan.

„Jú, svona mistök eru raunar eðlileg. Þegar sjáendur í sálförum sínum skynja menn á öðrum hnöttum og komast í samband við þá, þá eru sjáendurnir að sjálfsögðu í beta líkama og einstöku sinnum í hærri líkama. Hin mannlegu mistök sjáendanna eru að hafa ekki greint réttilega milli alfa og beta líkama. Í rauninni hittu þeir aldrei neinn mann á þessum hnöttum, sem ekki var í beta líkama eða hærri líkömum. Sjáendurnir álitu að þessir menn væru í efnislíkama, en ályktun þeirra reyndist röng.“ Emanúel brosti og hélt áfram. Fyrir hönd þeirra og okkar allra biðst ég afsökunar, en ég vil minna á að þróunarsaga mannsins er öll saga um hugmyndir sem þarf að leiðrétta. Við hættem ekki siglingunni þó að alltaf þurfi öðru hvoru að leiðrétta stefnuna.“

„Það þurfa vísindamenn líka að gera,“ viðurkenndi Ívan.

„Og trúmenn,“ sagði Sylvía.

„Allir,“ samþykkti Helena.

„En hvernig eru þá þessir menn?“ spurði Pandóra.

„Eins og við, annars sjáum við þá væntanlega fljótlega,“ sagði Emanúel.

„Þeir eru þá menn sem áður hafa verið á jörðinni,“ spurði Pandóra.

„Margir. En þessir sem við ætlum að hitta segjast vera gamlir marsbúar. Þeir segjast vera búnir að vera þarna mjög lengi.“

„Það er mjög ósennilegt,“ sagði Ívan.

„Já.“

„Og hvar geta þeir búið á þessum óbyggilega hnetti?“

„Á Nix Olympika. Þeir eru í ljóslíkama og óháðir öllum aðstæðum efnisheimsins á mars.“

Geimskipið nálgast óðfluga. Þau fóru framhjá tunglun-

um tveimur Deimos og Föbusi sem sveima kringum mars eins og máninn kringum jörðina.

„Þú hefur þá komið til mars áður? Þú þekkir þessa menn?“ spurði Sylvía hissa.

„Já.“

Þau litu hvort á annað og síðan á Emanúel. Margar spurningar leituðu á huga þeirra en þau virtust öll hafa ákveðið að bíða.

„En hvers vegna er mars óbyggilegur. Hann er lítið minni en jörðin og einn af næstu nágrönnum okkar?“ spurði Pandóra.

„Til þess liggja ýmsar ástæður,“ sagði Emanúel. „Mars er miklu kaldari en jörðin og þar er ekkert rennandi vatn til lengur. Þrýstingurinn á yfirborði þessa hnattar er svo lítill að allt vatn hlyti að gufa upp á svipstundu.“

„En bæði heimsskautin eru hulin þykkri íshellu,“ sagði Henderson.

„Já,“ upplýsti Ívan, „en þessi ís er ekki úr vatni, heldur úr karbon díoxíði.“

„Við förum bráðum að lenda,“ tilkynnti leiðsögumaðurinn.

„Hvar,“ spurði Henderson.

„Á Nix Olympika. Sjáið hér blasa þessi fjöll við. Þessir þrír dökku blettir þarna sem liggja frá norðaustri til suðvesturs, og þessi sem liggur hér einn sér fyrir vestan þá er Nix Olympika; snjór Ólympusfjalla.“

„Og eru þessir menn sem þú talaðir um“, spurði Sylvía, „einhvers konar grískir guðir?“

„Þetta eru allt geysistórir eldgígir,“ hélt Emanúel áfram og svaraði ekki spurningunni. Sjáið þessi hrikalegu fjöll. Allt þetta hálendi er nefnt Þarsis. Nix Olympika er hærra en hæstu fjöll Himalaja.“

„Svo að hnötturinn er þá ekki útkulnaður. Þau hljóta að hafa myndast af eldgosum,“ sagði Helena.

„Þau hljóta að hafa gert það,“ samsinnti Emanúel. „Að vísu geta gígir líka myndast með því að snástirni sem koma utan úr geimnum falla til jarðar. Þannig hafa flestir gígir myndast á tunglinu. En það er óhugsandi að slíkt hefði gerst nákvæmlega hér á fjórum hæstu fjöllum á mars.“

„Ég á erfitt með að sjá landslagið,“ sagði Sylvía.

„Já, hér er nauðsynlegt að hafa tveggja heima sýn,“ sagði Emanúel. Einbeitið ykkur að því að skynja efnisheiminn á þessum hnetti. Hann er mjög lærdómsríkur. Astralumhverfið er auðveldara. Það er ekkert frábrugðið því sem við höfum séð. Þessi hnöttur á sér langa fortíð og hann á eftir billjónir ára. Hver veit um þýðingu hans í framtíðinni. Festið ykkur vel í minni það sem þið sjáið og heyrið.

Þau voru komin út úr geimskipinu og stóðu þétt saman nálægt tindi Nix Olympika. Þau voru svo niðursokkin í það sem þau sáu að þau tóku ekki eftir mönnunum sem nálgust þau. Rauður mildur bjarmi lýsti upp jörðina. Fjöllin fjögur gnæfðu uppúr sortanum fyrir neðan þau og voru svo ægifögur að allt annað gleymdist. Það var greinilegt að niðri á þessari jörð geisaði fárviðri. Sandstormurinn þyrlaði upp rykinu um allar jarðir og hlóð þar upp óteljandi aflanga sandhóla. Þunn ský lágu á fjallstindunum.

Mennirnir nálgust þau varlega. Það var eins og þeir hefðu komið út úr fjallinu. Þetta voru sendinenn „hinna fornu“. Enginn vissi nákvæmlega hverjir þeir voru en þeir gengu undir þessu nafni. Emanúel hafði lengi vitað um tilveru þeirra og í Eidos voru þeir mönnum ráðgáta. Enginn þar hafði raunverulega séð þá, og enginn vissi hvers vegna þeir voru þarna í þessum eyðilega heimi.

Emanúel sá mennina fyrst þegar þeir voru komnir alveg til hans. Komumenn stóðu fyrir framan þau og hneigðu sig hæversklega. Emanúel svaraði kveðju þeirra og sama gerðu hin öll.

„Þeir eru alveg eins og við,“ hvíslaði Pandóra. „Velkomin til Nix Olympika,“ sagði sá sem virtist fyrirliði þessa litla hóps. „Ég þykist vita að þið séuð frá jörðinni?“

„Já. Við komum frá astralsviði jarðarinnar,“ svaraði Emanúel.

Fyrirliðinn brosti vinsamlega.

„Þaðan komum við raunar líka. Við komum hingað sem ferðamenn, en hér hittum við“, hann benti á tind fjallsins, „menn sem eru nú meistarar okkar og lærifeður. Þeir eru engum líkir af þeim sem við höfum áður þekkt.“

„Berið þeim kveðju okkar,“ sagði Emanúel. Í hreinskilni sagt þá hef ég lengi vitað um það að þeir væru hér og ég hef stundum gælt við þá tilhugsun að reyna að ná fundi þeirra. Gerið svo vel að segja þeim að við séum hér.“

„Þeir vita það,“ sagði fyrirliðinn. „Okkur var falið að vísa ykkur til vegar.“

Stundu seinna stóð hópurinn augliti til auglitis við „hina fornu“ og virti þá undrandi fyrir sér. Þeir voru í ljóslíkama og salurinn sem þeim var vísað inn í var baðaður í gulum mildum bjarma. Sum þeirra höfðu fundið til ótta þegar þau gengu inn í fjallið en þessi mjúka birta fyllti þau unaði og öryggiskennd.

Emanúel heilsaði „hinum fornu“ formlega og þau fylgdu öll dæmi hans. Þau kynntu sig og Emanúel gerði grein fyrir þeim og ferðum þeirra. Loks sagði hann:

„Í þessum heimi, sem er okkur framandi, eru margar spurningar sem leita á hugann. Leyfist okkur að spyrja hverjir þið eruð og hvers vegna þið eruð hér? Menn segja

að mars sé útslokknaður heimur. Hvers vegna flytjið þið ykkur ekki til hærri heima eða starfið þar sem líf er í þróun? Fyrirgefið spurningar okkar, en þetta getum við ekki skilið.“

„Hinir gömlu“ voru aðeins þrjú ungmenni. Þeir sátu við borð í eins konar öndvegi og höfðu vísað komumönnum til sætis andspænis sér. „Við erum nefndir hinir gömlu vegna þess hvað við erum búnir að vera hér lengi. Logadrottarnir, verðir lögmálsins, hafa sett okkur hér. Við stöndum vörð um þennan heim — og bíðum.“

„Bíðið? Hve lengi? Aldir? Ármilljónir, eða jafnvel árbilljónir?“ spurði Emanúel.

„Viðfangsefni guðanna er hraðinn.“ Það var sá sami sem hafði orð fyrir þeim allan tímann. „Þessi bið okkar hér er ekki eins löng og menn halda. Við lifum tímann á annan hátt.“

„Verðir hvaða lögmáls,“ spurði Pandóra.

„Ég get ekki svarað öllum spurningum ykkar, en ég skal reyna. Suma leyndardóma verður að varðveita. Lögmálið eru sannindin þrjú sem engin orð ná yfir. — Lögmálið vinnur hægt en það er óskeikult. Það leiðréttir að lokum alla villu og snýr öllu á besta veg.“

„En hér á mars getur ekki þróast neitt líf,“ sagði Ívan. „Loftslagið er of kalt, hér er ekkert vatn og loftþrýstingurinn alltof lágur.“

Marsbúinn horfði á þá íhugandi augnaráði. „Saga þessa hnattar er orðin löng, árbilljóna gömul og hún á sér ennþá lengri framtíð.“

„Skiptir svo fjarlæg framtíð okkur nokkru máli,“ spurði Henderson.

„Það er ekki til svo fjarlæg framtíð að hún skipti okkur ekki máli. Hún er meira að segja sérstakur veruleiki í núinu.“

„Þið búist þá við breyttum tímum,“ spurði Emanúel.

„Já.“

„Hvenær?“

„Það stendur hér yfir ísöld. Og hún er búin að standa hér í tólf þúsund ár eftir ykkar tímatali. Allt vatn er frosið í jörðinni. En þannig hefur þetta ekki alltaf verið. Langt frá því. Fyrir tólf þúsund árum var hitinn svipaður því sem nú er á jörðinni, þrýstingurinn hærri og rennandi vatn. Ísöldin batt enda á okkar löngu þróun. Loftslagið varð þá fyrir stórkostlegum breytingum.

„Svo áður fyrr var þetta allt svipað og nú er á jörðinni?“

„Já.“

„Og nú er allt líf horfið?“

„Já, næstum því. Á jarðarsviði hnattarins hefur svo að segja allt líf liðið undir lok. Þar eru nú aðeins eftir smáverur sem standa jafnvel mitt á milli lífrænnar og ólífrænnar náttúru.“

„Er þessu þá ekki öllu lokið?“ spurði Ívan.

„Nei.“

„Ég skil ekki.“

„Ég sagði ykkur að fyrir aðeins tólf þúsund árum var gott loftslag hér og lífsskilyrði svipuð því sem nú er á jörðinni. Við búumst við að þessari ísöld ljúki eftir önnur tólf þúsund ár.“

„Og þróunin hefjist að nýju?“

„Já. Hver veit hvað gerist þegar henni lýkur. Við búumst við að þessar lífverur lifi hana af.“

„En hvað um loftþrýstinginn? Hvers vegna ætti hann að aukast?“

„Hann gerir það þegar íshetturarnar á heimsskautunum bráðna og breytast að nokkru leyti í lofttegundir.“

„En hvers vegna skyldu þær bráðna?“ spurði Ívan.

„Við vitum að sólin er að hitna. Hún á eftir að verða bæði heitari og bjartari.“ Marsbúinn brosti og hélt áfram. „Okkur reiknast svo til að eftir fjórar billjónir ára verði úthöfin hjá ykkur á jörðinni farin að sjóða. Þá verður bæði lífvænlegt á mars og þróun langt komið. Kannski eigum við þá eftir að bjóða ykkur velkomna hingað?“

„Fjögur billjón ár eru langur tími,“ sagði Emanúel.

„Já.“ Marsbúinn dró við sig svarið. „En það getur margt gerst áður en mjög langt um líður. Við erum enn í útþróun eins og þið. Okkar tími kemur aftur. Við bíðum, — í árþúsundir, kannski aðeins í nokkrar aldir. Þetta vita logadrottarnir einir.“

Emanúel kinkaði kolli.

„En hvað verður þegar sólkerfið líður undir lok?“

„Þá flytjum við okkur annað.“

„Þangað til höfum við samflot,“ sagði Emanúel.

„Við erum þjónar lögmálsins,“ sagði marsbúinn.

Þegar þau fóru aftur sáu þau að allt útsýnið hafði breyst. Storminn hafði lægt og þau sáu landslagið greinilega, endalaus fjallahryggi og langa djúpa dali sem lágu um alla þarsis hásléttuna. Þau horfðu undrandi á fjölda uppborna aðra árfarvega þar sem fallandi vötn höfðu áður fyrr grafið sig niður í hálendið uppi yfir Kóprates dalnum. Snarbrattir hamraveggir þessa djúpa dals sýndu að hann hafði myndast við miklar náttúruhamfarir.

„Kópratesdalurinn,“ upplýsti Emanúel, „er þrjú þúsund mílur á lengd, sumstaðar fimmtíu mílna breiður og hann er míla á dýpt. Á jörðinni er til annar mjög svipaður dalur. Hann er í Austur-Afríku og hefur myndast vegna landreks.“

„Hefur þessi myndast eins?“ spurði Henderson.

„Tæplega.“

„Héðan séð,“ sagði Helena, „er þessi dalur alveg eins og bein lína.“

„Kannski er hér kominn einn af skurðunum þeirra Lowells og Schiaparellis,“ sagði Ívan hlæjandi.

„Já,“ sagði Emanúel. „Á mars eru að vísu engir skurðir gerðir af mönnum. En kenningin hans Schiaparellis um beinar línur eða farvegi er að vissu leyti rétt. Lengst þessara lína er einmitt þessi dalur. Enn aðrar línur sem þeir sáu eru fjallgarðar. Sumar virðast að vísu hafa týnst.“

Geimskipið sveif burtu og fór á ný framhjá tunglunum tveimur, Föbusi og Deimos. Stjarnan rauða fór smám saman minnkandi og varð loks aðeins ljósdepill á endalausum stjörnusæ. Hópurinn var þögull á leiðinni heim og Góvinda spurði sjálfan sig hvaða tilgang Emanúel gæti haft með því að fara með þau í þessa för. Var það vegna einhvers í fortíðinni eða jafnvel einhvers sem framtíðin bar í skauti sínu. En þetta var ekki hans mál. Efnisheimurinn á jörðinni eða á mars var honum fortíð sem hann vildi ekki snúa til.

10

Hópurinn hafði aðlagast umhverfi sínu og nýjum veruleika svo vel að Emanúel taldi þá stund nálgast að þau gætu haldið áfram för sinni til Eidos. Hann tilkynnti þeim þessa ákvörðun sína.

„En fyrst“, sagði hann, „skulum við fara í síðasta sinn til jarðarinnar. Það er að vísu hægt að fara þangað frá Eidos, en það er erfiðara. Öll skynjun verður þar orðin miklu næmari.“

Seinna þegar þau gengu um í skemmtigarði og horfðu á fólkið og hugsanir þess sagði Sylvía:

„Hér á jörðinni virðast margir ekki hugsa og tala um annað en stríð. — Allir þessir sviphörðu menn gera mig hrædda. Þeir reyna sífellt að fá meira vald og þessir valda-draumar stjórna lífi þeirra.“

Þau fóru framhjá foreldrum sem voru með börnum sínum í þessum skemmtigarði að skoða myndastyttur af hetjum og fallbyssur úr gömlu stríði.

„Við verðum að eignast betri vopn,“ segja þeir fullorðnu.

„Hvers vegna?“ spyrja börnin.

„Til að vera viðbúnir árás,“ segja fullorðnir.

„Hvers vegna?“ spyrja börnin.

„Hinir eru viðbúnir!“

Samt vilja allir frið.

Yfir borginni lágu þykk ský sem streymdu út frá verk-smiðjum sem framleiða hergögn. Þau nægðu til að tortíma allri jörðinni. Við hringlaga borð sátu mennirnir sem stjórnuðu þessu öllu. Orð þeirra og hugsanir fylltu loftið eins og óþefur.

„Hvers vegna heldur maðurinn ævinlega“, spurði Pandóra, „að hann geti tamið náttúruna eins og hund og látið hana stökkva að vild sinni gegnum gjörð sem hann sjálfur hefur búið til og kallar tækni?“

„Þetta eru börn,“ sagði Sylvía.

„Hreinir óvitar!“ samþykkti dóttirin.

„Ég skil vel menn sem leita burtu frá vél og tölvu að einhverju manneskjulegra,“ sagði Sylvía.

„Og gerast meinlætamenn,“ sagði Ívan.

Góvinda, sem hafði látið til leiðast að koma með þeim þótt honum væri það þvert um geð, horfði skáhallt á Ívan:

„Sannur meinlætamaður,“ sagði hann, „gerir meiri kröfur en aðrir menn vegna þess að venjuleg lífsnautn nægir honum ekki. Og hann er oft hamingjusamari en menn halda. Hið innra nýtur hann djúprar gleði sem fáir þekkja.“

Ívan brosti, hlustaði hæversklega án þess að láta sannfærast.

Þau yfirgáfu garðinn og héldu að húsi einu í borginni. Emanúel réði ferðinni.

„Hér í þessu húsi er frægur sálfræðingur að sýna áheyrendum sínum fram á að trú á anda mannsins og sál hans sé tóm blekking, hugmynd hins frumstæða manns, heimska hinna fáfróðu og ópíum hinna huglausu sem óttast dauðann,“ sagði Emanúel. „Þróunin er einfaldlega ekki komin lengra á þessari jörð. Lærðustu menn hennar þykjast allir vita að sálin sé goðsaga.“

Þau hlustuðu lengi á ræðumanninn.

Sylvía horfði á fólkið í fundarsalnum og hugur hennar fylltist meðaumkun.

„Hvers vegna ekki að vekja þetta fólk af svefni sínum,“ spurði hún. „Verður ekki einhver að segja fólki frá þessu öllu á þann hátt að það geti skilið, svo að það viti hvað bíður þess?“

„Ég er hræddur um að það bæri lítinn árangur,“ sagði Ívan. „Þetta fólk vill efnafræðilega sönnun. Ég skil það vel. Þetta er heiðarlegt fólk. Ég veit ekki, það sem ég veit ekki, segir það. Og það er satt.“

„Vísindamenn hugsa ekki alltaf vísindalega,“ sagði Emanúel og brosti. „Það er ekki vísindalegt að láta vísindin ekki ná til hæstu og dýpstu skynjunar mannsins.“

„Mér finnst það skylda okkar“, sagði Sylvía, „að segja frá því sem við vitum.“

„Hvers vegna?“ spurði Emanúel.

„Til að það viti hvaða líf bíður þess, þegar það fer frá jörðinni, til að það geti búið sig undir nýja tilveru og hagað lífi sínu og breytni í samræmi við það,“ svaraði Sylvía.

„Það skiptir ekki öllu máli hvort menn á jörðinni trúa á annað líf,“ sagði Emanúel.

„En það hefur enginn talað jafn skýrt og afdráttarlaust um annað líf og Jesú Kristur,“ mótmælti Sylvía.

„Miklir fræðarar miða kennslu við hæfni nemenda sinna,“ sagði Emanúel. „Það er satt að Kristur talaði auðvitað um þetta líf okkar eins og sá sem veit. En hann var fáorður. Það getur enginn öðlast ákveðna trú á annað líf nema vegna eigin reynslu. — Þeir einir sem hafa þroskað næmleika sinn og það tekur oft mörg jarðlíf að ná þeim þroska, — þeir einir fá vissu um þessa hluti.“

Sylvía gat ekki leynt undrun sinni.

„Eigum við þá ekki að boða fólki trú á annað líf?“ spurði hún.

„Það er ekki það sem skiptir mestu máli,“ sagði Emanúel. „Kristur var fáorður um framhaldslífið eins og það var kallað, vegna þess að það er óendanlega miklu meira virði að takast á við vandamál jarðlífsins á réttan hátt en að eyða tímanum í ótímabær heilabrot um annað líf.“

„En segir ekki Kristur að sál mannsins sé meira virði en allur heimurinn?“

„Hún er það,“ sagði Emanúel. „Allt líf Krists miðaðist við að kenna mönnum þann sannleika og kenna mönnum að lifa því lífi sem leiðir þá hingað réttan veg. Orsökina þarf að vanda, afleiðingin sér um sig sjálf. Eigum við að segja að það sé nóg að láta dyrnar standa opnar til hálf.“

„Hvað eigum við þá að leggja áherslu á?“ spurði Pandóra.

„Sæluboðin,“ sagði Emanúel. „Sá sem skilur þau hann skilur allt sem máli skiptir. Þau eru besta leiðarljósið.“

Og Emanúel fór með þessar átta gömlu ritningargreinar fyrir þau og það var eins og þær lykjast upp fyrir þeim í fyrsta sinn. Það vaknaði hjá þeim öllum nýr skilningur og merking þeirra varð þeim ljós.

Sælir eru fátækir í anda, því að þeirra er himnaríki.

Sælir eru syrgjendur, því að þeir munu huggaðir verða.

Sælir eru hógværir, því að þeir munu landið erfa.

Sælir eru þeir, sem hungrar og þyrstir eftir réttlætinu, því þeir munu saddir verða.

Sælir eru miskunnsamir, því að þeim mun miskunnað verða.

Sælir eru hjartahreininir, því að þeir munu Guð sjá.

Sælir eru friðflytjendur, því að þeir munu Guðs synir kallaðir verða.

Sælir eru þeir, sem ofsóttir verða fyrir réttlætis sakir, því að þeirra er himnaríki. Sælir eruð þér, þá er menn atyrða yður og ofsækja og tala ljúgandi allt illt um yður mín vegna. Verið glaðir og fagníð, því að laun yðar eru mikil í himnum, því að þannig ofsóttu þeir spámennina sem voru á undan yður.

Þau þögðu lengi og veittu viðtöku þessum nýja skilningi sem streymdi inn í vitund þeirra.

„Við eigum að verða salt jarðar — það er það sem þú átt við?“ sagði Sýlvía loks og leit á Emanúel skærum augum.

„Já.“ Emanúel brosti aftur. „Og ljós sem ekki er sett undir mæliker.“

11

Þau gengu inn í þokuna. Það varð dimmt í kringum þau. Nótt. Skyndilega sáu þau ljósblik í myrkrinu og það fór að birta. Þokan og myrkrið breyttust smám saman í gullna móðu. Það var eins og þetta ljós væri áþreifanlegt. Það lagðist þétt upp að þeim og smaug inn í líkama þeirra. Áður höfðu þau aðeins séð þoku. Nú var eins og þau stæðu hér í návist guðs. — Fundu án þess að sjá. En það sem þau fundu var miklu raunverulegra en nokkur sýn gat orðið. — Ljósblikin flæddu um þau í heitum bylgjum, titruðu með síauknum hraða og dönsuðu um vitundina. Þau fundu öll hvernig þau breyttust smám saman.

Þegar þau gengu aftur út úr þessari gullnu móðu var bjartur dagur. Grasið var blátt undir fótum þeirra. Grönn tré risu mót gulum himni sem var eins og bjart endalaust ljóshaf. En hér var engin sól á lofti.

Pandóra sneri sér snöggt við til að horfa á þokuna sem þau voru nýkomin út úr. Hún var horfin. Landið sem þau komu frá var líka horfið. Þau voru stödd í nýjum heimi.

Hún leit á Emanúel með spurn í augum.

„Þetta var undarlegt. Hvað var þetta? Það var eins og allt breyttist.“

„Þetta var vígsla,“ sagði hann.

„Vígsla?“

„Já, líkamar okkar og vitund hafa skipt um tíðni. Nú heyrum við þessum nýja heimi til.“

„Hvaða heimi?“

„Þetta er Eidos,“ sagði Emanúel.

„Velkomin til fyrirheitna landsins. Velkomin til Eidos.“

Þau gengu hægt á bláu grasi inn í þessa undarlegu nýju veröld. Það sem fyrst vakti furðu þeirra var hvernig þessi yndislega náttúra fyllti þau öll af léttleika og þrótti. Líkamir þeirra höfðu breyst og voru orðnir bjartir og hreinir. Eiginlega voru þau ekki í neinum fötum heldur klæddust þau ljóshjúpum sem voru fagrir og skínandi.

Þau horfðu öll þögul og undrandi á þá sýn sem blasti við augum þeirra. Framundan lá stór dalur, fegurri en nokkuð sem þau höfðu áður litið. Svalar lindir streymdu niður til vatnsins í miðju dalsins, tærar eins og silfurstrengir. Landið var umgirt háum fjöllum á alla vegu, nema þar sem fljót rann frá vatninu í þröngum dal milli bláleitra hæða. Handan dalsins voru hvítir tindar í fjarska sem risu upp í sólínóðuna. Þau teyguðu að sér kristaltært svalt loftið.

Það var Sylvía sem fyrst rauf þögnina.

„Þetta er himnaríki,“ sagði hún. „Ég hef hvergi séð neitt jafn fagurt. Og þvílíkir litir og ilmur.“

„Eidos er góður staður. Og samt eru sjálfsagt til aðrir staðir fullkomnari.“

Hann stóð allt í einu mitt á meðal þeirra.

Emanúel vék sér kunnuglega að komumanni. „Húmi,“ sagði hann. „Þessi för var erfið en nú eru þessir nýju vinir okkar komnir.“

„Verið þið velkomin,“ sagði Húmi. „Hér eru margar

vistarverur. Menn segja að Eidos sé landið þar sem allar langanir verða að veruleika. Ég vil að þið njótið gleðinnar. Drekkið þennan bikar í botn. Seinna, þegar hamingjan nægir ykkur ekki lengur, vaknar nýr vilji. Vitundin er á mörgum sviðum. Þegar einni hæð er náð blasir sú næsta við augum. Markmiðið er alltaf á næsta leiti uns lokamarki er náð.“

„Hvert er þá lokatakmark okkar?“ spurði Pandóra.

„Hluti af lokatakmarki okkar hér í Eidos er að ná yfirsýn yfir hringinn.“

„Yfir hvaða hring?“ spurði Ívan.

„Ferð þína um heimana þrjá, — eða fimm ef þú ferð stærri hringinn sem aðeins fáir fara. Verkefni okkar er að öðlast skilning, ná fullri yfirsýn yfir veröld okkar og innsýn í veruleikann. En þetta er aðeins hluti af takmarki okkar.“

Emanúel benti upp í hlíðina handan námshallarinnar.

„Þarna“, sagði hann, „bíða ykkar nýjar vistarverur. Farið þangað og þið munuð finna þar fyrir nýja vini sem munu leiðbeina ykkur. Þeir hafa þegar reist ykkur þrjú ný hús.“ Emanúel leit á Helenu. „Þarna vona ég að þið finnið öll frið og hamingju og endurheimtið það dýrmætasta úr fortíð ykkar sem þið hugðuð glatað.“

Emanúel var horfinn, líkt og hann hefði runnið saman við ljósið.

Þau kusu að fara hægt yfir landið og upp hlíðina, þangað sem Emanúel hafði bent.

Þegar þau komu að fyrsta húsinu opnuðust dyrnar og ungleg kona kom á móti þeim og brosti til þeirra.

Góvinda hafði orð fyrir hópnum.

„Ég er Góvinda,“ sagði hann. „Og þetta eru . . .“

„Við vitum það.“

Að baki ungu konunnar birtist hávaxinn maður.

„Ég er Lila og þetta er Leónov. Við komum frá Afríku,“ bætti hún við.

Þau sögðu til nafns síns þó að þau fyndu að það var óþarfi. Það var augljóst að Lila og Leónov voru ekki í neinum vandræðum með að lesa í hug þeirra.

„Já, við komum frá Afríku,“ sagði Leónov glaðlega, „en hér spyr að vísu enginn hvað þú hefur átt, heldur aðeins að því hvað þú ert.“

„Við höfum beðið eftir ykkur,“ sagði Lila og leit á þau eins og hún væri að fagna löngu týndum ástvinum.

„Megið þið öll finna frið í okkar lita samfélagi.“

Friður! — Gamalt hugtak hafði öðlast nýja merkingu.

„Komið inn og heilsað upp á Lólu og Adams. Þau komu hingað frá Ástralíu. Þið munuð komast að raun um að hér er fólk af öllu þjóðerni og frá öllum heimshornum. Við erum raunverulega sameinuðu þjóðirnar.“

Lóla og Adams fögnuðu komumönnum innilega.

„Það er engin tilviljun að þið komið hingað til okkar,“ sagði Adams. „Emanúel hefur sagt okkur að við eigum eftir að starfa saman og mynda einn hóp í námshöllinni.“

„Við, þessi hópur, heyrum til sömu heild,“ útskýrði Lóla. „Innan skamms kemur Chang hingað. Hann hefur verið valinn sem leiðbeinandi okkar.“

„Þeir eru að vísu margir fleiri sem verða fúsir til að fræða okkur,“ sagði Adams. „Suma sjáum við sjaldan eða aldrei en við vitum af návist þeirra.“

„Heild?“ spurði Pandóra, „er það sama og starfshópur?“

„Það er nákomnara,“ sagði Lila. „Heild hefur vitundar-samband. Það sem skaðar einn skaðar alla. Og þannig verðum við miklu sterkari og getum beitt okkur betur að verkefnum okkar.“

„Lítið bara á jörðina,“ sagði Leónov. „Jörðin er orðin einstaklingur með sjálfstæða vitund. En hvernig hefur það gerst?“ Leónov svaraði sjálfum sér: „Devur lofts, elds, vatns og jarðar tengjast saman í sameiginlegri vitund sem vel má kalla vitund jarðarinnar. Jafnvel lítill hópur manna getur þróast upp í vitund sem alfaðir treystir fyrir stóru hlutverki.“

„Leónov hefur alltaf dreymt um að einhvern tíma í óra-fjarlægri framtíð verði hann stjórnandi nýrrar plánetu.“

„Það er rétt.“ Leónov brosti ekki. Nýir hnettir þarfnast nýrra stjórna. Mannkynið er ungt og vaxtarmáttur þess takmarkalaus.“

Þau horfðu á Leónov vantrúuð og undrandi.

„Ég kys,“ sagði Henderson, „að taka aðeins eitt skref í einu. Það er auðveldara þannig.“

„Löngun beinist aldrei að einhverju sem ekki er til,“ sagði Góvinda og horfði á Leónov íhugandi.

Ívan sneri sér að Lilu: „Þú talaðir um mann sem þú nefndir Chang, og sagðir að hann ætti að leiðbeina okkur. Hvaða þekkingu eigum við að tileinka okkur?“

„Chang verður að svara því.“

„Og til hvers nota menn þessa þekkingu?“ spurði Sýlvía.

„Því verður hver og einn að svara sjálfur.“

Það var eins og Lila væri að horfa á eitthvað í fjarlægð.

„Ég held að Chang sé nú að koma.“ Hún brosti til Helenu. „Og það er einhver með honum. Einhver sem þú þekkir.“

„Hver?“ spurði Helena full eftirvæntingar.

„Nana.“

„Nana? Barnið mitt?“

„Já.“

Helena þaut upp og var á svipstundu komin út úr húsinu.

Hin fylgdu henni. Chang var að koma upp hlíðina og leiddi Nönu litlu við hlið sér.

Helena nam staðar í nokkurri fjarlægð frá barninu. Það var eins og hún ætti erfitt með að trúa því að þetta væri veruleiki.

„Mamma!“

Nana þaut fagnandi á móti henni og Helena tók hana í fang sér.

„Nana, elsku barnið mitt.“

Nana vafði litlum handleggjum um háls hennar.

„Þetta ert þú í raun og veru.“ Helena þrýsti barninu að sér. „Ég sé það að þetta ert þú. Þeir sögðu mér að þú værir hérna en ég gat ekki trúað því. Helena hélt Nönu frá sér og horfði á hana: „Og þú ert orðin svona stór.“

Þau tóku öll þátt í fögnuði Helenu og Nönu yfir endurfundunum.

„Þeir sem eru búnir að vera hér lengi eins og Chang,“ útskýrði Lila, „líta unglega út, en kornabörn vaxa eðlilega þar til þau verða fullproska.“ Nana var eins og sjö ára stúlkubarn.

„Ég get ekki enn fyllilega trúað þessu,“ sagði Helena. „Hvaðan kemur þú?“

„Ég hef alltaf verið hér,“ svaraði Nana.

„Hvernig þekktir þú mig?“

„Ég fékk að sjá þig á jörðinni. Chang fór með mér. Ég hef beðið þín svo lengi. Og nú ert þú hjá mér.“

Helena leit þakklátum augum á Chang.

„Það hafa allir sinn fylgdaranda,“ svaraði hann tilliti hennar. „Allir eiga sína hamingju. Við sjáumst síðar. Ég kem fljótlega til ykkar aftur,“ sagði Chang hlýlega og veifaði hendi til þeirra í kveðjuskyni. Í næstu andrá var hann horfinn.

„Þú getur komið heim með mér,“ sagði Nana glöð, „það er búið að byggja handa okkur nýtt hús.“

Helena leit á þau spyrjandi, en Adams og Leónov staðfestu að þetta væri satt. „Það er auðvelt að móta hér hvað sem er, eftir að búið er að læra að fara með orkusviðin,“ sagði Leónov við hina nýkomnu.

„Það er rétt að við fylgjum ykkur í þessi nýju heimkynni svo að þið getið hvílst eftir þessa löngu ferð,“ sagði Lóla. „Það er ekki langt að fara.“

Á leiðinni byrjaði Nana að syngja. Söngur hennar var án orða en ekki án merkingar.

Þegar hún hætti að syngja sagði hún: „Mamma, veistu að ég get talað við dýrin? Það eru engin dýr hér í Eidos en það er auðvelt að fara til staða þar sem er fullt af alls konar dýrum og fuglum. Það er alveg satt. Ég get hæglega talað við hvaða dýr sem ég vil.“ Hún leit á þau rannsakandi.

„Það vill enginn trúá mér?“

„Hver vill ekki trúá þér?“

„Hann,“ sagði Nana og benti á Ívan.

„Ég hef ekki sagt eitt einasta orð,“ sagði Ívan.

„Þetta er undarlegt hús,“ hugsaði Pandóra, „en mér finnst nú þegar vænt um það.“ Hún lagðist til hvíldar og hagleiddi reynslu sína. Hún og foreldrar hennar höfðu fengið þetta hús til umráða. Helena, Ívan og Nana litla annað. Góvinda var einn sér í nýrri vistarveru. Húsin stóðu saman í lítilli húsaþyrpingu í hlíðinni. Pandóra var ekki búin að átta sig á þessu húsi. Það var ólíkt öllum öðrum húsum sem hún hafði séð. En hún hugsaði ekki um það núna. Hvílan var mjúk og þægileg. Hún var borin uppi af ósýnilegu segulsviði og það var ekkert sem þrýsti að líkama hennar. Hún féll í dvala fullan af undarlegum draumum.

Þegar hún vaknaði aftur var hún fullkomlega endurnærð. Hún teygði úr sér og teygði á ný að sér þetta tæra loft eins og svaladrykk. Hún gladdist yfir að vera til. Lífið var dýrmætt og undursamlegt. Margs konar spurningar sóttu að henni. Hún ákvað að fara út og hitta Góvinda.

Pandóra og Góvinda gengu þegjandi út í dýrð þessa nýja lands. Hvarvetna voru hópar af fólki. Í sumum hópanna var sungið og dansað, aðrir voru niðursokknir í samræður og enn aðrir sátu saman þegjandi.

Þeim var alls staðar tekið sem gömlum vinum. Þeim var nóg að hugsa á sínu gamla máli. Pandóra gerði sér grein fyrir því að allir skildu hana og hún skildi hvern sem var. Hugsunin komst óhindruð til skila og hver og einn þýddi hana á gamalkunnug tákn, sína eigin tungu.

Þau stöldruðu lengi við á fögrum stað þar sem hópur manna lék sér að því að flytja eins konar símfóníur úr litum, myndum og hljómunum sem höfðu fyllri merkingu en nokkur orð gátu haft. Þessi uppákoma líktist engu fremur en áþreifanlegum veruleika sem menn skynja til fulls.

Þau horfðu lengi á þetta en að lokum varð Góvinda órólegur.

„Mér leikur forvitni á að sjá þennan stað sem Chang var að ræða við okkur um,“ sagði hann.

„Námshöllina?“

„Já. Ég vil fara þangað,“ sagði Góvinda með eftirvæntingu í röddinni. „Viltu koma með mér eða viltu verða hér eftir?“

„Ég á erfitt með að yfirgefa þennan stað,“ sagði Pandóra. „Ég hef aldrei séð neitt þessu líkt.“ Hún brosti og leit skáhallt upp til Góvinda.

„En ég vil samt fylgja þér,“ sagði hún.

„Löngunin til að vita hefur alltaf verið sterkasta ástríða mín,“ sagði Góvinda og horfði fullur eftirvæntingar á bygginguna við rætur fjallsins. Yndislegur ilmur fyllti vit hans og hann drakk í sig þetta nýja andrúmsloft. Loftið var kristaltært og hlýtt og fullt af unaði.

12

„Í þessum heimi eru takmarkalaus tækifæri,“ sagði Emanúel.

Á leiðinni hittu þau Sylvíu og Henderson.

„Ég vil njóta þessa ævintýraheims sem lengst,“ sagði Sylvía. „Þessa friðar og fagnaðar. Það er ástin sem er leyndardómurinn. Hér er hún eins og sólargeislar sem fylla alla tilveru okkar. Við þörfnumst ekki neins annars.“

„Viltu þá ekki fara í skólann?“ spurði Pandóra.

„Jú líka það,“ sagði Sylvía. „Þessi hópur er orðinn alveg óaðskiljanlegur og mér finnst að þannig eigi það að vera.“

„Getum við í raun og veru fengið inngöngu hér,“ spurði Henderson. „Eru engin sérstök skilyrði sem þarf að uppfylla?“

Hann endurtók þessar spurningar síðar þegar þau hittu Emanúel.

„Hver sem óskar eftir að fá fræðslu getur fengið hana,“ sagði Emanúel.

„Hverjir eru í þessum skóla,“ spurði Ívan. Allur hópurinn hafði nú safnast saman og gekk inn í námshöllina.

„Þetta er opinn skóli. Menn koma og fara. Hér eru allir frjálsir. Samt má segja að hann skiptist í nokkra hópa. Fyrst eru reynslunemar, þá viðurkenndir fastir nemendur. Ofar

þeim eru nemendur með fjögur vígslustig. En hinir raunverulegu fræðarar skólans eru meistarar. En hér vinna allir undir stjórn og í anda heimsfræðarans. Hann er lávarður heimsins. Kristur.

„Þú notar mikið af orðum sem ég skil ekki,“ sagði Pandora. „Hvað er vígsla?“

„Vígsla,“ sagði Emanúel, „er vitundarvíkkun. Við hana birtist nýr áður óþekktur heimur.“

„Og það gerist við hverja vígslu.“

„Já.“

„Hverfur hann þá til þessa nýja heims?“

„Nei, heimurinn kemur til hans. Hann er áfram á sama stað í sínum gamla heimi. Hann skynjar aðeins meira en áður.“

„Og hvað er meistari,“ spurði Ívan.

„Meistari er sá,“ sagði Emanúel, „sem tekið hefur fimmtu dulvígsluna. — Náð hinni fimmföldu samtengingu.“

„Hvernig gerist hún.“

„Með vitundarstillingu. Ég segi ykkur ekki allt. Ykkur er nóg að vita þetta: Vitundin flyst ofar. Hann hefur vaxið upp úr ríki mannsins og er kominn á næsta stig fyrir ofan. Hann vaknar til nýs lífs. Vitundarvíkkun hans verður svo mikil að hinn gamli heimur verður alveg nýr. Hann nær valdi í þremur heimum.“

„Hvernig getur heimurinn breyst án þess að breytast?“ spurði Henderson hugsandi.

„Við skiljum aðeins það sem er fyrir neðan okkur,“ sagði Emanúel. „Hugsaðu þér ánamaðk í garði á vordegi. Það er sólskin, en ánamaðkar hafa ekki augu. Það er fuglasöngur en ánamaðkar hafa ekki eyru. Það er ilmur í lofti, en ánamaðkar hafa ekki nef. Hugsaðu þér nú að hér gerðist það undur að þetta stærsta dýr jarðvegsins yrði skyndilega fyrir

vitundarvíkkun og fengi mannlega skynjun. Heimurinn breytist ekki og ánamaðkurinn er enn á sínum stað. Samt mundi ljúkast upp fyrir honum nýr og gjörólíkur heimur. Fyrirgefðu samlíkinguna. En okkar skynjun á veröldinni er ennþá takmarkaðri en skynjun ánamaðksins ef við berum okkur saman við þær vitsmunaverur sem eru vaknaðar til fullrar skynjunar.“

„Hvert fara slíkir menn þegar þessu námi er lokið?“ spurði Lóla.

„Sumir fara til jarðarinnar“, sagði Emanúel, „og hjálpa þróun mannkynsins áleiðis. Aðrir hverfa til annarra starfa. En hvað sem þeir gera þá starfa þeir með helgistjórn jarðarinnar.“

„Verður slíkur maður þá eins konar guð?“ spurði Pandóra.

Emanúel hló.

„Nei,“ sagði hann. „Þvert á móti. Hann verður hluti af nýju samfélagi, þar sem hann er aðeins einn hinna minnstu bræðra. Það er sagt að til séu vitsmunaverur óendanlega miklu hærri en við getum skilið. En um þær vitum við svo lítið að tilvera þeirra er okkur fremur grunur en víska. Ég hef heyrt sagt að jafnvel hinn nývígði fullnumi okkar verði strax hinn fávísasti meðal nýrra félaga.“

„Námshöllin í Eidos er forn,“ sagði Chang við nýja hópinn sem honum hafði verið falið að leiðbeina. „Hún hefur verið tengiliður milli kynslóða um aldir,“ hélt hann áfram. Löngunin til að vita og skilja hefur dregið marga inn fyrir dyr þessarar miklu byggingar. Og hér geta allir notið hæfileika sinna og iðkað það sem hugur þeirra stendur til.“

Námshöllin stóð niður við vatnið og teygði sig yfir stórt svæði. Hún var sambland af skóla og musteri.

„Hvað gerið þið hér?“ spurði Pandóra.

„Við hugsum.“

„Til hvers?“

Chang horfði á hana orðlaus.

„Ég á við,“ flýtti Pandóra sér að segja, „hvaða þýðingu hefur öll þessi hugsun fyrir líf okkar? Er ekki betra að lifa lífinu en hugsa um það?“

Chang brosti ekki. „Hjá okkur,“ sagði hann er hugsunin athöfn. Og öll þekking okkar miðast við að gera hluti sem hafa þýðingu. Öll þekking okkar miðast við að bæta úr þörf.“

„Á jörðinni köllum við svona stofnun háskóla,“ sagði Ívan.

„Já,“ sagði Chang. „Raunar er þessi gamla stofnun fyrirmynd akademíunnar en ekki öfugt.“

„Eru hér tæknideildir?“ spurði Henderson.

„Já. Við höfum hér líka tæknideildir.“

„Og bókasafn?“ spurði Pandóra.

„Hér.“ Það laukst upp veggur og þau fóru inn í sali þar sem við þeim blöstu að því er virtist endalausar bókaðir.

„Hér er allt sem við höfum safnað, bæði okkar eigin bækur og bækur frá jörðinni,“ sagði Chang. „Hér er fleira en nokkurn mann grunar. Ótal hugsuðir sem hafa starfað með mannkyninu hafa skráð hér þekkingu sína.“

„Til hvers safna menn þessu öllu,“ spurði Sýlvía.

„Við söfnum allri þekkingu til að eiga auðveldara með að kanna gamlar og nýjar hugmyndir.“

„Eidos fyllir mig vellíðan sem fjarlægir svona hugsanir,“ sagði Pandóra. „Þó að ég reyni að skilja menn sem vilja sökkva sér niður í svona grúsk þá er ég ekki viss um að ég geti það.“

„Ég vildi gjarnan sjá eitthvað af þessu,“ sagði Henderson, „en ekki í dag, seinna.“

Góvinda reyndi að fylgjast með fólkinu sem var hér á ferð. Hann las í áru þess og reyndi að gera sér grein fyrir því hvaða fólk þetta var. Sumir virtust vera fræðimenn sem störfuðu við rannsóknir. Hér voru vísindamenn og listamenn. Hér voru á ferð fjöldi lærisveina og reynslunema. Hann sá hér tæknimenn sem höfðu umsjón með allri þessari miklu byggingu og sáu um viðhald hennar og endurbætur. Og loks sá hann sér til mikillar gleði að hér voru einnig fullnumar og meistarar hinna gömlu fræða.

Þótt Góvinda hefði vissa ótrú á bókum vissi hann í hjarta sínu að ekkert getur komið í stað góðra bóka. Þar sem þær hverfa myndast eyða sem ekkert annað getur fyllt.

„Hér geta allir kennt og allir lært,“ sagði Chang. „Þið fáíð hér nægan tíma til að átta ykkur og aðlagast þessum aðstæðum.“

„En ég er þegar orðin hluti af Eidos,“ hugsaði Pandóra.

Tíbetbúinn og Húmi sátu tveir einir í lóthusstillingu og voru byrjaðir á nýrri útsendingu. Þeir höfðu lengi unnið saman á þennan hátt. Þeir áttu orðið auðvelt með að sameina krafta sína og ræða saman með þögninni. Verkefni þeirra voru víðtæk. — Jarðarsviðið var þeim þó hugleiknast, enda áttu flest erfiðustu vandamálin þar rætur sínar. En hendur þeirra voru bundnar. Lögmálið leyfði þeim ekki að taka vandamálin frá fólkinu. — Hið gamla vandamál fræðarans að þroska nemandann og reyna að gera hann sjálfan hæfan til að leysa verkefni sín. Lögmálið sagði að hver lífvera ætti að leysa þau vandamál sem samfara væru veru hennar. Vilja mannsins varð að virða. Jafnvel alfaðir gaf aðeins vísbendingar. Þeir gátu aldrei séð neina þróun til enda þrátt fyrir fimm launvígslur og vitund sem sumir kölluðu alheimslega, — og var það í vissun skilningi.

Nú eins og oftast beindu þeir hugsun sinni að jörðinni. Þeir fundu auðveldlega þá sem þeir leituðu að eins og menn sjá ljósdepla í myrkri. Þeir bjuggu til ákveðnar hugsýnir. Það voru þessar hugsýnir sem þeir sendu til jarðar. Þeir höfðu báðir sérstaka hæfileika til að gera þessar hugsanir sínar skýrar og varanlegar í hugum þeirra sem þeir snertu

með hugsun sinni. Þeir höfðu samband við alls konar fólk, listamenn, kennimenn, unglinga, rithöfunda, stjórnsmálamenn. Næstum hvern mann sem hafði hæfileika til að eignast hugsjón og siðferðisþrek til að fylgja henni eftir. „Það getur ekkert komið í staðinn fyrir góða greind,“ var Húmi vanur að segja. „Þó er góð greind gagnslaus hjá manni sem ekki hefur neitt siðferðisþrek til að fylgja henni eftir.“

„Og afleiðingin af siðferðisþreki án greindar er ofstæki,“ botnaði Tíbetbúinn.

Húmi brosti. Hvorugur þeirra hafði neitt á móti ofstækismönnum, ef þeir drógu réttan plóg. Þeir voru að vísu erfiðir en urðu stundum með góðri leiðsögn kveikjan að nýjum hlutum sem voru af því góða. Húmi og Tíbetbúinn voru engan veginn óvanir að fást við stjórnsmálamenn, — jafnvel að ala þá upp.

„Og við munum halda því áfram, þrátt fyrir allt. Erfiðustu verkin er auðveldast að gagnrýna.“

Þeir voru heldur ekki einir að verki. Fyrir hverja útsendingu reyndu þeir að ná sambandi við hinar háu vitsmunaverur sem beita lögmálinu að vilja Alföður. En beint samband höfðu þeir aðeins við Krist, lávarð hinnar mannlegu þróunar, frelsarann og fræðarann mikla sem helgar sig þessu mannkyni og hefur heitið mönnum að vera með þeim allt til endaveraldarinnar. Ást þeirra á Kristi var takmarkalaus. Þeir þekktu betur en flestir aðrir það endalausar starf og þá ólýsanlegu blessun sem Kristur hafði veitt inn í líf milljónanna um aldaraðir og gerði enn. Allt starf þeirra var barátta. Það var þunnt skilrúmið milli heimanna og baráttan um mannssálina hörð. Myrkrið og fáfræðina var ekki auðvelt að sigrar. Þetta tvennt var eins og lifandi afl í heiminum sem reyndi sífellt að viðhalda sjálfu sér. Þeir nefndu þetta lögmál tregðunnar.

Og nú lágu fyrir ný verkefni í ekki mjög fjarlægri framtíð.

Eftir að þeir höfðu hætt útsendingu sinni gengu þeir inn í sal sem hafði að geyma karmakort jarðarinnar. Í miðjum salnum var lifandi ljós sem aldrei slokknaði.

„Verst er að við getum aldrei séð neitt fyrir endanlega,“ sagði Húmi og tók fram eitt kortanna. Kortin sýndu framtíðina, breytingar sem áttu eftir að gerast, örlagaríka atburði: Þróunina.

Kortið sem Húmi lagði fyrir þá var alsett alls konar teiknum sem þeir og sjáendur þeirra höfðu merkt inn á það.

Húmi benti á stað á kortinu sem merktur var með stjörnu. Hér verður upphaf örlagaríkrar baráttu, sem erfitt er að sjá fyrir endann á. Aðeins útlínur.

Tíbetbúinn leit hugsandi á Húmi. „Það var þess vegna sem þú sendir eftir hópnum hans Emanúels?“

Húmi kinkaði kolli.

„Þau fara öll aftur?“

„Já.“

„Vita þau það?“

„Nei, ekki enn.“

Það var aðeins þegar þeir voru í hugleiðslu sem þeir notuðu mál þagnarinnar. Þess á milli töluðust þeir við á ýmsan hátt, — jafnvel með orðum.

„Ég hef lengi haft þennan hóp undir sérstakri vernd,“ sagði Húmi. — „Við vorum öll saman einu sinni. En það er mjög langt síðan. Þau hafa vaxið eins og þeim er eiginlegt. Og leiðir þeirra eiga að liggja saman á ný síðar.“

„Ég veit það,“ sagði Tíbetbúinn.

„Þau hafa fengið og munu fá góða þjálfun og handleiðslu til að búa sig undir þetta sérstaka verkefni. Aftur benti Húmi á sama stað á karmakortinu: — Ár 1989. „Hér er upphafið,“ sagði hann. Upphaf sameiningar alls mannkyns.

Eftir tímabil fíflsins, tuttugustu öldina, kenur, að við vonum, tímabil hinnar miklu sameiningar. Þegar þar að kemur þarf heimurinn á mörgum gullgerðarinnönum að halda. — Mönnum sem geta breytt blýi manneðlisins í gull.“

„Ég hef falið Emanúel að gæta þeirra sérstaklega,“ hélt Húmi áfram.

„Góvinda er enn jafn ákveðinn í að hverfa ekki aftur til jarðarinnar?“

Þeir brostu báðir.

„Góður maður veit aldrei að hann er góður maður,“ sagði Tíbetbúinn.

„Ég hef athugað framtíð hans sérstaklega,“ sagði Húmi. „Hann heyrir til þeim kjarna sem á eftir að fara með lykilhlutverkið í þessu örlagaríka verki.“

„En þau verða þá aðeins börn.“ Tíbetbúinn horfði lengi á karmakortið og bætti við: „Nítján hundruð áttatíu og níu. Já. Þetta verða mestu upplausnartímar sögunnar. Hver einstaklingur virðist ekki geta mikið gert í því líku umróti.“

„Ég veit það,“ sagði Húmi vongóður. „Þeirra tími kemur síðar.“

Skólinn var hafinn en námið fór ekki nema að litlu leyti fram innan veggja námshallarinnar. Fjórir stallar lágu upp að rótum fjallsins. Á þessum stöllum fór mestur hluti fræðslunnar fram. Hópurinn sat á neðsta stallinum og horfði á hvelfingar námshallarinnar speglast í lygnu vatninu. Fjöldi fólks var hér á ferð. Sumir voru aðeins gestir, aðrir nemendur, boðberar og hjálpendur. Hópurinn sat í friðsælum trjálundi og ræddi þessa nýju reynslu. Þau horfðu á fjallið hið efra og vatnið fyrir neðan á trén og blómin, tæra litla læki og götuslóða fulla af fólki.

„Ég á engin orð“, sagði Helena, „til að lýsa því hvað allt fólk hér í Eidos er vingjarnlegt og fallegt.“

„Ég veit ekki við hverju ég bjóst“, sagði Ívan, „en áreiðanlega ekki þessu.“

Pandóra sneri sér að Góvinda og horfði á hann rannsakandi.

„Góvinda. Vissir þú um þetta land áður en við komum hingað?“

„Það eru til um það gamlar sagnir“, sagði Góvinda hugsandi. „Þess er getið í einni af okkar fornu bókum.“

„Allar þjóðir eiga sér einhverja sögu um paradís“, sagði Henderson.

„Helgisagnir,“ sagði Ívan.

„Helgisagnir sem segja rétt frá,“ maldaði Góvinda í móinn.

„En er það ekki tilviljun,“ spurði Pandóra hikandi.

„Auðvitað er það tilviljun,“ sagði Ívan. Það má lesa í mörgum bókum einhverja lýsingu sem gæti átt við Eidos.

„Ég held,“ sagði Góvinda, „að okkar gömlu sjáendur hafi í raun og veru séð þetta land í draumum sínum og hugleiðslu.“

„Hvernig lýsa þeir þá landinu,“ spurði Pandóra.

Góvinda reyndi að muna.

„Ég man það ekki nákvæmlega en það er eitthvað á þessa leið: — Þessi heimur er skapaður af töframætti Tathagata. Allir sem hingað koma ganga rétta leið þar til þeir hafa náð fullkomnun. Þetta er heimur hamingjunnar. Hann er fullur af alls konar angan og ótal tegundum af blómum og ávöxtum. Og trjám sem eru eins og demantar. Hér eru engin víti, engir illviljaðir andar né menn af lágum stigum.“

„Þetta eru svolitlar ýkjur með demantstrén,“ sagði Henderson.

„En samt furðanlega rétt lýsing, þótt hún segi ekki mikið?“ bætti Sýlvía við.

„Og trén“, sagði Pandóra, „eru í raun og veru sjálflýsandi. Það geislar af þeim eins og demöntum.“

„Heimur fullur af alls konar angan,“ endurtók Helena.

„Þessi angan er í raun og veru hin eina næring okkar?“

„Það er rétt,“ sagði Góvinda. „Hér er líkaminn orðinn svo fíngerður að hann þarfnast aðeins lítillar næringar til að halda fullum þrótti.“

„Hver er Tathagata?“ spurði Henderson.

„Tathagata er ekki nafn á manni,“ sagði Góvinda. „Tathagata er titill. Ákveðið þróunarstig.“

„Það er nafn á fullnuma?“ spurði Sýlvía.

„Nei,“ sagði Góvinda. „Í okkar fræðum er þetta nafn á hinni æðstu vígslu. Fullnumi hefur lokið áttunda stigi. Bodisattva hinu níunda, en Tathagata hinu níunda.“

„Eins og Kristur,“ sagði Sýlvía.

„Já, eins og Kristur. Aðeins hann getur skapað land eins og þetta,“ sagði Góvinda hljóðlega.

„En er það ekki einmitt þetta sem upprisan tákna?“ spurði Sýlvía.

Þau horfðu öll á hana þegjandi og hún hélt áfram.

„Kristur sigrar dauðann. Það er að segja, hann breytir gildi dauðans. Án hans bíða mannsins helheimar. En með mætti sínum og kærleika breytir hann skuggatilveru í paradís.“

„Aðeins fyrir þá sem fylgja honum,“ sagði Ívan efblandinn.

„Fyrir alla sem vilja þiggja gjöf hans,“ svaraði Emanúel sem nú var aftur kominn til þeirra.

Emanúel var ekki einn á ferð. „Má ég kynna ykkur fyrir nýjum fræðara,“ bætti hann við og benti á féлага sinn. Þetta er Jansky.“

Þau sátu uppi á hæðinni og horfðu yfir landið. Vinur þeirra Húmi svaraði þessari spurningu þeirra áður en þau spurðu.

„Tilgangur þessa skóla“, sagði hann, „er að nálgast Krist og ná sambandi við hann.“

Þetta svar hans kom á óvart.

„Hafa ekki margir gert það, án þess að fara í nokkurn skóla?“ spurði Sylvía.

„Jú, það hafa margir gert, — um stundar sakir, en falla svo niður í sortann aftur. — Flestir.“

„En hvað er það þá sem gert er í þessum skóla, sem breytir hverfulu eðli mannsins?“ spurði Góvinda.

„Viðfangsefni skólans er að kenna nemandanum að breyta sveiflutíðni sinni, heildarvitund og karma.“

„Sveiflutíðni,“ greip Þandóra fram í fyrir honum. „Hefur það orð ekki nokkuð óljósa merkingu?“

„Má vera, en það er samt lykilorðið. Skilyrðið er að sveiflutíðni þín nálgist sveiflutíðni meistarans.“

„Og með hverju get ég þá aukið hana?“ Húmi leit á hana rannsakandi og varð mjög alvarlegur.

„Það verður aðeins gert með hreinleika og góðu starfi. — Síðan gerir þú bæn þína og leitar Krists. Hvernig þú hefur þig upp til hans er einkamál þitt.“

„Þú talar um heildarvitund, hvað áttu við með því?“ spurði Henderson.

„Það sem við hér köllum heildarvitund er í raun og veru vitund Krists. Markmiðið er að vitund hvers nemanda verði í fullu samræmi við þessa vitund.“

Þau sátu um stund þegjandi og hagleiddu orð vinar síns. Litirnir í landslaginu greindust smám saman sundur og urðu skýrari.

„Mér finnst“, sagði Lóla loks, „að ég sé betlari, — einhentur betlari sem tekur aðeins á móti en hefur ekkert að gefa.“

Húmi leit á hana og þau sáu að þessi orð glöddu hann.

„Þetta er satt“, sagði hann. „Við þekkjum vel þessa tilfinningu. En nemandinn verður að hafa eitthvað til að gefa. Í þessum skóla verður hann hluti af hópefli. Hann verður að gefa.“

„Hvað hef ég að gefa?“ spurði Ívan.

„Það sem þú lærir. Helgistjórnin fylgist vel með því hvernig þú notar það. Þú verður að sanna að þú notir þekkingu þína til að gefa, — verðir ekki einn þeirra sem nota styrk sinn til að beita menn valdi og hrifsa allt til sín.“

„Helgistjórn?“ spurði Lóla.

„Kemur það ykkur á óvart?“

„Ekki beinlínis.“ Góvinda dró við sig svarið. „Hrein- skilnislega sagt þá hef ég aldrei vitað hvort sögurnar um meistara og helgistjórn væru ímyndun eða veruleiki.“

„Óskipulögð tilvera“, sagði Húmi, „er óskapnaður. Hver heimur þarfnast stjórnar.“

„Get ég hitt hér þessa menn, séð þá með eigin augum, talað við þá?“ spurði Pandóra.

Húmi brosti: „Þú getur það. Lávarður þessa heims, fræðari og frelsari mannkynsins er Kristur. Hann er sonur guðs

og stendur milli guðs og manna. Gegnum hann getur maðurinn komist til guðs og öðlast skilning á honum. Sá maður sem kemst í snertingu við soninn verður fyrir mikilli náð. Allt líf hans breytist. Hann fær jákvæða afstöðu til allra hluta og verður hógvær og glaðlyndur. Sonurinn þiggur frá guði og gefur mönnunum. Hann er okkar guð.“

„Ég veit núna að þetta er rétt,“ sagði Góvinda, „en samt hlæja menn að þessu eins og álfasögum.“

„Allar vitsmunaverur hafa sinn eigin vilja,“ sagði Húmi. „Frjáls vilji er alltaf mikil áhætta, en hann er nauðsynlegur vegna þess að tilgangur lífsins er þróun og fullkomnun.“

Húmi hélt áfram: „Frjáls vilji er samt alltaf bundinn þremur lögmálum guðs. Að þekkja hið sanna. Að láta kærleika ná til alls. Að starfa í anda hins guðlega samræmis. Við verðum að fylgja ljósinu að innan.“

16

Í fyrstu sáu þau aðeins ljósið. Síðan birtist hann þeim smám saman, hinn eini lávarður heimsins, Kristur.

Öll vera hans geislaði frá sér mætti og kærleika, meiri kærleika en Góvinda hafði nokkurn tímann komist í kynni við. Það var eins og návist hans fyllti salinn.

Þau sátu öll í stórum hringlaga sal, klædd gulum skikkjum og horfðu þegjandi á hann þar sem hann stóð andspænis þeim.

Ekkert þeirra hreyfði sig.

Rauðgulur litur flæddi um salinn. Hann lyfti hægt upp höndunum og gaf þeim blessun sína. Þau voru öll sameinuð í anda hans.

Veröldin birtist fyrir innri sjónum Góvinda og hann hugsaði: Hvað er eftirsóknarverðast í þessum heimi? Hvað í þessum heimi er þess virði að fyrir því sé barist? Hann var gripinn sterkri ástríðu. Eitt er nauðsynlegt: Að finna sál sína og guð sinn. Það er knýjandi nauðsyn að hver einasti maður skynji það sem hann nú skynjaði. Þessi mikli harmleikur jarðarinnar gerist vegna þess að menn týna sál sinni og guði sínum. Þessi tilfinning var Góvinda ný. Ekkert er einfaldara en þessi skynjun. Samt breytir hún heiminum. Krefst þess að allir hlutir séu hugsaðir að nýju. Og hún

breytti Góvinda. Í fyrsta sinn fann hann djúpa þörf til að starfa fyrir meðbræður sína.

Rauðguli liturinn hvarf og safírblár litur flæddi um salinn. Þýðir hljómar sem virtust koma úr fjarlægð fylgdu þessum nýju litbrigðum. Síðan þögn.

En það var eins og þögnin hefði mál sem talaði til þeirra hvers og eins: — Forsjón guðs stefnir aðeins að því sem hægt er að gera. Þegar hún stjórnar ferðinni þarf enginn að óttast árangurinn, en takmark hennar er fjarlægt og leiðirnar ekki auðskildar.

Komdu til mín. Ég er vegurinn. Er eyðimerkurganga þín ekki orðin nógu löng? Þeim veitist allt sem koma til mín og vegurinn er ekki vandrataður. Þér mun veitast allur sannur auður. Allur hinn sýnilegi heimur er ekki annað en yfirhöfn mín. Ég mun gefa þér hlutdeild í öllum auði mínum, öllu veldi mínu, öllum vísdómi og hamingju sem engan enda tekur. Komdu til mín. Ég er vegurinn. Og leiðin er ekki vandrötuð.

Góvinda fann að hann gat fengið það sem hann bað um. Það var hans að velja.

Skyndilega var allt baðað í hvítu ljósi. Það var eins og allt væri fjarlægt sem gat dregið að sér athygli. Enginn hreyfði sig. Enginn beitti sinni eigin hugsun.

Góvinda fann kraftinn magnast. Það var eins og hann kastaðist milli veggjanna og fyllti salinn. Ekkert var sagt. Enginn kenning boðuð. Enginn hugmynd sett fram. Ummyndunin ein skipti máli.

Hver ert þú? Ertu það sem þú hugsar? Ertu það sem þú hefur gert? Hvar eru verk þín, góð og ill? Settu öll góðu verkin niður á þetta gólf, hérna fyrir framan þig. Settu illu verkin við hlið þeirra. Leggðu líka frá þér hugsanir þínar. Leggðu frá þér þjóðernið. Leggðu frá þér skoðanir þínar og

venjur. Ertu karlmaður eða kona? Leggðu það frá þér. Leggðu frá þér nafn þitt.

Hver ertu núna? — Leggðu frá þér aldurinn. Leggðu frá þér starfið sem þú og aðrir kenndu þig við. Leggðu allan grímubúninginn á gólfið, herna fyrir framan þig, alveg sama hvernig hann er. Hann er ekki þú.

Hver ertu núna?

Þau fundu hvernig þetta allt féll utan af þeim eins og gamalt fat. Sál þeirra stóð nakin. En í stað tónleikans sem þau bjuggust við að finna, við að missa þetta allt, komust þau á vald voldugra tilfinninga og vitund þeirra varð skýrari. Það var eins og hún yrði miðja í nýrri tilveru og hún þandist, algerlega átakalaust út yfir sístækkandi víðáttu. Takmarkanir tímans féllu: Allt sem er til er hvorki fortíð eða framtíð. Það er nú. Takmarkanir rúmsins féllu. Allt sem er til er hér.

Þau voru öll á valdi sama máttar. Þau fundu hvernig þessi máttur fyllti vitundina, hvernig vitund þeirra breytti um tíðni, ummyndaðist og varð önnur. Það var eins og þau vöknuðu af svefni og stigju út úr myrkri næturinnar. Örstutta stund sem gat líka verið eilífð urðu þau eitt með allri tilveru, eitt í anda Krists.

Síðar þegar þau sátu öll á uppáhalds stað sínum í hlíðinni fyrir ofan vatnið sagði Pandóra: „Hvað er þetta sem við öll fundum?“

„Eilífðin,“ sagði Sylvía.

„Hið stóra ekkert,“ sagði Ívan.

„Þögnin,“ sagði Góvinda.

„Friður,“ sagði Henderson.

„Nöfn skipta ekki máli,“ sagði Emanúel.

„Þetta hefur breytt okkur öllum,“ sagði Helena. Og

veröldin hefur breyst. Hún hefur öðlast nýja fyllingu, dýpri merkingu, — ennþá meiri fegurð.“

„Í raun og veru hefur veröldin ekkert breyst,“ sagði Emanúel. „Þetta er aðeins ný vitundarstilling. Skilningur okkar hefur breyst.“

„Mér finnst að við verðum að deila þessari vitneskju með öðrum,“ sagði Pandóra.

„Það finnst öllum,“ sagði Emanúel, „öllum sem komist hafa í snertingu við þennan mátt. Hann skipar engum neitt en hann vekur samviskuna og veitir skilning sem hvetur til athafna.“

„Ég veit núna“, sagði Sýlvía, „að Kristur einn getur bjargað heiminum, og ég vildi að ég gæti styrkt hann á einhvern hátt í þessu mikla verki.“

„Þú getur það,“ sagði Emanúel alvarlegur á svip. „Og hann mun gefa þér mátt sinn. En þú mátt búast við, þegar þar að kemur, að margir snúist á móti þér. Þeir snúast jafnvel á móti okkur af meiri hörku en nokkru öðru, vegna þess að þeir finna ósjálfrátt þetta vald sem vinnur hægt en ósigrandi að því að breyta veröld þeirra.“

Loksins tókst það. Það gerðist skyndilega. Góvinda fann að hann gat ferðast án líkama með fulla vitund hvert sem hann vildi. Hann fór milli staða í rúmi og tíma á svipstundu. Fór eins og geisli í gegnum allt. Fullkomlega frjáls, laus úr öllum böndum og líkamalaus lét hann vitund sína blandast ljósinu og þjóta með því um fjöllin og vatnið og gæla við gróðurinn. Einhvers staðar var Chang og fylgdist með honum. Góvinda fann ekki til neinnar þreytu. Sú lind sem þessi orka streymdi frá var ótæmandi og hann gat ausið af henni að vild sinni.

Chang kallaði hann aftur í líkamann. „Þú ert á réttri leið, Góvinda,“ sagði hann glaðlega. „Innan skamms getum við öll farið saman okkar fyrstu ferð inn í tímann. Eftir að hafa lært umbreytinguna, varpið köllum við hana, þarf aðeins að kunna að velja rétta rás; — réttan geisla og rétta tíðni.

Hin mikla hallarhvelving var þögul. Chang settist í stólinn og hinir nýju nemendur hans ásamt Lilu, Adams, Lólu og Leónov söfnuðust í kringum hann og horfðu á hann fullir eftirvæntingar.

Góvinda fann að hér var hann í návist mikils manns sem

sameinaði þættina fimm, djúpa samúð, skilning, hreinleika, hugrekki og þekkingu.

Það leið langur tími áður en Chang rauf þögnina. En þegar hann gerði það var eins og að hann talaði til hvers og eins fyrir sig:

„Þú verður að kafa djúpin,“ sagði hann, „áður en þú klífur hæðirnar. Við vitum ekki hvar við erum, nema við vitum hvaðan við komum. Við getum ekki gert okkur neina skynsamlega grein fyrir nútíð og framtíð nema með því að þekkja fortíðina. Því að fortíðin lifir áfram. Ég byrja því þessa fræðslu með því að sýna ykkur sögu námshallarinnar og sýna ykkur verk hennar frá byrjun.“

„Til þess verðum við að hverfa inn í fortíðina.“ Chang þagnaði og horfði á þau og það færðist brosgretta yfir andlitið þegar hann las spurningar þeirra og efasemdir.

„Milli veruleikans og þess sem er liðið eru landamæri sem ekki er hægt að yfirstíga,“ sagði Ívan.

„Það er hægt fyrir okkur.“

„Áttu við að hægt sé að ferðast í tíma?“ spurði Sýlvía.

„Já,“ sagði Chang. „Sumir geta það.“

„En ekki við?“

„Þið þurfið leiðsögn.“

Pandóra gat ekki lengur dulið hrifningu sína.

„Og þú ætlar að kenna okkur það,“ spurði Pandóra.

„Já,“ sagði Chang og brosti til þeirra. „Það verður fyrst um sinn okkar eina viðfangsefni.“

Sú heild sem Góvinda heyrði nú til átti eftir að fara margar slíkar ferðir. Chang sýndi þeim skólann í Krótóna, Sílíaslauhelgarnar sem varðveittu arf gullaldarinnar og sáu um að þræðirnir slitnuðu ekki þrátt fyrir grimmd og ofsóknir þeirra sem ekki skildu. Hann sýndi þeim hvernig þessar launhelgar skiluðu sínum dýra sjóði til Evrópu sem

kallaði hann endurreisnarstefnu og húmanisma. Og hann sýndi þeim Krist þar sem hann hélt ræðu sína á fjallinu helga.

Að þessum ferðum loknum var þeim öllum ljóst að menningin frá því hún hófst á Öxulöldinni var tengd námshöllinni í Eidos. Hún var í raun og veru vatnið sem rann úr þeim þremur höfuðuppsprettum sem menning okkar er komin frá. Þeim var ljóst að þessar þrjár uppsprettur eru spámenn Ísraels, grísk fornmenning og austurlensk trúarheimspeki.

Fyrsta ferðin var til Sarnath. Hópurinn settist þar í kyrrlátum garði, alfriðuðum í árpúsundir og þau beittu hinni nýju tækni sinni til að skynja liðna atburði.

„Þeir voru þrjú hundruð ár að leggja hinn fyrsta grunn heimsmenningarinnar,“ sagði Chang. Hann hélt útsendingu sinni áfram: „Auðvitað hafa hugmyndir í raun og veru hvorki landamæri né þjóðerni. Ekki heldur upprunalegan stað eða tíma. Þær koma handan tímans frá alföður. — En ef við viljum getum við sagt að starf námshallarinnar í þágu mannkynsins hafi byrjað hér á þessum stað.“

„Þessi staður er vagga búddismans,“ sagði Henderson.

„Menn segja það í kennslubókum,“ Chang yppti öxlum. „En slík flokkun villir menn fremur en upplýsir. — Siddharta reisti hér merki okkar allra, ljós sem stundum hefur horfið í spámannapokunni vegna kennimanna sem skipta á hreinni trú og valdastofnun.“

Siddharta var ekki einn á ferð. Með honum fóru héðan allir sem það gátu. Aldrei hefur jafnmikið verið unnið í sögu mannsins. Og allir sem fóru til jarðar boðuðu sama kjarna í ólíkum umbúðum. Heimurinn þekkir sum þessara nafna ennþá.“

„Hverjir voru þeir,“ spurði Lóla.

„Þeir voru margir,“ sagði Chang. „Laó Tze í Kína, Zarabústra í Persíu, spámenn Ísraels, Pýþagóras sem tók forustuna í vestri og stofnaði fyrsta heimspekiskóla Vesturlanda í Krótóna. Hópurinn stefndi frá fyrstu tíð til andlegra heimsyfirráða. Eftir að Pýþagóras féll var Sókrates löglega kosinn foringi pýþagóringa. Og eftir að hann var tekinn af lífi var Plató löglega kosinn foringi þessa hóps. Sögu Akademíunnar þekkja allir. Markmið hennar var að ala upp hæfa stjórnendur. Hún var eins konar eftirmynd námshallarinnar í Eidos.“

Chang þagði um stund en hélt svo áfram og lauk máli sínu: „Allar þessar aðgerðir og allar aðrar aðgerðir í fimm aldir höfðu einn megintilgang og sá tilgangur var að undirbúa komu Krists til jarðarinnar, svo að mannkynið gæti eignast heimsfræðara og frelsara og snúið frá villu sinni.“

Þau sátu lengi hljóð og einbeittu skynjun sinni að einum atburði úr fortíð þessa staðar. — Ungur maður talaði við hóp lærisveina sem sátu í kringum hann. Dádýrin í garðinum reikuðu óttalaust milli trjáanna. Andrúmsloftið var fullt af birtu, hugnyndum og vonum manna sem sáu í draumum sínum nýjan heim og líf þeirra var helgað þessum draumi.

Pandóra undraðist þessa innsýn inn í löngu liðna tíð. Hún var ekki sjón, heyrn eða snerting, heldur alveg ný skynjun sem ekki var hægt að bera saman við neitt.

Eftir að þau höfðu dvalist lengi við að öðlast skilning á þýðingu þessa staðar, spurði Ívan.

„Fyrst þetta var allt undirbúningur undir komu Krists, hvers vegna sögðu þeir þá ekki frá því?“

„Þeir gerðu það,“ sagði Chang lágmæltur. „Allir spámenn Ísraels boðuðu komu hans. Búdda sagði við sína læri-

sveina: „Ég verð með yður í fimm hundruð ár.“ Síðar var núlli bætt við þessa tölu. En með þessu tilkynnti Siddharta hvenær tími Krists hæfist. Og það voru okkar menn þeir sem fóru til hins nýfædda barns á hættustund og ekki aðeins til að votta því virðingu sína og færa því gjafir.“

Jansky og Emanúel höfðu verið að ræða við hópinn um stöðu mannsins sem vitundar í tíma og rúmi þegar Pandóra spurði:

„Og hvernig varð svo alheimurinn til?“

Þau litu öll upp og horfðu brosandí á Emanúel, en hann varð seinn til svars.

„Jansky?“

Jansky hló og hristi höfuðið.

„Börn spyrja ævinlega um það stærsta og fjarlægasta,“ sagði hann stríðnislega. „Ég læt mér nægja að spyrja um það hvernig efnisheimurinn varð til.“

Pandóra kaus að heyra ekki þessa athugasemd Janskys en sneri sér að Emanúel. „Er raunverulega hægt að kanna þessar reginvíðáttur?“ spurði hún. „Er hægt að ferðast um allan þennan geim?“

„Við hér höfum farið út í vetrarbrautina, aðrir miklu lengra,“ sagði Emanúel og leit á Jansky.

„Út í vetrarbrautina?“ spurði Henderson vantrúaður. „Getum við raunverulega ferðast svona langt út í geiminn?“

„Við getum það“, sagði Emanúel „í fimmta líkamanum; — atman. Við getum það ekki í lægri líkama.“

„Þú getur þá farið með okkur og sýnt okkur stjörnumar,“ hrópaði Pandóra. Hún leit framhjá Jansky.

„Ég skal viðurkenna“, sagði Góvinda, „að mig hefur alltaf langað til að fara í slíka ferð.“

„En hvernig er þetta hægt?“ spurði Ívan efablendinn. „Hvernig getum við með okkar skilningarvitum skynjað efnisheiminn rétt?“

„Rétt?“ Emanúel lyfti brúnum.

„Já, eins og við skynjum hann á jörðinni.“

„Það er hægt,“ sagði Emanúel og leit á Ívan íhugandi. „Það er alveg rétt athugað hjá þér, Ívan, að með skilningarvitum annarra líkama sjáum við ekki efnisheiminn í „réttu“ ljósi eins og þú kallar það, en atmiska vitundin; — vitund fimmta líkamans, — getur séð hann frá fjölmörgum sjónarhornum, þar á meðal frá sjónarhorni þeirrar vitundar sem tengd er alfa líkamanum, — þeim jarðneska.“

Getum við þá farið í þessa ferð,“ spurði Pandóra.

„Já.“

Enginn beið þessarar ferðar með meiri eftirvæntingu en Jansky. Þrátt fyrir ummæli hans um að börn spyrðu ævinlega um það stóra og fjarlæga, hafði hann varið allri ævi sinni í að rannsaka stjarnheiminn. Á jörðinni var rannsóknarstofan annað heimili hans og hann minntist þess með nokkru stolti að nafn hans var enn vel þekkt.

„Við getum litið á þessa ferð sem lexíu fyrir byrjendur: — Efnisheimurinn séður að utan,“ sagði Emanúel brosandi. Þau höfðu öll gert eins og fyrir þau var lagt. Hugleiðsla þeirra breyttist smám saman í djúpan dvala og Emanúel hjálpaði þeim með kunnáttu sinni til að ná réttri tíðni til að framkvæma varpið. Nú stóðu þau í hinum nýja líkama sínum og horfðu undrandi í kringum sig. Heimurinn hafði breyst. Þau sáu hann enn einu sinni algerlega í nýju ljósi.

„Hvernig,“ byrjaði Ívan, en Emanúel greip fram í fyrir honum. „Eitt í einu,“ sagði hann vingjarnlega. „Okkur er

nóg að hugsa á staðinn. Í þessum atma-líkama — fimmta líkamanum — er hægt að ferðast hvert sem er. Vitund hans er utan tíma og rúms þótt hún geti skynjað hvað sem er. Fylgið mér“

„En hvert förum við,“ spurði Lóla.

„Inn í miðjan stjarnheim okkar — Vetrarbrautina,“ sagði Emanúel og lagði af stað. Þau fylgdu honum eftir hikandi og full undrunar.

„Við förum um geiminn með miklum hraða,“ hugsaði Ívan, „en það er samt eins og við stöndum kyrr. Ekkert veitir okkur viðnám og við getum ekki miðað hraðann við neitt. Það undarlegasta er að líkamar okkar eru horfnir. Við erum aðeins vitund.“ Þau heyrðu rödd Emanúels eins og úr fjarska.

„Hér,“ sagði hann. „Hér nemum við staðar.“

Líkamir þeirra komu smám saman í ljós og þau fylltust ógn og lotningu, þegar þau litu í kringum sig.

Pandóra vissi skyndilega að hún yrði aldrei sú sama og áður eftir þessa sjón. Hún skynjaði hina hreinu fegurð, algleymi sterkara en nokkra aðra tilfinningu sem hún hafði áður þekkt, og hún fann að þau voru öll á valdi þessarar sömu tilfinningar. Hún stóð í miðju stjarnheimsins. Óteljandi sólrir skinu fyrir framan þau, yfir þeim, fyrir neðan og fyrir aftan, — skinu eins og demantar úr svörtu djúpinu. Hún fann jafnt til smæðar sinnar og mikilleika. „Héðan í frá mun ég leita þess sem er meira en venjuleg mannleg hamingja,“ hugsaði hún.

„Þetta er alheimurinn,“ hvíslaði Ívan.

„Nei,“ Emanúel horfði fram hjá þeim út í fjarskann. „Þessi stjarnheimur — Vetrarbrautin okkar — er aðeins eins og kringla sem einhver hefur þeytt út í geiminn.“

„Þessi kringla“, mótmælti Jansky, „er þó meira en

hundrað þúsund ljósár í þvermál, — og þykktin að minnsta kosti tvö þúsund ljósár.“

„Það er rétt,“ viðurkenndi Emanúel.

„Hvar er sólin okkar,“ spurði Lóla.

„Þarna, nær útjaðrinum, þrjátíu þúsund ljósár héðan frá miðjunni.“ Það var Jansky sem kom með þessar upplýsingar. Og hann hélt áfram: „Næsti stjarnheimur, hann sjáum við þarna.“ Jansky benti aftur. Hann er tvær milljónir ljósára í burtu.“

„Og þessir allra fjarlægustu,“ spurði Pandóra og var ekki lengur reið við Jansky.

„Menn halda að fjarlægustu stjarnheimarnir séu mörg þúsund milljón ljósár í burtu,“ sagði Jansky og leit á Emanúel eins og hann byggist við leiðréttingu en Emanúel sagði ekki neitt. Það var greinilega Jansky, sem átti að annast þessa lexíu.

„Þetta eru fjarlægðir sem enginn getur skilið,“ sagði Henderson hugsandi, „og þær virðast alltaf fara stækkandi.“

„Svo virðist vera,“ sagði Jansky. „Heimurinn er í stöðugri útpenslu.“

„Hvað með sólina okkar,“ spurði Ívan. „Hvert stefnir hún.“

„Sólin og sólkerfi okkar fer með tæplega sjötíu þúsund kílómetra hraða á klukkustund í átt til Vega,“ upplýsti Jansky.

Lila hlustaði með öðru eyranu á þessar upplýsingar en horfði frá sér numin á alla þessa dýrð. Augu hennar námu loks staðar við skærustu stjörnuna.

„Hver er þessi bjarta stjarna hérna rétt hjá okkur?“

Jansky fylgdi bendingu hennar. „Þetta er engin venjuleg sól,“ sagði hann.

„Þetta er kvasi.“

„Kvasi?“

„Kvasi!“

„Það er aðallega vegna þessarar „sólar“ sem við fórum einmitt hingað,“ sagði Emanúel. „Jansky, — segðu þeim frá uppsprettunni.“

„Það er í raun og veru ekki mikið sem ég veit um kvasana. Þú kallar þá uppsprettu, Emanúel. Áttu við að í þeim sé sjálft efnið skapað?“

Þögn.

Jansky hélt áfram: „Menn þykjast vita að hér séu reginkraftar alheimsins að verki. Sumir grípa til líkingar um skaparann, sem þeytir héðan heilum stjarnkerfum út í tómið. Aðrir líkja þessum kvasa við egg. Og unginn sem úr því flýgur er öll Vetrarbrautin okkar.“

„Áttu við það,“ sagði Ívan sem hafði ótrú á öllum líkingum, „að þessi kvasi sé kjarnasprenging í miðju heillar vetrarbrautar?“

„Já, það er svo að sjá,“ sagði Jansky. „Takið eftir því að hann sýnist vera langt frá öðrum stjörnum. Það er vegna þess að hann er svo bjartur að engin stjarna sést óravíddir í kringum hann.“

Góvinda hafði staðið fullur lotningar frammi fyrir þessari stórkostlegu sýn, hlustað á söng stjarnanna og fundið takmarkalaus máttarstrauma leika um sig. Hann spurði sjálfan sig: Er þetta guð? Upphátt spurði hann:

„Hvers vegna verður þessi sprenging og hvaðan kemur þessi feikilega orka sem varpar milljónum sólkerfa út í tómið?“

„Mér er það ekki fyllilega ljóst,“ sagði Jansky hugsandi. — „Menn segja að hún komi utan úr kuldinum.“

„Utan úr hvaða kulda?“

„Kulda geimsins.“

Góvinda sneri sér spyrjandi til Emanúels.

„Seinna.“ Emanúel hélt áfram að stara út í fjarskann.

„Það sem mig langar mest til að vita,“ sagði Lila alvarlega, „er hvað verður um okkur, svona örsmá í þessum stóra heimi?“

„Við skulum snúa við,“ sagði Emanúel.

„Getum við ekki litið á sólina okkar á leiðinni heim,“ spurði Adams.

„Eitt langar mig til að vita fyrst,“ sagði Leónov. „Á hve mörgum hnöttum í Vetrarbrautinni eru þróaðar lífverur?“

„Látum okkur sjá,“ sagði Jansky, „Ns XFp X Ne X Fb = NL.“

„Og hvað þýðir það?“

„Tíu þúsundir er lágmarkið, stærðfræðilega séð.“

Ívan horfði á hann vantrúaður.

„Tíu þúsund hnettir byggðir lífverum sem komnar eru jafnlangt eða lengra en við, aðeins í þessari einu Vetrarbraut?“

„Það er afar sennilegt að þær séu margfalt fleiri,“ sagði Jansky.

„Og hvað margar yrðu þær þá í öllum þessum efnisheimi?“

Jansky yppti öxlum. Margfaldaðu sjálfur með hundrað þúsund milljónum.

Þegar þau nálguðust sólina í okkar sólkerfi sagði Jansky:

„Nú sé ég þetta allt skýrara en áður. Þetta er stórkostlegt. Sjáið þið til. Hér er sólin okkar, nýkomin út úr Orionþokunni, — ég á við það að hún kom út úr þokunni fyrir aðeins tíu þúsund árum og nú siglir hún heiðrákjuna næstu hundrað milljón árin.“

„Ég er engu nær,“ sagði Helena.

„Er þetta ný kenning,“ spurði Henderson.

„Nei, þetta eru staðreyndir,“ sagði Jansky. „Að vísu er allur efnisheimurinn að breytast og þróast, en það er staðreynd að sólkerfið okkar snýst um miðju Vetrarbrautarinnar. — Einn hring á fimm hundruð milljón árum. Þegar sólkerfið okkar fer í gegnum þétt gas, geimryk eða þokur þá kemur ísöld á jörðinni. Fyrir tíu þúsund árum kom sólkerfið út úr Orionþokunni eða þétu gasi á útjaðri nýju sólnanna í Orion. Þess vegna lauk ísöldinni fyrir tíu þúsund árum. — Og nú er, eins og ég sagði, heiðríkja framundan í að minnsta kosti hundruð milljón ár. Svo að enn getur jörðin okkar þess vegna haldist áfram í byggð, lengi lengi.“

„Hvers vegna ekki endalaust?“ spurði Pandóra.

„Það er ekki hægt,“ sagði Jansky. „Sólin líður undir lok — og þá verður heimsendir.“

„Hvernig geta menn vitað slíkt?“ spurði Lóla.

„Menn geta rannsakað örlög annarra sólna,“ sagði Jansky. „Við vitum nú hvernig þær fæðast og hvernig þær deyja.“

„Jæja, hvernig varð þá þessi sól til?“ spurði Lila.

„Eins og allar sólir sem eru í sköpun,“ sagði Jansky, „var hún upphaflega stórt ský. Efnið fór að dragast saman og við það varð miðja þess mjög heit. Vetnið í þessu skýi breyttist í hitaorku við samdráttinn. Þegar hitinn var orðinn nógu mikill byrjuðu kjarnorkusprengingar í miðjunni. Þær breyttu vetninu í helíum og nýfædd sólin sendi frá sér hitaútspreymi í allar áttir.

„En hvernig líður sólin þá undir lok?“ spurði Lóla.

„Þróunin heldur áfram,“ sagði Jansky. „Eftir svo sem tíu þúsund ármilljónir verður allt vetnið í sólinni búið, sólin

dregst saman og hitinn eykst nægilega mikið til að setja af stað helíumsprengingar. — Þá er heimsendir í nánd fyrir jörð okkar.“

Jansky hélt áfram: „Við helíumsprengingar myndast þéttara efni. Kjarni sólarinnar verður þyngri og heitari. Þetta setur af stað sólgos sem ná langt út fyrir okkar gömlu góðu jörð. — Og undarlegir hlutir fara að gerast. Þegar allt helíum er þrotið hætta allar sprengingar, — nema sú síðasta. Kjarninn verður stjórnlaus og sólin bókstaflega springur. Blossarnir standa langt út í geiminn. Sólin verður þá það sem kallað er nóva eða súpernóva. Innsti kjarninn verður þá eins þéttur og efni getur orðið. Sólin verður loks nifteindastjarna eða hvítur dvergur, eins og þær eru kallaðar.“

„Hvað er í raun og veru nifteindastjarna?“ spurði Adams.

„Það er stjarna,“ sagði Jansky þolinmóður, „sem er samsett úr eintómum nifteindum. Öll atóm eru horfin, aðeins nifteindirnar eftir. Ef sólin okkar slokknar á þennan hátt verður hún aðeins tíu kílómetrar í þvermál, en í þessum litla hnetti verður eins mikið efni og er í sólinni núna.“

„Ef hún slokknar?“ endurtók Leónov spyrjandi. „Er það þá ekki víst?“

„Jú,“ sagði Jansky. „Það er alveg víst að hún á eftir að slokkna, en það er ekki alveg víst að hún springi. Það er líka hugsanlegt að efnið hrynji inn í sjálft sig og verði svo þétt að sólin verði aðeins á stærð við jörðina.“

„Getum við farið í gegnum sólina í þessum líkama,“ spurði Helena allt í einu.

„Við getum farið í gegnum allt efni,“ sagði Emanúel brosandi. En þetta er nóg í dag.“

„Jansky,“ sagði Henderson þegar hann hitti hann næst í námshöllinni. „Það sem mig furðar mest á er það að þegar

við komum heim til Eidos eftir þessa óralöngu ferð og þennan langa tíma, að mér fannst, þá heilsaði Sylvía mér eins og ég hefði aðeins skroppið hér niður að vatninu. Hún trúði mér fyrst ekki þegar ég sagði henni frá þessari óralöngu ferð. Hún sagði að ég hefði farið frá sér fyrir stuttri stundu. Hvernig getur þetta gerst?“

„Þegar farið er með okkar hraða þá lifum við í annars konar tíma,“ sagði Jansky. „Við vinnum tíma, næstum óendanlega mikinn. Já, ég held meira að segja að við gætum jafnvel, ef við vildum, lengt veru okkar hér á þennan hátt svo mikið að við yrðum næstum því eilíf. — Formúlan sem gildir um þetta er svona:

$$T_1 = 1 \div \frac{V^2}{C^2}$$

„Og hvað þýðir þetta?“

„ T_1 er tíminn á ferðalaginu.

T er tíminn hér.

V er hraðaaukningin.

C er hraði ljóssins.

Þetta gildir líka í efnisheiminum um hraða og tíma smæstu efnisagna.“

Og nú sátu þau öll hér við vatnið og töluðu um ferðina til stjarnanna.

„Ég veit,“ sagði Góvinda, „að í okkar litla heimi er erfitt að skilja stærðir og bera þau hænuft sem við höfum vanist saman við stærðir geimsins bæði í tíma og rúmi. Samt hef ég alltaf haft löngun til að sjá yfir allan hringinn.“

„Það hef ég líka“, sagði Henderson, „og sjálfsagt allir menn. Við hljótum að spyrja: Hvaðan er þetta allt komið?“

Þau litu öll á Jansky.

„Það eru til um þetta ýmsar kenningar,“ sagði Jansky. „En eitt er ég alveg viss um núna: Efnisheimurinn hefur

byrjað með eins konar sprengingu á einum stað. Stóru sprengju kalla stjörnufræðingar þetta upphaf efnisheimsins.“

„Hvernig getur þú verið svona viss um þetta,“ spurði Pandóra. „Þú segir að um þetta séu margar vísindakenningar.“

„Já, það er rétt,“ viðurkenndi Jansky. „En það er tvennt sem hreinlega sannar að þessi mikla sprenging átti sér stað fyrir tíu til tuttugu þúsund milljón árum.“

„Og það er?“ spurði Ívan ákafur.

„Sömu örbylgjur fylla allan geiminn,“ sagði Jansky. „Og það er sannað mál að þær gátu aðeins orðið til við sprengingu sem varð á einum stað.“

„Verði ljós,“ sagði Emanúel.

„Haltu áfram Jansky,“ bað Ívan. „Hver er hin ástæðan?“

„Athuganir á ystu stjarnheimunum,“ sagði Jansky. „Þeir virðast yngri en hinir.“

„Og hvað sannar það?“

„Það er augljóst mál,“ sagði Jansky. „Eftir stóru sprengingu hafa stjarnheimarnir verið í tíu þúsund ármilljónir að þeytast út í geiminn lengra og lengra á hraða sem er nú þriðjungur af ljóshraða. Þvermál hins þekkta efnisheims er þegar orðið mörg þúsund milljónir ljósára. Ystu stjarnheimarnir virðast yngstir vegna þess að ljósið frá þeim er lengst að berast til okkar. Við sjáum þá eins og þeir voru fyrir ævalöngu. Ef við reiknum dæmið aftur á bak er augljóst að allir þessir stjarnheimar hafa verið á mjög litlu svæði fyrir tíu þúsund milljón árum.“

„Þetta ber allt að sama brunni,“ lauk Jansky máli sínu. „Allt þetta sem við köllum efnisheim virðist hafa komið úr einu eggi.“

„Heldur þá efnisheimurinn endalaust áfram að þenjast svona út?“ spurði Adams.

„Það finnst mér ekki sennilegt,“ sagði Jansky hikandi. „En hver getur svarað slíku?“

„Áttu við,“ spurði Ívan, „að heimurinn þenjist út að vissu marki og stöðvist við það?“

„Það finnst mér fráleit kenning,“ sagði Jansky. „Hvað gerist þá, ef efnisheimurinn hvorki heldur áfram að þenjast út né stöðvast í endanlegri mynd?“

„Stjarnheimarnir gætu snúið við til uppruna síns.“ Þessi athugasemd kom frá Emanúel.

„Það er vel hugsanlegt,“ viðurkenndi Jansky.

„En hvernig getur slíkt gerst?“ spurði Ívan.

„Ég býst við því,“ sagði Jansky, „að þetta gæti gerst. Ef efnið í efnisheiminum verður nógu þétt þá verður hann eins og svart gat sem engu sleppir frá sér.“

„Hvað er svart gat?“ spurði Lila.

„Við notum þetta orð um efni sem hafa svo sterkt aðdráttarafl að það sleppir engum ljósgeisla frá sér.“

„En hvað kemur þetta spurningunni við? Spurningin var hvort efnisheimurinn héldi áfram að þenjast út,“ sagði Leónov.

„Ég veit það,“ sagði Jansky. „En ef þetta gerðist, — að efnið yrði nógu þétt, þá hægir útpenslan á sér og stjarnheimarnir snúa að lokum við.“

„Þessi tilhugsun er fremur ógnvekjandi,“ sagði Ívan. „Að hugsa sér alla þessa stjarnheima æða saman, hvern á móti öðrum. Verða þeir þá allir eitt á ný?“

„Þetta er spurning fyrir lengrakomna,“ sagði Jansky og leit skáhallt á Emanúel sem lítinn þátt hafði tekið í þessum samræðum. „En við verðum að gera okkur grein fyrir einu. Það yrði mikill eðlismunur á efnisheimi sem er á útleið og hinum sem væri á heimleið ef svo mætti segja. Ef útpensla og samdráttur skiptast á í þessum efnisheimi, þá verðum við

að skilja að alheimur á útleið er fyrst og fremst efni. Á heimleiðinni gjörbreytist allt eðli hans og hann verður að mestu leyti útgeislun. Orka og útgeislun. Ekki fyrst og fremst efni í venjulegum skilningi.“

„Þetta er orðið meira en nóg umhugsunarefni fyrir mig í bráð,“ sagði Lila og reis á fætur. „Hvernig væri að lifa lífinu í stað þess að hugsa um alla þessa fjarlægu hluti?“

Góvinda spurði einskis en hann hugleiddi þetta allt og beið eftir tækifæri til að vera með Emanúel einum. — Samtölin við Jansky voru merkileg en þau skýrðu á engan hátt það sem Góvinda lá þyngst á hjarta: „Hvernig stóð á þessum einstæða atburði sem Jansky kallaði stóru-sprengingu? Hvað var það sem raunverulega gerðist?“

Tækifærið kom nokkru síðar þegar Góvinda kom auga á Emanúel þar sem hann hvíldi í djúpri hugleiðslu í lundinum helga.

Góvinda settist niður og beið þess að Emanúel sneri heim og yrði hans var. Litirnir sem léku um Emanúel voru mildir og fagrir og svipur hans lýsti af innri friði.

Þegar Emanúel hafði lokið hugleiðslu sinni og þeir höfðu heilsast bar Góvinda upp erindi sitt.

„Hvað er það sem raunverulega gerist þegar slík veröld fæðist og þegar hún hverfur? Hvaða öfl standa að baki þessarar dýrðlegu sköpunar og þessarar ægilegu eyðingar. Hvað verður um manninn í tæmdum alheimi efnisins. Hvert er þá samband okkar við alföður? — Fyrirgefðu þessar stóru og barnalegu spurningar en þær hafa verið mér áleitnar.“

„Vinur minn,“ sagði Emanúel og horfði hlýjum augum á Góvinda. „Einnmitt þetta hefur verið umhugsunarefni mitt ekki síst eftir þessa síðustu ferð okkar út í Vetrarbrautina.

Það er sama hvað þetta er óendanlega fjarlæg framtíð, — hún varpar samt skugga sínum inn í nútíðina. Þegar ég hugleiði önnur eins ósköp eins og tæmdan alheim verður sú löngun mjög knýjandi að eiga hlutdeild í Alföður. Það er spurning um líf og dauða. Það er allt. Allt. Allt.“

Samúð Góvinda með Emanúel varð mjög sterk. Þetta var tilfinning sem hann þekkti betur en nokkra aðra tilfinningu og hún hafði lengi stjórnað lífi hans. Hann þóttist vita eins og Emanúel að efnisheimurinn er hringrás eins og allt annað. Hann spurði:

„En hvert fer hann?“

„Hvert hann fer,“ endurtók Emanúel. „Hann hættir útpenslu sinni og fer að dragast saman. Innþróunin byrjar. Við getum ef við viljum sagt að útþróunin sé fyrst og fremst efni. Innþróunin er fyrst og fremst geislun, orka. Við getum ef við viljum kallað þetta andann á heimleið. — Að lokum verður allt jarðefni, — allur efnisheimurinn — eitt efni. Jansky, vinur okkar, gæti sagt að allur efnisheimurinn verði að lokum svart gat sem engu sleppir frá sér. Og jafnvel þetta eina efni hverfur inn í nýtt ástand, geislaveröld og hún aftur inn í andann og hann til guðs, eins og gömlu meistararnir hafa alltaf haldið. Ég hef séð þetta sama í hugleiðslu minni, en að gefa hlutum nafn er ekki sama og þekking. Við reynum að breiða yfir skort okkar á raunverulegri þekkingu með því að kalla þetta allt heimsnótt, segja að eftir óralangan tína hverfi efnisheimurinn inn í heimsnóttina og hvílist.“

„Og birtist aftur á ný?“

„Já.“

„Hvernig?“

„Hvernig veran er staðsett í tómið er einmitt sá leyndardómur sem vandlegast er gætt af hinum háu. En heimsnóttinni lýkur og efnisheimurinn birtist á ný.

Þennan morgun heimsdagsins nefna stjörnufræðingar Stóru-sprengingu, en við köllum hann Orð guðs.“

„En hvað verður um manninn í þessum ægilega auða heimi og í heimsnóttinni sem fylgir?“ Góvinda þóttist vita svarið en hann spurði samt.

„Góvinda, vinur minn góður. Við verðum að komast heim fyrir nóttina. En við skulum ekki gleyma því að hlutverk okkar er meira en að bjarga sjálfum okkur. Hér er komið að kjarnanum sem allt snýst um. Okkar hlutverk er að hjálpa öðrum. Það verður að hjálpa til við að bjarga öllum heimi til guðs, áður en nóttin kemur. Við eigum langa leið fyrir höndum.“

Góvinda varð órólegur.

„Ég hef ekki hugsað mér að tengjast efninu aftur,“ sagði hann. „Ég stefni að hinu mikla frelsi og sú för verður aðeins farin af einum.“

„Heimsmynd okkar tíma á jörðinni“, sagði Jansky, „er auðvitað vísindaleg. Hún er nánar tiltekið afstæðiskenning Einsteins og kvantum kenning Planks.“

„Eru þær réttar?“ Góvinda beindi þessari spurningu til Emanúels, en hann varð seinn til svars. Loks sagði hann:

„Á jörðinni hafa menn aldrei haft fyllilega rétt fyrir sér í vísindum, trúmálum eða yfirleitt neinu. Engar „sannaðar“ hugmyndir verða mjög gamlar. En þetta rýrir ekki gildi þeirra. Maðurinn er í vexti og honum er eðlilegt að skjátl-ast.“

„Ég hef oft hugsað um það“, sagði Jansky, „að þessar tvær frábæru kenningar hafa aldrei verið samræmdar. Það gæti virst svo að enn vantaði einhvern hlekk í keðjuna.“

„Bæði trúmenn og vísindamenn hafa gert sér margar heimsmyndir og þær hafa allar reynst rangar,“ sagði Henderson.

„Þekking verður að byggjast á raunsæi,“ sagði Ívan.

„Það er rétt,“ sagði Góvinda. „En hvað er raunsæi. Er það raunsæismaður sem heldur að ekkert sé raunverulegt nema það sem hann finnur lykt af eða það sem hægt er að mæla?“

„Ég held að ég skilji hvað Ívan á við,“ sagði Emanúel.

„Á jörðinni getur ekkert komið í stað vísindanna. Engin þroskaleið er þar betri. Alls konar menn stunduðu til dæmis lækningar á jörðinni með alls konar aðferðum, en það náðist enginn verulegur árangur fyrr en með tilkomu vísindalegrar læknisfræði. Okkar lækna beita líka sínum vísindum. Það er mjög þýðingarmikið að menn efli dómgreind sína og öruggasta þekkingarleiðin á þessu stigi þróunarinnar er leið efnisvísindanna. Þau kenna mönnum að einbeita sér að lífinu og leggja fram sinn skerf.“

„Góvinda, hvers vegna ert þú á móti vísindum?“ spurði Pandóra.

„Ég er alls ekki á móti vísindum,“ mótmælti Góvinda. „Ég vil aðeins að vísindi verði vísindaleg, en það verða þau ekki fyrr en menn öðlast heildarsýn.“

„Við hvað áttu?“

„Hefur þú heyrt gömlu indversku söguna um fílinn og blindu mennina sex?“

„Nei, segðu okkur hana,“ bað Pandóra.

„Jæja. Það fóru einu sinni sex lærðir menn, sem allir voru blindir, að rannsaka sköpun fílsins. Sá fyrsti fór höndum um síðu fílsins og sagði: „Fíll er eins og veggur. Annar þreifaði á tönninni og sagði: Fíll er eins og spjót. Sá þriðji gekk framan að fílnum og þuklaði ranann. Fíll er alveg eins og slanga, hrópaði hann. Sá fjórði strauk um hné fílsins og sagði: Fíll er mjög svipaður tré. Sá fimmti kom við eyrað og sagði: Hvaða blindingi sem er getur séð að fíll er eins og blævængur. Sá sjötti kom aftan að fílnum og greip um halann. Þessi furðuskepna er nákvæmlega eins og kaðall, sagði hann. — Og um þetta deildu þeir svo alla ævina á enda. Hver hélt fast við sína skoðun, enda byggðist þessi skoðun á eigin rannsókn og eigin reynslu.“

Þau hlógu öll.

„Þessi saga hefur oft gerst“, sagði Emanúel, „og er ennþá að gerast. — Samt sem áður ber að virða vísindin. Þau eru erfið þekkingarleið, eins og öll raunveruleg þróun. Við skulum ekki standa á lengdar og gagnrýna þau. Það er alltaf auðveldast. Við skulum öll tileinka okkur niðurstöður þeirra og vera virkir þátttakendur í sköpun nýrra vísinda. Það eitt er leitandi manni samboðið.“

Þau voru í hjarta sínu sammála Emanúel, en seinna þegar Góvinda var orðinn einn, spurði Jansky glettnislega:

„Varstu að gefa í skyn að Einstein hafi þreifað á tönninni en Plank gripið um halann?“

Góvinda hló.

„Það er hugsanlegt, hvað veit ég um þessa flóknu hluti.“

Góvinda varð fljótt mikill vinur Nönu litlu. Hún kom oft að heimsækja hann og hún hafði alltaf eitthvað smálegt til að sýna honum og tala um. Góvinda leiddi hana við hönd sér og þau gengu í hægðum sínum út með vatninu og mösuðu saman. Nana talaði oft um guð.

Eitt sinn spurði Góvinda: „Segðu mér Nana, hvers vegna talarðu svona oft um guð?“

„Það er af því að hann er svo oft hjá mér,“ sagði barnið.

„Þú ert þá alveg viss um að hann sé til?“

„Já.“

„Hvernig veistu það?“

„Ég tala við hann.“

„Hvernig getur þú það?“

„Ég elska hann.“

„Veistu hvað guð er?“

„Já.“

„Hvað?“

„Guð er guð.“

Þau voru bæði fullkomlega hamingjusöm. Góvinda lyfti henni upp og andlit hennar kom alveg upp að andliti hans.

„Ég trúí þér,“ sagði hann og bætti við í huganum: Betur

en öllum hinum. Hún skríkti dálítið og vafði litlum handleggjum um háls honum.

„Má ég spyrja þig gamallar spurningar, meistari Húmi?“ spurði Henderson hæversklega.

„Já.“

„Hver er ég?“

„Við skulum reyna að gera alla hluti sem einfaldasta. Þú ert maður.“

„Hvað er að vera maður?“

„Maður er persónuleiki, sjálf og andi.“

„Hvað er persónuleiki?“

„Persónuleiki mannsins er aðeins jarðneski frumkjarninn og geðræni frumkjarninn. En þeir tengjast þriðja frumkjarninum, hugræna sviðinu. — Flestum er nóg að vita þetta, því að þeir fara ekki í aldaraðir upp fyrir þennan veruleika. Jarðheimurinn, geðheimur og lægri hugheimur eru hinir þrír heimar persónuleikans.

„Hvað er frumkjarni?“

„Frumkjarnar mannsins eru fimm. Ég hef nefnt tvo þá fyrstu. Hinir eru hugræni frumkjarninn, innsæisfrumkjarninn, eðli hans er kærleikur og viska sem er í innsta eðli sínu eitt. Sá fimmti og síðasti er nefndur hinn andlegi frumkjarni. Hann er hinn andlegi vilji mannsins og hin upphaflega tilhneiging sálarinnar. Hver þessara frumkjarna myndar líkama. Líkamar þínir eru því fimm og hver þeirra hefur sitt eigið vitundarsvið. Þú ert þetta allt, enda þótt vitund þín sé virk á aðeins einu sviði í senn. Og þú ert raunar meira. Ofar þessu öllu er hinn hreini guðlegi neisti mannsins. Hann á að endurspeglast í öllum vitundum þínum. Og hann gerir það ævinlega í þínum innra manni.

„Hvað er hinn innri maður?“

„Hinn innri maður eru tveir síðastnefndu frumkjarnarnir og sú vitund sem þeim fylgir. Tilgangur þróunar okkar er að ná sambandi við okkar innri mann.“

„Á hvern hátt getum við gert það?“

„Það er fremur sjaldgæft að persónuleikinn tengist sjálfinu fyrr en eftir margar jarðvistir. En þú getur best náð þessu sambandi með einlægri bæn til Krists og kærleika sem knýr þig til athafna. Einnig með því að hreinsa og aga geðlíkamann. Við það fær hann mátt og getur tengst hærri vitund.“

„Ég er núna í geðlíkama?“

„Já. Að sjálfsögðu.“

„Hvað er sjálf?“

„Sjálfíð er þriðji líkaminn og hugræna sviðið. Tengiliður milli innri mannsins og persónuleikans.“

„Og andinn er þá hinn innri maður?“

„Já.“

„En fegurðin Húmi? Hvað er sönn fegurð?“ spurði Pandóra.

„Sönn fegurð er það að frumlitir þíns innri manns verði litir persónuleika þíns, bæði líkama og vitundar. Hún birtist þegar þú finnur hinn rétta samhljóm.“

„Þetta eru allt sjálfsagðir hlutir,“ hugsaði Góvinda vonsvikinn. „Mitt viðfangsefni hefur alltaf verið alvitund.“

Sylvía og Henderson voru orðin vön hinu nýja umhverfi. Þau voru orðin óaðskiljanlegur hluti af hópnum. Þau fóru í margvísleg ferðalög með honum, unnu sameiginlega að verkefnum þeim sem þau fengu til íhugunar í skólanum og þau ræddu oft saman áhugamál sín og nýja reynslu. Bestu stundir þeirra fannst þó Sylvíu þegar þau gátu verið saman tvö ein eins og núna. Hér var allt friðsælt og kyrrt. Hún

hallaði sér upp að honum og virti fyrir sér grönn trén sem ekki vörpuðu frá sér neinum skugga.

Þau létu hugann reika og rifjuðu upp fyrir sér fyrra líf sitt á jörðinni og allt sem gerst hafði eftir að þau komu inn í þennan nýja heim.

„Hvað var þessi menning okkar,“ sagði Henderson. „Hún var hraði út á við, — hjól sem við með tækni okkar gátum látið snúast hraðar og hraðar. Við gátum smíðað vél, — og vélin varð heimsmynd okkar. Hið innra með okkur gekk víst allt hægar.“ Henderson brosti og lagði handlegginn utan um konu sína. Sylvía leit til hans blíðlega og beið þess að hann héldi áfram. Henderson hafði yngst. „Hér er þetta allt öfugt. Hér gerast hlutirnir hið innra með okkur. Hraðinn er í vitundinni, nýjar hugmyndir, nýjar tilfinningar, ný viðhorf, tengslin við lífið umhverfis okkur og raunveruleg samskipti við aðrar manneskjur. — Hvað vorum við á jörðinni? Við vorum í raun og veru svefngenglar, náttúran með öllu sínu lífi var að lokast okkur. Hún var aðeins eitthvað sem við þurftum að nota í vélarnar okkar eða á annan hátt. Og manneskjurnar voru líka eitthvað sem við þurftum að nota. Samskipti okkar við þær voru kaup og sala. Ég fyllist skelfingu þegar ég hugsa til þessara hluta. Hvernig gátum við öll verið svona blind?“

Sylvíu leið óumræðilega vel. Hugur hennar var fullur af hinni hreinu fegurð. Að vera hér, hugsaði hún, er allt sem ég þarfnast.

„Mér finnst þetta“, sagði Henderson, „miklu meira en ég á skilið, að vera hér í þessu landi friðarins.“

„Og ástarinnar?“ bætti Sylvía við.

„Já.“

„Mér finnst hún allt,“ sagði Sylvía. Upphafið, takmarkið og vegurinn.“

„Þetta er raunar mjög undarlegt,“ sagði Henderson og hélt áfram að hugsa um veru sína á jörðinni.

„Hvað?“

„Að við skulum elskast.“

„Hvers vegna?“

„Ástin“, sagði Henderson, „hefur aðeins einn tilgang, eða ég hélt það að minnsta kosti.“

„Hvern?“

„Að við fæðum af okkur börn. Hér fæðast engin börn, þótt þau komi hingað.“

„Ég held samt áfram að vera kona og þú karlmaður,“ sagði Sýlvía.

„Og ástin hverfur ekki,“ bætti hún við og brosti. „Hér hefur samband okkar orðið innilegra, hugsaði hún, og ást okkar sem var farin að kólna, hefur orðið sterkari. Í okkur báðum hefur tindrast nýr logi unaðslegri tilfinninga en ég hef nokkru sinni þekkt.“

„Þetta er satt,“ sagði Henderson, „en ég á erfitt með að skilja að þessi ást hefur ekki neinn tilgang. Fæðing barns fer aðeins fram á jörðinni en ekki hér.“

„Og ást mín er ófrjó?“ sagði Sýlvía og það dimmdi yfir svip hennar.

„Ég á ekki við það,“ flýtti Henderson sér að segja. „Mér finnst þetta aðeins undarlegt.“

Þau sátu þögul langa stund og það smábirti yfir svip Sýlviu. Allt í einu fór hún að sjá þetta allt í alveg nýju ljósi. Orð eru stundum eins og ástaratlot hugsaði hún. Orð eru á vissan hátt eins og ástin. Allar þessar nýju hugmyndir sem ég er farin að ganga með. Ég veit að þær eiga eftir að fæðast í ákveðinni mynd, eins og barn. Þetta er eins og að fæða barn. Það verður sjálfstæður einstaklingur og það veit enginn fyrirfram hvernig því muni vegna eða hvað það

verður. Kjarni ástarinnar er alltaf hinn sami. Hann er alltaf skapandi máttur sem fæðir eitthvað af sér. Hér fæðir hann ekki af sér börn en hann fæðir af sér annað. Hann fæðir af sér frelsandi þekkingu og mátt til að gera gott. Mátt til að gera gott. Já vissulega eru orð líka hugsanir sem ótalmargir hlutir spretta af. — En ef guð er ekki með í verkinu erfiða smiðirnir til einskis. — Mátt til að gera gott. — Þetta var hennar barn. Ástin verður að hafa tilgang og það verður að sýna hana í verki.“

Sylvía leit upp í loftið.

„Henderson.“

„Já?“

„Ég hef löngun til að byrja að starfa með hjálparsveitunum. Það er svo margt sem þarf að gera. Mörgum sem þarf að hjálpa og leiðbeina. Ég finn að ég get núna hjálpað þeim sem nýlega eru komnir yfir landamærin.“

„Við eigum margt ólært, Sylvía,“ sagði Henderson hikandi.

„Mér er ekki nóg að ráða gamlar gátur. Það er alltaf einhver tóMLEIKI í eintómum lærdómi. Sá sem ekki starfar í þágu annarra og ekki reynir að velta steini úr götu meðbræðra sinna tekur að mér finnst litlum framförum og verður viðskila við féлага sína.“

Þessi ákvörðun Sylvíu kom Henderson ekki á óvart. Sylvía hafði raunar alltaf reynt að hafa bætandi áhrif á umhverfi sitt og góðleiki hennar var virkur góðleiki.

„Rétt,“ sagði hann eftir nokkra umhugsun. „Þetta er allt satt. Samt finnst mér það nauðsynlegt að fá ráðningu á þessum gömlu gátum. Þessi þekking er mér nýtt líf. Það er eins og hún hafi vakið mig af margra alda svefni.“

Góvinda og Pandóra voru orðnir óaðskiljanlegir vinir og milli þeirra ríkti gagnkvæm aðdáun. Pandóra var hreykin af þeirri staðreynd að henni veittist nú miklu léttara að skilja hann og hugsa eins og hann. Margt sem henni var áður ráðgáta hafði hann hjálpað henni til að skilja og hann veitti henni hlutdeild í ákveðnum fróðleik, sem gaf lífi hennar nýjan tilgang. Góvinda leið einnig vel í návist Pandóru og hann var gagntekinn nýjum frelsandi mætti, sem fyllti allt umhverfi hans.

Þau voru stödd í garði girtum lágreistum steinveggjum. Góvinda sat á veggnum og horfði á Pandóru. Hún hafði gert stórfenglega uppgötvun og áhugi hennar var svo mikill að Góvinda gat hæglega séð hugsanirnar myndast í huga hennar og bliki. Hann hafði þegar tekið miklum framförum í ljósmáli þessa heims og var farinn að skilja litina og merkingu þeirra. — Uppgötvun Pandóru var sú að blómin og trén í garðinum gátu komist í nán tengsl við hana sjálfa. Ef hún hugsaði ákveðna hugsun, sem hún beindi til þeirra var eins og blómin og trén svöruðu með því að skipta um lit og litbreytingunni fylgdu ný áhrif. Hún undi sér lengi við þessar einkennilegu samræður. Góvinda fylgdist með henni af áhuga. Það var engin þörf fyrir orð lengur. Málið

var hugsun. Málið var athöfn. Hann fylltist hlýjum tilfinningum þegar hann sá Pandóru krjúpa fyrir framan þessi litríku blóm. Hún fann augnaráð hans hvíla á sér og leit til hans yfir öxl sér. Það var undrun og hrifning í augum hennar. Þetta nýja mál vakti upp ótal spurningar. Hún ljómaði öll af gleði yfir þessari uppgötvun og það var eins og ást hennar til hinnar guðlegu forsjónar sem gaf þeim þetta allt hefði dýpkað og skilningur hennar öðlast nýja vídd. Pandóra kom til hans og settist á vegginn hjá honum.

„Góvinda.“

„Já.“

„Veistu að þessi blóm hafa mál. Þau tala eins og við. Og hvílíkir litir. Jafnvel skærustu og hreinustu litir jarðarinnar yrðu hér daufir og líflausir. Þessari litadýrð er ekki hægt að lýsa. Ég er viss um að það er einhver djúpstæður leyndardómur falinn í þessum litum, — þessum einkennilega mætti þeirra.“ Hún þagnaði og leit á Góvinda. — „Þekkir þú þennan leyndardóm?“

„Nei,“ sagði Góvinda. „Ég þekki hann ekki. En mér hefur verið sagt að í litunum sjö sé falinn leyndardómur sköpunarinnar.“

„Ég hélt alltaf að litir væru aðeins endurkast ljóssins, aðeins til fyrir augað og varla raunverulegir.“

„Ég hef heyrt,“ sagði Góvinda, „að guð hafi bundið höfuðlitina sjö sköpun sinni, þegar hann mótaði þetta sólkerfi. Þess vegna eru þessir litir leiðir til hans.“

„Hefur þú sjálfur reynt að fara þessar leiðir?“ spurði Pandóra.

„Sumar, aðrar ekki. Ég hef reynt að nota vissa liti í hugleiðslu.“

„Með góðum árangri?“

„Já.“

„Eru þá litir leiðir til guðs? Mál sem guð skilur, — líkt og ég skildi áðan blómin og trén?“

„Litirnir eru leiðin til guðs,“ fullyrti Góvinda.

„Hverjir eru þessir höfuðlitir?“

„Blátt, indígó, grænt, gult, rauðgult, rautt og fjólulitt.“

„Notar þú þá alla í hugleiðslu?“ spurði Pandóra.

„Nei.“

„Hvers vegna?“

„Sumir litir eru betri en aðrir.“

„Hver finnst þér bestur?“

„Allir litir eru miklir áhrifavaldar. Einn þeirra opnar nægtabúr guðs — þessa óþrjótandi uppsprettu góðra hluta. Þegar menn biðja um gjöf ættu menn að nota hann,“ ráðlagði Góvinda.

„Hvaða lit?“

„Þann appelsínugula, — rauðgula litinn. Hann er furðulegur áhrifavaldur,“ endurtók Góvinda. Notaðu hann næst þegar þú biður um gjöf frá guði.“

„Hvernig get ég notað hann?“

„Þú hugsar hann aðeins. Þú heldur skýrri mynd af honum föstum í huganum. Þú lætur hann hylja þig alla. Síðan setur þú hann á hreyfingu, lætur hann sindra eins og sólglit og þú beinir honum loks til guðs.“

„Er bænin ekki nóg?“ spurði Pandóra.

„Jú,“ en þessum lit fylgir sérstakur áhrifamáttur,“ sagði Góvinda. Brún augu hans drógust saman eins og honum dytti skyndilega eitthvað nýtt í hug og hann bætti við: „Þú getur líka sent hann vinum þínum, — sem gjöf.“

Pandóra var á báðum áttum. Þetta virtist ekki sennilegt. En hér varð hún sífellt fyrir furðulegri nýrri reynslu. Félagar hennar sáu að minnsta kosti um að hún hafði alltaf nóg verkefni.

„Ég skal reyna,“ sagði hún brosandi og bætti við: „Hvaða fleiri liti á ég að nota?“

Góvinda hikaði: „Bláa litinn,“ sagði hann eftir nokkra umhugsun. Notaðu bláa litinn þegar þú biður um leiðsögn og handleiðslu.“

„Og indígó-liturinn?“

„Ég þekki ekki leyndardóm hans. Spurðu Húmi. Mér er sagt að hann sé frumliturinn og samfasi alla hina. — Djúpblár indígólitur.“

„Fjólulitt?“

„Hann er sagður geisli siðalögmálsins, tengdur samviskunni.“ Góvinda þagnaði.

Pandóra var þögul líka og beið þess að hann héldi áfram.

„Lögmálið“, sagði hann, „er kærleikur. Sá sem vinnur eftir lögmálinu mun lifa.“

„Þú hefur ekkert sagt um græna litinn.“

„Hann er sagður geisli tívaþróunarinnar.“

„Og rautt? — Hvað um rauða litinn?“

„Rauðu litirnir eru margir.“

„Já.“

„Mér er sagt að einn þeirra verði grunnlitur í framtíðarþróun. — En spurðu mig ekki fleiri spurninga um þetta. Ekki núna. Það er svo margt sem er ótímabær þekking fyrir okkur. Það sem við megum vita og eigum að vita er meira en nóg. Við skulum halda okkur við ljósið. Í fyrstu skaltu aðeins hugleiða rauðgula litinn og þann bláa.“

„Þetta líf er allt öðruvísi en ég bjóst við,“ sagði Pandóra. „Okkur var sagt að við færum annað hvort til vítis eða himnaríkis. Þetta eldvíti sem okkur var hót að af prestunum okkar virðist þá aðeins vera þjóðsaga.“

„Augljóslega,“ sagði Ívan. „Og það er auðvelt að sjá hvernig þessi þjóðsaga verður til. Menn sjá heita hverir og menn sjá eldfjöll gjósa. Þeir sjá eld og eimyrju og brennisteinsþefurinn fyllir vit þeirra. Þetta gefur þeim hugmynd um hvernig jörðin er að innan. Það þarf ekki sérstaklega mikið skáld, eða sérstakt hugarflug til að byggja úr þessu hugmyndina um kvalastað hinna franliðnu.“

„Hún er samt einkennileg í hugarheimi manna sem trúa á algóðan guð,“ sagði Sylvía.

„Eldvítið er til,“ sagði Emanúel með hægð. Þetta var staðhæfing. Ekki kenning. Þau horfðu öll á hann forviða. Og það varð löng þögn. Loks sagði Jansky:

„Já. Ég held að ég viti hvað þú átt við. Auðvitað hljóta slíkir staðir að vera til í öllum þessum stóra heimi. — Við þurfum ekki að fara lengra en til Venusar. Þrír fjórðungar af þessum óskaplega þetta skýjahjúpi kringum Venus eru brennisteinssýra, ýmist fljótandi eða loftkennd. Ég get vel ímyndað mér hvernig það væri að standa á yfirborði Ven-

usar undir þessum óskaplega þétta skýjahjúpi. Það er ekki eins og blár himinn á okkar gömlu sóllýstu jörð. Jafnvel ekki eins og svartí himinninn á tunglinu. Þar sæist aldrei sól. Sólarljósið er þar dimmrauð þoka. Og í þessu rauða rökkri er hitinn eins og í þjóðsögunni um víti og brennisteinsfýla í þungu loftinu. Þetta er undarlega líkt. Ef ég stæði einhvers staðar á hrikalegum fjöllum eða í dimmum dölum þessarar plánetu og ætti að lýsa þessum heimi þá yrði lýsingin eins og menn hafa lýst víti.“

„En það er ekkert líf á Venusi?“ spurði Henderson.

„Okkur er sagt“, sagði Jansky, „að þar kunni að vera frumstætt líf, einkum í lofthjúpnun.“

„Venus er í sköpun,“ sagði Emanúel.

„Þegar þú talaðir um eldvítið,“ spurði Lóla, „áttir þú þá við þetta, — ég á við þetta sem Jansky var að segja um Venus.“

„Nei,“ sagði Emanúel. „Við þurfum ekki að fara til Venusar. Auk þess sjáum við Venus á annan hátt.“

„Áttu við að eldvítið sé . . .“ sagði Henderson og hætti í miðri setningu.

„Já,“ sagði Emanúel. „Það er ekki langt frá okkur.“

„Já, en — en þetta er óhugsandi, — að algóður guð refsí mönnum á þennan hátt.“

„Það er ekki refsing,“ sagði Emanúel.

„Ég held nú samt að þetta sé aðeins skáldlegt hugarflug,“ sagði Ívan.

Emanúel varð alvarlegur. „Það er ekkert til í mannlegu hugarflugi,“ sagði hann, „sem ekki er til einhvers staðar einhvern tíma. En ekkert ástand í tíma og rúmi er stöðugt. Eitt ástand er sífellt að breytast í annað. Eilíft víti er ekki til. En hreinsunareldurinn er sannarlega staðreynd.“

Emanúel leit á Sylvíu og bætti við: „Hann er meira að segja mikilvægur í þróun okkar. Hann kemur í veg fyrir fall mannsins.“

Pandóra horfði á Emanúel vantrúuð. „Okkur var kennt,“ sagði hún, „að einmitt þetta væri það versta sem getur hent nokkurn mann. Hvernig er þá hægt að segja að þetta sé mikilvægt fyrir þróun mannsins?“

„Líf okkar á hverjum stað hefur sinn sérstaka tilgang,“ sagði Emanúel. Tilgangurinn á lægstu sviðum þessa heims er að nema burt úr eðli mannsins þær hvatir og hugsanir sem eru honum fjötur um fót á þroskaferli hans.“

„Er það þá þetta sem er tilgangurinn með víti?“

„Já.“

„Það er þá ekki refsing?“

„Nei.“

„En þangað fara þó ekki allir?“

„Nei, aðeins þeir sem þarfnast þess.“

„Hverjir?“

„Margir,“ sagði Emanúel. „Allir sem þurfa að losna við hatrið.“

„Aðeins þeir?“ spurði Sylvía.

„Það má segja það,“ sagði Emanúel. Vítið er sannkallaður hreinsunareldur sem ef svo mætti segja, brennir burtu sorann úr hugsun mannsins. Það eitt getur gert hina hatursfullu nægilega hreina til að halda för sinni áfram og að lokum endurheimta einnig þeir hina týndu paradís.“

„Þú sagðir að vítið kæmi í veg fyrir fall mannsins,“ spurði Lóla. Hvað áttu við með því?“

„Við vitum vel,“ sagði Emanúel, „að illvild, grímd, hatur og illar ástríður deyja ekki með líkamanum. Þær verða þvert á móti sterkari í geðlíkamanum en þeim jarð-

neska. Þær skapa manninum þjáningarfullar aðstæður, hann verður fangi í tilveru sem er full af ömurleika, sljóleika eða hryllingi. Þótt undarlegt kunni að virðast,“ hélt Emanúel áfram, „þá er það þessi hreinsunareldur sem bindur enda á þetta ömurlega fall mannsins.“

„Þú talar um þetta eins og þú hafir sjálfur verið þarna,“ sagði Henderson.

„Ég hef líka verið þar,“ sagði Emanúel. „Oft. Það má segja að það sé hluti af starfi mínu hér.“

Sylvía leit á hann óttaslegin og forvitin. Emanúel sagði frá þessu á þann hátt að einhvern veginn datt henni ekki í hug að efast um orð hans, en þau fylltu hana undrun og skyndilega bjarmaði fyrir nýjum skilningi í hugskoti hennar.

„Getur þú sagt okkur“, spurði hún, „hvernig slíkum manni líður, — þarna niðri?“

„Þetta er mjög harður skóli,“ sagði Emanúel. „Þjáningararnar eru miklar þótt þær séu ekki líkamlegar heldur andlegs eðlis.“

„Og langvarandi?“ spurði Sylvía.

„Sjaldnast,“ þessi áhrif eru ákaflega sterk og mjög varanleg, þau eru hin dýpsta andlega angist mannsins. Hún gjörbreytir öllu eðli mannsins. Hún stöðvar fall hans niður á við og sendir hann eins og eldflaug upp til hærri sviða.“

„Hvernig breytist þessi maður,“ spurði Sylvía.

„Hann gjörbreytist,“ endurtók Emanúel og lagði áherslu á orðin. Sá sem áður var fullur af hroka, hatri og hefnigirni kemur úr þessum skóla auðmjúkur og fús til sátta við guð og menn. Þessi hugarfarsbreyting er mjög varanleg og hennar gætir í næstu jarðvist mannsins og kemur þá oft fram sem andúð á eða ótti við þá lesti sem hann var áður haldinn.“

„Og hann getur þá komist hingað,“ spurði Pandóra.

„Já, hann getur það. — Illvildin skapar manninum víti, góðvildin paradís. Þetta er sannleikurinn,“ sagði Emanúel.
„Og sannleikurinn er alltaf margsagður, vegna þess að hann er ævarandi.“

„Skynsemi mannsins“, sagði Jansky, „er aðeins framhald á eiginleika sem er að finna í frumstæðustu lífverum: að ná valdi á umhverfi sínu.“

„Maðurinn er samt sérstæður á þessari jörð okkar,“ sagði Emanúel. „Á jörðinni lifa nú sjö hundruð þúsund tegundir af mismunandi lífverum. Samt eru þær tegundir fleiri sem eru alveg útdauðar. Allar þessar mismunandi lífverur hafa reynt að ná valdi yfir umhverfi sínu.“

„Hvað verður um lífverur sem eru útdauðar?“ spurði Pandóra.

„Hugsaðu um dauða þeirra og alls annars sem orku-straum: Líf hverfur frá lífi til lífs,“ sagði Emanúel.

„Hvers vegna má ekki segja þetta umbúðalaust,“ sagði Ívan. „Krónos etur börnin sín til að verða ódauðlegur. Þetta er gáta tímans. Ljárinn og stundaglasíð eru tákn um endalokin sem bíða alls í tilverunni.“

„Þannig kann þetta að líta út á yfirborðinu,“ viðurkenndi Emanúel. „En það er ekki þannig. Dauði er orka sem lætur lífið hverfa frá einu formi til annars. — Án hans gæti ekkert þróast. Dauðinn er einn af eiginleikum lífsins; — endursköpunin. En misskiljið mig ekki. Líf og dauði er aðeins í hendi guðs. Allt líf er heilagt og okkur ber að vernda það og virða að eins miklu leyti og við getum. Við erum ekki

heldur hlutlausir áhorfendur. Við eigum að ráðast gegn hinu illa og nota krafta okkar til að bæta heiminn.“

„En hvert stefnir þróunin?“ spurði Pandóra.

„Hver getur svarað þvílíkri spurningu?“ sagði Jansky. „Maðurinn einn getur þróast áfram á tólf billjón mismunandi vegu.“

„Fræðilega séð er það rétt,“ sagði Emanúel. „En aðeins fáeinar þessara leiða eru sennilegar.“

„Og aðeins ein verður farin,“ skaut Góvinda inn í.“

„Það er rétt. Aðeins ein verður farin,“ viðurkenndi Emanúel og leit brosandi á Góvinda.

„Það er tíminn sem skiptir okkur öllu máli,“ sagði Emanúel eftir nokkra þögn. „Til að gera okkur skynsamlega grein fyrir framtíðinni, verðum við að vita hvar við erum stödd í tímanum. Við verðum að þekkja fortíð okkar frá upphafi til að vita hvar við erum stödd og reyna síðan að kortleggja framtíðina.“

„En það hefur engum tekist,“ sagði Jansky. „Ekki fullkomlega.“

„Að þekkja fortíðina frá upphafi, er okkur ekki fært heldur,“ sagði Henderson. „Og jafnvel þó við nefnum einhverjar tölur í því sambandi þá eru þær allar svo stórar að þær hafa enga merkingu og höfða hvorki til vitsmuna eða tilfinninga.“

„Yfirlit yfir fortíðina er nauðsynlegt,“ sagði Emanúel. — „Og tölurnar má minnka. Hvers vegna ekki að mæla heimsdaginn á sama hátt og venjulegan dag í klukkustundum, mínútum og sekúndum?“

„Hvernig liti þá heimssagan út,“ spurði Helena. „Jansky?“

Jansky hugsaði um þetta.

„Jú, í mjög stuttu máli eitthvað á þessa leið: — Klukkan

sex að morgni heimsdagsins Stóra-Sprengja. Fyrsti tíminn: Alheimurinn verður til úr kúlu sem kalla mætti hið eina upprunalega atóm. Stóra-Sprengja lýsir upp kolsvart tómið. Stjarnheimar sem skipta billjörðum þeytast til allra átta með æðislegum hraða. Einn þessara stjarnheima er Vetrarbrautin en í henni er sólkerfi okkar aðeins eitt af hundrað þúsund milljónum sólkerfa. Þennan fyrsta klukkutíma heimsdagsins verða líka reikistjörnurnar í sólkerfi okkar til. Þar á meðal jörðin.

Annar klukkutími heimsdagsins: Vatn greinist frá föstu landi og heimshöfin verða til.

Þriðji, fjórði og fimmti tími: Efni breytist í líf.

Sjötti tími: Landið klæðist gróðri og lífverur koma úr djúpunum og nema land. — Þegar klukkuna vantar brot úr sekúndu í tólf kemur maðurinn fram á sjónarsviðið.

„Og nú er klukkan tólf?“ spurði Henderson.

„Já.“

„Og hvenær lýkur þá þessum degi?“ spurði Ívan.

„Þetta verður langur dagur,“ sagði Jansky. „Hann á eftir að standa til miðnættis. Þróunin hefur staðið yfir í fimm billjónir ára og sólkerfið okkar á að minnsta kosti tíu billjón ára þróun eftir til viðbótar hinum fimm.“

„Það má þá segja að maðurinn sé varla fæddur ennþá?“ sagði Pandóra hlæjandi.

„Ennþá alger óviti,“ sagði Sylvía.

„Hættulegur óviti,“ sagði Ívan.

„Já.“

Henderson var ekki sannfærður um gildi þessara hugleiðinga.

„Hvaða máli skiptir þessi löngu liðna fortíð eða óskiljanlega fjarlæg framtíð?“ spurði hann. „Það er núið sem er eini veruleikinn.“

Góvinda leit á Henderson með velþóknun jafnvel þótt þeir legðu ólíkan skilning í hugtakið.

„Hvar er núið í tímanum?“ spurði Emanúel.

„Við getum til dæmis sagt að það sé ein sekúnda,“ svaraði Henderson.

„En hvað gerist“, spurði Emanúel aftur, „á einni sekúndu í mismunandi efni, mismunandi orku, mismunandi vitundum. Ferðast vitund þín aldrei í tíma? Má ekki lifa bæði atburði fortíðar og framtíðar í þessu sem þú kallar nú. — Hvað er núið án fortíðar og framtíðar?“

Það er hægt, hugsaði Góvinda, að stíga út úr núinu. Og það er líka hægt að stíga út úr tímanum. Hvers vegna er Emanúel að binda okkur við tímann. Sá sem er bundinn tímanum er háður efninu og kemst ekki frá hjóli endurfæðinganna.

„Hvernig getur nokkur lifað framtíð í nútímanum?“ spurði Pandóra.

„Draumur sem rætist er framtíð í nútíðinni,“ sagði Emanúel.

„Er þá framtíðin ákveðin?“ spurði Sylvía.

Emanúel hikaði. „Lögmál þróunarinnar eru engin járnlög,“ sagði hann loks. „Við getum kallað þau líkindalögmál.“

„Já,“ samsinnti Jansky. „Það gerast alltaf breytingar sem ekki er hægt að sjá fyrir.“

„Ég átti við,“ sagði Sylvía, „er framtíð mín ákveðin eða óráðin? Get ég valið framtíð mína sjálf?“

„Já,“ sagði Emanúel. „Þér er frjálst að velja, en þú ert aldrei ein í ráðum. Tíminn velur með þér, arfur fortíðarinnar velur með þér. Eins langanir sem heyra til framtíðinni. Vinir þínir velja með þér. Samfélag þitt velur með þér, einnig dulin öfl sem þú þekkir ekki.“

„Það má þá alveg eins segja að líf okkar sé ákveðið af öðrum?“ sagði Sýlvía.

„Aðeins takmarkið er ákveðið,“ sagði Emanúel, en leiðirnar eru margar. Um marga hluti átt þú ekkert val. Þú ert á valdi tímans, þú hlýtur að berast með straumi hans. Samt skiptir val þitt öllu máli.“

„Hvaða val?“

„Þú átt að einbeita þér að lífinu sem er að þróast og leggja fram þinn skerf.“

„Árangurinn virðist ekki mikill,“ sagði Ívan.

„Við skulum aldrei hugsa um árangurinn,“ sagði Emanúel. „Hann sér um sig sjálfur.“

„Þú sagðir“, sagði Ívan, „að sólkerfið líði undir lok. Hvað verður þá um okkur?“

„Þá flytjum við okkur á annað sólkerfi.“

„Og eftir miðnætti?“ spurði Ívan. „Hvað gerum við þá? Þegar heimsdagurinn er liðinn og ljósið hefur slokknað. Hvergi neitt nema myrkur og tóm. Hvað gerum við þá? Hvert eigum við þá að flytja okkur?“

„Þá hvílumst við í prakríti“, sagði Emanúel, „og bíðum næsta morguns.“

Ívan hló og hristi höfuðið: „Alheimurinn ferst en ég mannkrílið lífi um alla eilífð.“

„Það ferst ekki neitt,“ sagði Emanúel. „Þetta er mandala, — hringurinn.“

„Mér hefur alltaf verið það ráðgáta hvernig dautt efni gat orðið líf,“ sagði Henderson.

„Já, hvernig byrjaði lífið? segðu okkur það Húmi,“ bað Lóla.

„Á jörðinni?“

„Já.“

„Líf kemur aldrei frá dauða,“ sagði Húmi. „Líf kemur

frá lífi og lífið er ævinlega andi á einhverju þróunarstigi.“

„En dautt efni var þó fyrst og hið eina á jörðinni,“ sagði Ívan.

„Lífið er fyrst,“ fullyrti Húmi, „því að lífið er guð. Lífið streymir frá honum og mótar efnið.“

„Hvernig?“ spurði Pandóra.

„Það gerist með óendanlega margvíslegu móti.“

„Ég á við“, sagði Pandóra, „á jörðinni. Hvernig verður fyrsta lífveran til á jörðinni, — fyrsta fruman?“

„Hér er formúlan,“ sagði Húmi og brá upp mynd. Hún var svona:

$O = C = O$ carbon díoxíð

$C = O$ carbon mónoxíð

$\begin{array}{cc} N & H \\ | & | \end{array}$ nítrógen

$\begin{array}{cc} | & | \\ H & H \end{array}$ vetni

$\begin{array}{c} N \\ / \quad | \quad \backslash \\ H & H & H \end{array}$ ammoníak

$\begin{array}{c} H \\ | \\ H-C-H \\ | \\ H \end{array}$ metana

$\begin{array}{c} O \\ / \quad \backslash \\ H & H \end{array}$ vatn

„Þegar hér er komið sögu gerist kraftaverkið. Eldingu slær niður og hún hefur þau áhrif að fyrstu amínósýrurnar

myndast. Síðan koma fram fyrstu lífverurnar, dropalingar, eggjahvítuefnin eru skipulögð og loks myndast fyrsta fruman. Hvað síðan gerist er vel þekkt saga, vegna þess að allt sem gerist skrifar náttúran í bók sína.“

„Það er þá eldingin sem skapar lífið?“ sagði Henderson.

„Nei. — Þegar þessar aðstæður eru fyrir hendi getur margt orðið til að koma lífi af stað, — útfjólubláir geislar, hiti, kuldi, — ekki síst kuldinn.“

„En andinn eða guð er samt hin raunverulega orsök?“

„Já.“

Pandóra gekk frá vatninu niður árbakkann þar sem gul blóm uxu úr bláu grasinu. Yfir landinu hvíldi einhver ólýsanlegur yndispokki, ólíkur öllu sem hún áður hafði kallað fegurð og hamingju. Þessi yndispokki var ekki aðeins í umhverfinu, heldur líka í svip fólksins, hreyfingum þess og öllu viðmóti.

Pandóra teygði þetta andrúmsloft eins og einhvern töfra-
drykk og áhrif hans hrísluðust um líkama hennar og vitund
og fylltu hana unaði.

Hún sá Góvinda koma á móti sér eftir fljótsbakkanum.

„Ég elska,“ sagði Pandóra við sjálfa sig. „Ég elska allt
og alla í þessum nýja heimi. Það er ástin og vináttan sem
skapar öll himnaríki, alveg eins og illvildin skapar vítin.“

Hvernig getur Góvinda látið sér nægja að sökkva sér
niður í fræði sín. Það er sagt í skólanum að enginn hafi náð
lengra á jafnskömmum tíma. Og það er líka gott að tala við
hann um hvað sem er. Um leið og hann segir eitthvað er
eins og það sé alveg sjálfsagt. Eins og það sé eitthvað sem
ég hef alltaf vitað. Samt hef ég aldrei látið mér detta það í
hug eða að minnsta kosti aldrei getað fært það í orð. Hann
er eins og gluggi sem veit út að fortíðinni en varpar um leið
daufum bjarma inn í framtíðina.

Þegar Pandóra leit aftur niður með fljótinu kom hún
hvergi auga á Góvinda. Hann var horfinn. Pandóra varð allt
í einu döpur og vissi ekki hvers vegna. Hún stóð um stund
þögul við fljótið og horfði á mynd sína í vatninu. Síðan sneri
hún við og lét sig svífa upp í hlíðina þar sem hús þeirra

stóð. Pandóra vildi vera ein. Hún valdi sér kyrrlátan stað á bak við há tré og settist niður. Hún lokaði augunum og lét hugann reika.

Það fyrsta sem hún sá þegar hún opnaði augun aftur var Góvinda. Pandóra hrökk við en það birti yfir svip hennar, og brosið sem breiddist yfir ásjónu hennar gerði andlit hennar fagurt.

„Þú gerðir mér hverft við,“ sagði hún. „Ég hélt ég væri ein.“

„Fyrirgefðu.“

Góvinda naut hlýjunnar í brosi hennar. Hann fékk sér sæti við hlið hennar. „Ég vona að þú venjist því að ég er útlendingur,“ sagði hann.

„Ég er þegar farin að venjast því,“ sagði Pandóra og virti fyrir sér dansandi ljósagnirnar í loftinu í kringum þau.

„Ég vona að ég sé þér ekki alltof framandi,“ endurtók Góvinda.

„Nei. Það finnst mér ekki. Ekki lengur.“

Góvinda leit niður fyrir sig. Hann var á valdi sterkrar óvæntar tilfinningar. Satt að segja fannst honum Pandóra vera þokkafyllri en nokkur manneskja sem hann hafði kynnst.

Hún skynjaði hugsun hans og snart hönd hans mjúklega.

Það gerði Góvinda órólegan að finna hvernig hann naut þessarar léttu snertingar, þessarar þögulu vináttu sem batt þau saman.

„Er þetta ekki ein þeirra tilfinninga sem draga menn aftur til jarðarinnar,“ spurði hann sjálfan sig.

„Niðri á jörðinni voru svo margir einmana,“ sagði Pandóra. „Góvinda, — hvers vegna er maðurinn einn?“

Góvinda lyfti höfði og horfði beint í augu hennar.

„Hið guðlega innsta eðli mannsins er einmana í mörgum

heimum einmitt vegna þess að það er guðlegt," sagði Góvinda.

„Varst þú einmana á jörðinni?“ spurði Pandóra forvitnislega.

„Ég var einn.“

Þau sátu lengi saman í algerri þögn, en að lokum sagði Pandóra:

„Ég er að hugsa um einsemdina, Góvinda. Einsemd er ekki ævinlega hlutskipti sem menn velja sér sjálfir. Sumir menn eru skildir eftir eða settir utangarðs.“

„Já.“

„Hún er þá eitt af vítunum sem verða til þegar menn gleyma samúðinni. Góvinda, hvers vegna geta menn á jörðinni ekki birt sinn innri mann og verið góðir, eins og fólkið hér?“

Augu Góvinda voru mild.

„Það verða allir að finna sinn rétta stað," sagði hann. „Finna féлага eins og þig.“

Pandóra brosti. Þetta var í fyrsta sinn sem Góvinda á sinn hátt játaði henni ást sína. Hún fann til ólýsanlegrar ánægju en reyndi að dylja gleði sína.

„Sá félagsskapur sem ég hef hér er ekki ástæðan fyrir þessu tali. En þó að þér þyki það sennilega undarlegt þá hugsa ég stundum til jarðarinnar. Mér finnst núna að þar lifi menn eins og þeir væru allir útlendingar, sem aldrei ná sambandi við annað fólk. Gömlu félagarnir í háskólanum," hélt Pandóra áfram „mundu áreiðanlega kalla okkur naívísta á sínu lærða máli og ef ég gæti sent þeim mynd af þessu landi mundu þeir vafalaust kalla hana glansmynd sem stæði afskræmingunni langt að baki.“

„Fegurð, eins og þessi fegurð hér, vill ekki láta taka af sér mynd," sagði Góvinda.

Pandóra horfði á hann, snart handlegg hans og brosti:
„Góvinda.“

„Já.“

„Erum við naívistar?“

„Já.“

„Er það slæmt?“

Góvinda virti fyrir sér blómahafið við rætur fjallsins og dró að sér tært loftið fyllt yndisleika.

„Hver sem ekki meðtekur himnaríki eins og barn mun alls ekki þangað komast,“ sagði hann og benti yfir landið.

„Já,“ sagði Pandóra. „Þetta eru gömul orð sem fá hér djúpa merkingu. Það ber að skilja þau bókstaflega?“

„Ég held það.“

„Er þá einfeldningurinn, þegar allt kemur til alls, vitrari en klókindamaðurinn?“

„Já, næstum ævinlega. En hvorugur veit hvers vegna.“

„Hvers vegna?“

„Biblían svarar því líka, er það ekki?“

„Hvernig?“

„Sannir einfeldningar eru hjartahreindir,“ sagði Góvinda.

„Og sælir eru hjartahreindir því að þeir munu guð sjá,“ botnaði Pandóra. „Og þeir munu sjá þann lífskjarna sem hyggindamönnum er hulinn.“

Svínahirðirinn Vadíval? Þessari hálfgleymdu minningu skaut allt í einu upp í huga Góvinda: Hvað varð um svínahirðinn Vadíval sem fór til borgarinnar?

Góvinda hafði alltaf talið sér trú um að hinn gamli jarðarheimur skipti hann engu máli. Ný þekking og reynsla höfðu margfaldað vitundarsvið hans. Það var samt eitthvað á útjöðrum vitundarinnar sem lét hann ekki í friði og kallaði hann frá innlöndum sínum. Á einhvern hátt nægði þessi reynsla honum ekki. Góvinda stefndi herra. En minningar um jörðina eltu hann samt uppi. Góvinda rifjaði upp atburðinn þegar þeir tveir böðuðu sig í fljótinu. Loks ákvað hann að fara í ferð til borgarinnar og kanna hvað orðið hefði um Vadíval og Rúpu.

Hin nýja skynjun Góvinda gerði hann háðan nýjum hlutum. Hann komst ekki hjá því að skynja andlegt veðurfar samfélags, byggðar og borgar og þær breytingar sem lágu í loftinu. Mannlífið var eins og þúsundfleta gimsteinn og hver flötur speglaði sinn sérstaka veruleika. Góvinda varð að læra að takmarka sig, velja og hafna. Með því að beina vitund sinni að Rúpu og Vadíval fann hann þau auðveldlega. Borgin hafði breyst. Óróinn fór vaxandi. Alls staðar

upplausn og öryggisleysi, — og eitthvað nýtt í mótun. Veröldin var þó enn hin sama.

Góvinda kom inn í langt og þröngt stræti. Hreysin sem stóðu við þetta öngstræti voru öll jafn ömurleg og göturæsin voru full af sorpi. Það var eins og borginni kæmi þessi staður ekkert við.

Góvinda var enn langt í burtu frá þeim þegar hann heyrði orð þeirra.

„Hvað verður nú um okkur,“ stundi Rúpa.

„Ég veit það ekki.“ Vadíval sat hjá henni og strauk svitann af enni hennar.

Rúpa bylti sér á gólfinu eins og hún væri að leita að einhverjum þægilegum fleti sem ekki var til.

Ástand þeirra fyllti vitund Góvinda. Hann skynjaði samtímis það liðna og líðandi stund.

Hríðarnar voru að byrja og sársaukinn næstum óbærilegur. Þeim var útskúfað í þorpinu heima, þau voru utan-garðs hér. Þau voru bæði tekin í andliti og þjáð af áhyggjum og hungri. Bæði unnu þau erfiðisvinnu, þrátt fyrir skortinn og magnleysi líkamans. Djúpt inni í myrku hugskoti þeirra brann þó enn lífslöngun og glóð vonarinnar. Þau voru rekin áfram af stolti sínu og óskiljanlegri trú á betri framtíð. Í þessu samfélagi fátæklinga voru þau þó meðal hinna snauðustu. Í þeirra hlut kom aðeins útmældur skammtur af lágmarks næringu til að viðhalda þessu auma lífi.

Meybarn! Maðurinn sem í þessari götu var kallaður læknir þvoði hendur sínar og sagði með sannfæringarkrafti í röddinni: „Þetta er allt eins og það á að vera.“

Það var nú einu sinni siður góðra lækna að tala róandi og af sannfæringu til sjúklinga sinna, en hvað þetta fólk snerti hlaut hann að efast. Og á tímum eins og þessum var raunar ekki hægt að vera viss um neitt.

Vadíval rétti honum fáeina skildinga, þá einu sem hann átti.

„Ég,“ læknirinn neri enni sitt. „Ég veit ekki.“

„Menn verða að gera skyldu sína,“ sagði Vadíval og þrýsti peningunum í lófa hans.

„Ég skil,“ sagði læknirinn, en var samt ekki viss um hvort hann skildi eða skildi ekki.

Rúpa naut friðar um stund með barnið í fanginu. En þetta var ekki annað en kyrrðin í auga ofveðursins.

Góvinda heyrði raddir sem nálgðust. Hann heyrði greinilega þögular raddir tveggja manna. Ekki hreim orðanna heldur hreim hugsunarinnar.

Þeir námu staðar fyrir framan húsið og annar þeirra barði að dyrum með reyrstaf sínum. Óttaslegin andlit gægðust varfærnislega úr gluggum og gættum næstu húsa. Það þekktu allir þessa hávöxnu menn með reyrpikið og þeir gátu átt erindi við marga. Í dag var það Vadíval.

Annar mannanna hratt upp hurðinni án þess að bíða eftir að komið væri til dyra, og gekk inn. Hinn beið á meðan við dyrnar.

Vadíval horfði á komumann. Óttinn var eins og óþefur í vitum hans og olli honum ógleði.

Vadíval þurfti ekki að spyrja um erindið. Vextirnir af skuldinni sem hann gat aldrei borgað voru gjaldfallnir enn einu sinni.

Í fyrstu hafði Vadíval talið sig lánsaman að hitta þennan mann. Rúpa og Vadíval voru að fara yfir brúna á fljótinu inn í borgina. Þessi brú var mikið mannvirki. Um hana streymdu öll hugsanleg farartæki. Á gangstéttunum var litríkur hópur kaupmanna og hundruð gangandi manna, jafnt heimamenn og gestir. Og loks þeir sem flosnuðu upp og leituðu til borgarinnar.

Út úr mannhafinu kom þessi hávaxni ókunni maður til þeirra og bauð þeim peninga að láni, og það sem var ennþá betra, atvinnu í einni af verksmiðjum borgarinnar.

Góvinda horfði í fortíð þessa manns og sá hann stunda iðju sína. Liggja eins og tígrið fyrir bráð sinni, hinum uppflosnuðu sem flestir komu þessa leið inn í borgina.

Vextirnir reyndust Vadíval svo háir og kaupið svo lítið að aldrei var hægt að greiða neitt af skuldinni. Það var eins og þessi velgerðarmaður hefði reiknað nákvæmlega út þann lágmarksskammt sem þyrfti til að þau gætu unnið. Hitt kom í hans hlut.

Góvinda sá að þessum manni þótti vænt um vald sitt og mátt sinn til að beita reyrprikinu. En allir þarfnast réttlætningar gerða sinna. Svo að maðurinn með reyrprikið sagði við sjálfan sig:

„Vextirnir verða að vera háir. Það er ekki lítil áhætta sem fylgir því að lána svona fólki.“

Góvinda vildi komast sem lengst í burtu og sem hraðast frá þessu öllu en hann gat það ekki.

Hávaxni maðurinn seildist í vasa sinn eftir blaði og rýndi í það um stund.

„Þú hefur ekki gert skyldu þína,“ sagði hann við Vadíval. „Þú veist hvað mér ber?“

Vadíval horfði á hann dökkum augum sínum eins og hann leitaði samúðar einhvers staðar í hugarfylgsnum þessa óvelkomna manns.

„Ég hef ekkert fé,“ sagði Vadíval lágmæltur og leit til Rúpu og barnsins. „Ég varð að borga læknum allt sem ég hafði.“

„Get ekki borgað,“ sönglaði hávaxni maðurinn og sló Vadíval yfir herðarnar með reyrprikinu. „Alltaf sami söng-

urinn. En þú blekkir mig ekki. Leitaðu betur.“ Hann lyfti aftur reyrprikinu.

„Nei, nei, nei! Láttu hann í friði,“ hugsaði Góvinda og beindi öllu hugarafli sínu.

Góvinda til undrunar var eins og þessi sterklegi maður yrði fyrir líkamlegri árás. Góvinda skynjaði líðan hans. Það var eins og ósýnilegar hendur héldu honum föstum í stálgreipum. Um stund stóð hann þarna grafkyrr á gólfinu með reyrprikið á lofti, gripinn skyndilegum ótta. Svo lét hann höndina síga og skimaði í kringum sig líkt og hann byggist við árás ósýnilegra fjandmanna. Hann leit ringlaður á Vadíval og það var eitthvað í augnaráðinu sem Rúpa hélt að væri samúð. Hann virti fyrir sér nýfætt barnið íhugandi.

„Þetta er harður heimur,“ sagði hann eins og hann væri að tala við sjálfan sig eða eitthvert ósýnilegt máttarvald sem snert hefði sál hans. „Það verður samt hver og einn að sjá um sig sjálfur. Hvernig ætti ég að geta hjálpað öllum vesælingum í þessari borg?“

„Hvað eigum við að gera við barnið?“ spurði Rúpa.

„Hvað verður um það?“

„Það er undir sjálfum ykkur komið.“ Rúpa sá að samúðin í augum hans slokknaði eins og þegar slökkt er á kerti. Hann sneri sér að Vadíval og sagði mynduglega:

„Ég get beðið, en ekki lengi.“ Hann sýndi á sér fararsnið. „Þegar ég kem næst duga engin undanbrögð. Þú skilur það?“

„Já.“

Góvinda reyndi að hafa taunhald á hryggð sinni. Hann fann til heitrar samúðar með þessu fólki sem heimurinn hafði sett utangarðs og lét sig engu varða. Einhvers staðar hlutu að finnast menn sem höfðu samúð með þeim. Já. En

hve djúp var þessi samúð? Hver gerði eitthvað til að leysa vanda þessa fólks?

Góvinda sendi hugsanir sínar um borgina í leit að fólki sem vildi hjálpa. Hann fann það ekki. Í þess stað skynjaði hann kjána með almenningsálitið um allan heim á bak við sig. „Við verðum að nota þjóðarauð okkar til að efla landvarnir,“ sagði þessi rödd. „Við verðum að fá betri vopn. Þau eiga að gera þjóð okkar frjálsa.“ Og hann skynjaði rödd auðugar konu sem sagði við mann sinn: „Það er lýggilegt elskan mín að hugsa um þetta vesæla hverfi glæpamanna og þurfalinga. Finnst þér það ekki líka?“

Lífið hélt áfram. Það var öruggt. Og það var jafnöruggt að lífið héldi áfram að vera erfitt.

Þegar Góvinda beindi skynjun sinni að þeim á ný til að skyggjast inn í framtíð þeirra fann hann þar alls ekkert. Það var eins og hann kæmi að landamærum sem hann komst með engu móti yfir.

26

Góvinda horfði í leiðslu á gulbjartan himin yfir fjarlægum fjöllum. Það var eins og þessi fjöll kölluðu hann til sín.

Góvinda vissi að ofar þessum fjöllum var Helíos, ljósheimar. Íbúar Eidos sem fóru um þessi fjöll vissu um nærveru einhvers sem þeir vissu ekki hvað var en þeir sáu aldrei neinn.

„Við finnum þar til jafnmikils vanmáttar til að skynja og skilja og maður í mold. Allir verða að merkja framandi reynslu með gömlum táknum,“ hugsaði Góvinda. „Moldar-búinn sem þekkir ekkert nema mold, — hvernig skynjar hann snertingu mína. Skynfæri hans segja honum að þetta sé snerting. Og þar sem hann á ekki til annað í vitund sinni en tákn yfir mold, segja skynfærin honum að snerting mín sé ný tegund af mold. — Er ég nokkuð betur settur í þessum háa heimi? Skynja ég veru sem er mér óendanlega miklu hærri, öðruvísi en sem undarlegt andrúmsloft, að sínu leyti nákvæmlega eins og maðurinn og af sömu ástæðum?“

Góvinda velti þessari hugmynd lengi fyrir sér og hafnaði henni. Maðurinn rís upp fyrir og út fyrir sjálfan sig endalaust! Þetta var trú hans og leiðarstjarna.

Góvinda fann skyndilega til sterkrar löngunar til að gista þessi fjöll. Hann lét sig svífa inn yfir hæðirnar og nam

staðar í hlíð undir háum tindi. Góvinda byrjaði að ganga í hægðum sínum upp brattann. Lítill skúti var greiptur inn í tindinn, líkt og einsetumaður hefði gert sér þar hæli. Þangað stefndi Góvinda. Sú tilfinning sótti að honum að einhver væri að horfa á hann og fylgdist með ferðum hans.

Þessi tilfinning varð að vissu. Veran kom nær. Hann fann greinilega nærveru hennar. Og þó að hann sæi hana ekki voru áhrif hennar á einhvern hátt kunnugleg. Fyrir innri sjónum hans tók hún jafnvel á sig mynd. Áhrif hennar minntu hann á þær stundir á jörðinni þegar hann hafði með vissum hætti talið sig skynja alnánd. Þó var góðleiki hennar meiri.

Góvinda var kominn upp á tindinn. Hann settist hljóðlega niður í skútann og gaf sig allan á vald þessarar skynjunar.

Góðleiki þessarar ósýnilegu veru var svo mikill að Góvinda fannst hann snerta sig eins og hendur og breytast jafnvel í rödd sem talaði til hans.

Þessari veru þótti vænt um hann og virtist honum nákominn, þótt Góvinda vissi ekki hvers vegna. Ósýnilegar hendur hennar höfðu snert eitthvað djúpt í sál hans og héldu því föstu. Hann fylltist öryggi og gleði, einhverju sem bjó yfir ótrúlegum mætti. Þessi máttur gerði alla hluti ljósa og röddin talaði til hans með undarlegum hætti. Hún var hin fullkomna tjáning án þess að nokkuð væri sagt.

Samt var eins og röddin segði við hann: — Góvinda gleymdu aldrei samúðinni. Vilja hvers manns verður að virða. Frelsi kemur að innan; vex í sál þinni samhliða þekkingunni. Lærðu. Starfaðu. Þú munt smám saman öðlast skilning á frelsi.

Sumir stjórna af meinaði, aðrir af samúð.

„Er ég?“ spurði Góvinda hikandi.

„Þú ert.“

„En gleymdu aldrei samúðinni. Það er mikilleiki í hverjum manni. Þörfin fyrir hann er þó enn meiri.“

Góvinda féll fram.

„Sá sem sigraði hið stóra Ekkert og staðsetti veruna í tóminu, er í sannleika guð, skapari og stjórnandi heimsins. Ég bið þig um blessun þína.“

„Ég gef þér blessun mína.“

Góvinda var kominn á krossgötur. Samt var hann enn ekki viss hvaða leið hann átti að velja. Hann kaus að ganga einn hægum skrefum að námshöllinni.

Húni hafði boðað þau öll á fund sinn. Beðið þau að koma á eina staðinn í þessari miklu byggingu sem þau höfðu aldrei áður séð, salinn í fimmtu turnhvelvingunni. Þessi turnhvelving var stærst og lá í miðið. Góvinda vissi að Húmi og Tíbetbúinn höfðust oft við í þessum sal en hann var öðrum lokaður.

Pandóra beið hans við hallarþrepinn. Hún voru þegar komin og biðu inni í anddyrinu eftir leiðsögn.

Góvinda gekk hægt til Pandóru. Aldrei hafði hann haft minni löngun til að yfirgefa þennan stað. Aldrei hafði honum þótt Eidos fegurri en nú. Góvinda hafði skynjað tilgang þessa fundar með Húmi og Tíbetbúanum. Og hann fylltist trega. Þegar hann horfði á Pandóru vissi hann skyndilega hvað honum bar að gera. Röddin, sem hann hafði heyrt á fjallinu, kallaði nú til hans skýrar en nokkru sinni fyrr. Villa og yfirsjónir urðu augljósar og ljósið sem aftur birtist í vitund hans sýndi honum hið rétta. Gaf honum vísbendingu fremur en fyrirmæli. En hún var honum nóg. Hann vissi að hann hafði týnt þessari paradís, en um leið fundið stærra takmark.

„Góvinda, hvað er að gerast?“ spurði hún og las um leið í huga hans. Pandóra virtist dálítið óttaslegin.

„Þeir vilja að við förum.“

„Til jarðarinnar?“

„Já.“

„Mig minnir að þú hafir sagt að þú ætlaðir aldrei að snúa aftur til jarðarinnar,“ sagði Pandóra. „Og ég ætla að minnsta kosti ekki að fara fyrr en ég hef notið til fulls þessarar tilveru. Það er líka svo margt sem ég á enn eftir að læra.“

Góvinda kinkaði kolli.

„Já, ég hef víst oft sagt það. Ég hef ekki heldur neina löngun til að snúa aftur, en ég á ekki um neitt að velja.“

Góvinda sagði henni frá því sem gerst hafði á fjallinu. Pandóra hlustaði á hann með athygli og hún virtist skilja þetta til fulls. Hún leit á hann full samúðar.

„Góvinda, ég veit að þú vilt ekki fara héðan. Það er ekki aðeins þessi fegurð, sem heldur þér föstum. Það er tækifærið til að vita, sjá og skilja, — öðlast hærri vitund.“

„Það verður að bíða,“ sagði Góvinda. „Annað skiptir nú mestu máli.“

„Bíða?“ spurði Pandóra. „Hve lengi?“

„Nokkrar aldir.“

„Það er undarlegt hvernig menn hugsa hér. Það er eins og tíminn skipti hér miklu minna máli. Allt sem gert er miðast við mjög langan tíma.“

„Já. Takmark mitt er óbreytt. En mín mál verða að bíða. Eftir veru mína á fjallinu sé ég líf mitt í nýju ljósi. Ég veit að mér ber að axla nýja ábyrgð. Bera minn skerf af þungum örlögum manna. Það er áhætta sem ég verð að taka.“

Pandóra breyttist og varð alvarleg. „Taktu mig með þér,“ bað hún.

„Það er ekki á mínu valdi, Pandóra. Auk þess þarftu ekki á mér að halda.“

„Jú. Ég þarfnast þín.“

Sá sem einu sinni hefur séð þessa konu, hugsaði Góvinda, getur aldrei gleymt henni. Hún var ólík öðru fólki sem hann hafði þekkt. En leiðir þeirra hlutu að skilja. Góvinda varð þögull. Hann lagði handlegginn um herðar hennar og þau gengu saman inn í andyrið.

Þau sátu í hring kringum ljósið og horfðu um stund þögul inn í birtu þess. Þetta ljós var tendrað við vígslu námshallarinnar. Það hafði logað síðan og var síungt eins og lindin sem það streymdi frá.

Ljósið brotnaði í ótal síbreytilega liti og hvert litbrigði hafði sinn sérstaka tón. Ljósið talaði til þeirra. Það var eins og það hefði sitt mál og talaði orðum sem gáfu lífi þeirra ákveðinn tilgang og fyllti þau ábyrgðartilfinningu. Góvinda horfði á þetta og gleymdi öllu öðru. Um stund var eins og vitund hans yfirgæfi líkama hans, hyrfi inn í ljósið og yrði eitt með því. Hann gat ekki hreyft sig og vildi ekki heldur hverfa til baka í líkamann. Loksins gat hann látið draum sinn rætast, drauminn um líf ofar mannlegum takmörkunum. Loksins fékk hann fulla staðfestingu á þeirri trú sinni að hin æðri vitund er dýrmætari en öll dýrð veraldarinnar. Maðurinn veit það innst inni, hvort heldur sem hann er staddur í villu heimsins eða í nálægð guðs.

Rödd Húmis vakti hann og fullur trega hvarf Góvinda aftur í líkama sinn. Og þegar hann leit í kringum sig á vini sína sá hann að þau höfðu orðið fyrir sömu reynslu. Þau horfðu nú öll á Húmi og eftirvænting þeirra jókst eftir fyrstu orð hans, en eftirvænting þeirra var líka blandin ótta. „Það

er kominn tími til“, sagði Húmi, „að tala um okkur.“ Hann sat við hlið Tíbetbúans sem horfði stöðugu augnaráði í ljósið. „Síðar“, hélt Húmi áfram, „munuð þið skilja betur þýðingu þessara hluta. Vitund ykkar hefur innst inni skynjað tilgang sinn. Og þegar ykkur hefur verið gefinn tilgangur hér á þessum stað er hann bundinn starfi ykkar. Þið verðið bundin þessu vali.“

„Hef ég nokkurt val?“ spurði Góvinda.

„Já. Ykkur er öllum frjálst að velja.“

Þau vissu öll nú til hvers var ætlast.

„Ef ég fer aftur til jarðarinnar,“ sagði Pandóra og leit á Góvinda. Hvað á ég þá að gera til að finna þetta . . . þetta ljós?“

„Ekkert,“ sagði Húmi. „Ljósið leitar þín og það kemur til þín ef þú notar þessa braut, að hjálpa, — því að verk þín skipta miklu máli.“

„En ef ég nú vel hamingju þessara háu heima?“ spurði Sylvía.

„Þá verður þú hamingjusöm.“

„Hamingjusöm öldum saman?“

„Já.“

„Hamingjusöm um alla eilífð?“

„Nei. Eftir mjög langan tíma eyðist þessi máttur.“

„Er þá leið eilífrar hamingju ekki til?“

„Jú.“

„Leið Krists, að vinna fyrir meðbræður sína, hjálpa öðrum. Hún er leið hins virka kærleika. Í fyrstu hefur hún í för með sér mikla áreynslu og stundum næstum óbærilega þjáningu. En hún hefur líka í för með sér djúpa innri gleði sem alltaf fer vaxandi og leiðir að lokum til þroska og hamingju sem aldrei verður aftur frá mannum tekin.“

„Hvað verður um okkur?“ spurði Henderson.

„Eins og ég sagði áðan, þá er það þitt að velja,“ sagði Húmi.

„Heimurinn þarfnast góðra manna. Þú getur orðið arat og lifað alsæll og vitur í æðri heimum. En það hjálpar ekki hinum. Það er þitt að velja.“

Það varð löng þögn.

„Ég á raunar ekkert val,“ sagði Góvinda dapur.

Húmi brosti í fyrsta sinn.

„Þú átt við að þú veljir samúðina, að standa við hlið bræðra þinna?“

Þeir horfðust lengi í augu en smám saman færðist bros yfir ásjónu Góvinda.

„Þannig lítur þetta víst út í þínum augum.“

„Þannig skal það þá verða,“ sagði Húmi.

Tíbetbúinn leit upp.

„Góvinda,“ sagði hann. „Reyndu að gefa þínu fólki allt það sem það þarfnast. Fylling tímans er í nánd. Ég blessa þig og mun ætíð vera með þér í anda.“

„Ég vil fara þangað líka,“ sagði Pandóra ákveðin. „Get ég það?“

„Já.“ Það var Tíbetbúinn sem svaraði henni. Ég hef raunar verið að reyna að athuga framtíð ykkar,“ bætti hann við og horfði á ný inn í ljósið.

„Áttu við að þú viljir koma með mér?“ spurði Góvinda.

„Já,“ svaraði hún honum með augunum.

„Hér er óneitanlega gott að vera,“ sagði Ívan og greip hönd Helenar sem sat við hlið hans. „Samt veit ég ekki hvort ég vildi vera hér um alla eilífð.“

„Gætum við farið saman?“ spurði Helena.

„Þið getið það,“ sagði Húmi. „Og örlögin munu leiða ykkur saman á ný.“

„Og Nana?“ spurði Helena.

„Hún mun koma aftur inn í líf ykkar síðar.“

„Menn vilja reyna krafta sína,“ sagði Henderson. „Takast á við ný verkefni. Skapa eitthvað nýtt. Ég býst við að það sé þess vegna sem menn fara héðan að lokum.“ Hann horfði á Sylvíu með spurn í augum.

„Þú sagðir okkur einu sinni,“ sagði Sylvía og sneri sér að Húmi, „að tónlist okkar í Bandaríkjunum væri það versta sem gerst hefði í heiminum á öld fíflsins.“ Það var stolt í rödd hennar. „Ef við Henderson eigum að hverfa til jarðarinnar á ný og fáum að vera saman, — þá viljum við hvað sem hver segir, hvergi vera nema þar. Gætum við fengið að fara þangað?“

„Já, það er svo að sjá,“ sagði Tíbetbúinn.

„Við mundum kjósa að fara til Afríku,“ sagði Lila og horfði ástúðlega á Adam.

„Og við, ég og Leónov, til Ástralíu,“ sagði Lóla. „Segið okkur hvernig við getum hjálpað til og við munum gera okkar besta.“

„Ætli ég haldi mig ekki við gamla landið mitt, Kína,“ sagði Chang.

„Við ráðum að sjálfsögðu engu um þessa hluti,“ sagði Húmi. „Allt slíkt er á valdi örlaganna. Það eina sem við gerum er að rýna inn í framtíðina. En val ykkar allra er í samræmi við þá framtíð sem við sjáum. Langanir ykkar eru framtíð sem enn hefur ekki birst. Hlutverk okkar hér er að muna fortíðina og skilja framtíðina.“

„Hvernig er slíkt hægt?“ spurði Ívan. „Sagan er skrifuð af þeim sem sigra. Þessar löngu myrku aldir geyma myrka sögu sem aldrei hefur verið sögð.“

„Þetta er satt,“ viðurkenndi Húmi. „En jörðin sjálf hefur vitund. Og þessi jarðarvitund geymir allt sem hefur gerst.

Með því að skynja hana og tengja hana annarri vitund sem hefur forskynjun má gera þessi kort.“ Húmi benti á karma-kortin sem huldu alla veggi þessa stóra salar.

„En alla framtíðina?“ spurði Henderson. „Hvernig getur nokkur maður nokkurn tíma þekkt alla framtíð?“

„Þetta er líka rétt,“ sagði Húmi.

„En þið getið raunverulega séð framtíðina?“ spurði Sylvía.

„Já.“

„Alla?“

„Nei. Aðeins hluta hennar. Í okkar augum er hún þrátt fyrir allt óráðin. Stundum sjáum við aðeins hvernig hún getur orðið. Annars er okkar hlutverk ekki aðeins að sjá hana, heldur líka að móta hana.“

„Og þú hefur Húmi, séð inn í framtíð okkar,“ spurði Lila hljóðlátlega.

„Aðeins útlínur.“

„Segðu okkur hvað þú sérð,“ bað Pandóra og beindi hugsun sinni til Tíbetbúans.

„Gott og vel,“ sagði hann eftir nokkurt hik. „Þið þurfið ekki annað en að horfa á mig og lesa hugsanir mínar meðan ég horfi í sannleikssjána og fer yfir ykkar tíma.“

Tíbetbúinn einbeitti sér að ljósinu. Um stund virtist hann hverfa, renna saman við ljósið, en svo birtist hann á ný. Og í blik hans birtist hver myndin á fætur annarri. Þetta voru fjarlæggar sýnir. Þau horfðu á framandi veröld, sáu staði og fólk sem þau þekktu ekki. Og þau sáu líf sitt í þessum nýja heimi. Sýnirnar komu og fóru hver á fætur annarri og Góvinda þóttist þess fullviss að þær mundu geymast í vitund þeirra og að þær gætu jafnvel leiðbeint þeim síðar á erfiðum vegamótum.

Sýrnirnar hurfu jafn fljótt og þær höfðu komið og Tíbet-búinn leit upp.

„Það er þá allt ákveðið fyrirfram?“ hvíslaði Pandóra.

„Nei,“ svaraði Húmi ákveðinn.

„En ég skil ekki.“

„Það er öllum frjálst að velja,“ endurtók Húmi. „Samt hlýtur hver maður að velja eitthvað sérstakt. Og það er stundum hægt að sjá þetta ákveðna val fyrir. Það er allt og sumt. Forskynjun hindrar á engan hátt frjálst val. Tími þinn er lína sem þú leggur að nokkru leyti sjálf. Þú lifir hana frá öðrum endanum. Við skynjum hana frá hinum. Aðeins línan sem kemur að ofan er óhagganleg, en hana þekkir guð einn.“

„Allt þetta sem við sjáum hér,“ sagði Sylvía. „Mun það gerast?“

„Það hefur aldrei brugðist.“

„Höfum við ekki farið of hratt? Of fljótt?“ spurði Henderson og hugleiddi sýrnirnar.

„Það er hugsanlegt,“ sagði Húmi.

„Vísindin geta orðið heiminum hættuleg?“ spurði Adams.

„Áhættan stafar ekki af vísindunum í sjálfu sér,“ sagði Húmi, „heldur baráttu hinna þriggja blindu afla um yfirráð yfir jörðinni.“

„Hvaða afla?“ spurði Leónov.

„Stjórn mála, peningavalds og tæknivalds,“ sagði Húmi. „En við vitum að til er sterkara vald og betra. Látum það stjórna okkur.“

„Það er von að menn villist í allri þessari spámannaböku,“ sagði Ívan. „Sjálfur hef ég lengi leitað svara og ég hef loksins fundið þau í þessu ljósi.“

„Látið anda Krists fylgja ykkur hvert sem þið farið,“

sagði Húmi hlýlega. Þau voru öll gripin undarlegri tilfinningu. Það var eins og ljósið kæmi til þeirra og tengdist þeim órjúfandi böndum. Húmi hélt áfram:

„Takmark okkar er sameinað mannkyn í anda Krists, í anda kærleika, friðar og bræðralags. Nú farið þið hver til síns heimshluta. Gerið allar þjóðir kristnar, allt til endimarka jarðarinnar. Flytjið ríki guðs til jarðar.

Hér verðum við að skilja, en sá tími mun koma að við hittumst hér öll að nýju. Og við verðum alltaf við hlið ykkar og blessun guðs mun fylgja ykkur. Styrk þessa staðar munuð þið taka með ykkur. Ljósið mun vísa veginn. Gleymið aldrei samúðinni.“

Þetta voru síðustu orð hans.

Góvinda hafði öðlast þekkingu til að fara um marga heima og nota ólíkar vitundir. Samt var hann nú á förum til jarðar. Margar spurningar leituðu á hann og hugur hans var fullur af undarlegum myndum og hugsunum. Hvað er veruleiki og hvað er draumur? spurði hann sjálfan sig. Hvar eru mörkin milli staðreyndar og skáldskapar. Verður þetta tvennt nokkurn tíman skilið sundur?

Góvinda losaði vitund sína við líkamann og ákvað að fara um alla þá tilveru sem hann náði til, — til þess að kveðja. Tíminn leið án þess að hann yrði mældur. Hann lét vitund sína renna saman við ljósið, fór með því fyrst um landið í Eidos síðan um aðra og hærri heima. Hann skipti um tíðni og vitund, lifði í eilífið. Allt þetta er veruleiki, svaraði hann sjálfum sér, og veruleikinn er miklu stærri en draumurinn. Hann hafði aldrei látið sig dreyma um að veruleikinn gæti náð svona langt útfyrir skynjun hans. Ljósið á fjallinu kallaði hann til sín: „Góvinda, þú ert á förum.“ „Já.“ Ljósið benti honum á svart hlið sem reis eins og veggur framundan honum. „Í gegnum þetta hlið áttu að fara. Að hverfa inn í þetta myrkur er þér ný vígsla. Sú vígsla er forn og hún mun reyna til fulls trú þína og

þroska.“ Hvar lýkur handleiðslu þessa valds og hvar byrjar val mitt? spurði Góvinda sjálfan sig. En hann varpaði spurningunni frá sér: Við erum eitt. Hann treysti þessu ljósi og hafði ákveðið að gefa sig á vald atburða sem hann réð ekki yfir. Ljósið minnti hann sífellt á ábyrgð hans: „Góvinda. Sú sýn sem þér hefur verið gefin fær þig til að skilja að þjáning heimsins er og verður okkar þjáning, skömm hans okkar skömm. Við getum aldrei glaðst yfir óförum eða falli nokkurs manns. Við getum ekki hæðst að vonum manna. Þar sem menn deila verðun við friðflytjendur. Okkar verk verður ævinlega og óhjákvæmilega að reyna að gera menn hamingjusamari og betri, vekja skilning sem veitir lífsfyllingu.“

Góvinda vissi að þetta var satt: — Það var hægt að flytja hvað sem var úr einni vitund til annarrar. Sá sem hefur sannreynt þetta veit að hann er hluti af öllu og hann varðar allt.

Þegar Góvinda kom aftur til Eidos fór hann eins og ljós um allt landið til þess að kveðja það. Hann fann Pandóru sem hafði valið sér kyrrlátan stað niður við fljótið og virtist niðursokkin í einhverjar athuganir.

Hann lét sig að lokum birtast við hlið hennar. Þegar hún varð hans vör leit hún upp og brosti. Engin vinátta jafnast á við vináttu þeirra sem lesa hug hvors annars og geta þannig tjáð sig til fulls og um leið mætt fullum skilningi. Þau sátu saman þegjandi. Það var ekki lengur nein þörf fyrir orð. Þau vissu nákvæmlega hvað hvort um sig hugsaði.

„Það er gott að þú ert kominn til mín aftur.“

Góvinda hugsaði um að þetta væri í síðasta sinn sem hann sæi hana og hún vissi að hann var á förum.

„Ég er ferðbúinn,“ sagði hann.

„Ég er það líka.“

„Nei, ekki þú.“

Emanúel og Húmi höfðu gefið fyrirheit. Nú beindi hún þögullu spurningu til Góvinda um framtíð þeirra.

„Nei, Pandóra. Þetta er land hinnar eilífu æsku. Þú og það hæfið hvort öðru. Þú átt heima hér. Hér eru allir vinir þínir, og hér ert þú hamingjusöm. Jörðin er ill. Hún er enginn staður fyrir þig.“

„Hvers vegna ferð þú þá?“

„Ég verð.“

„Taktu mig með þér.“

„Ég get það ekki.“

„Hvers vegna ekki?“

„Þessi för er farin af einum.“

Í Eidos hafði hver stund verið Pandóru ný reynsla, veröld sköpuð sérstaklega fyrir hana. Nú fannst henni þessi veröld vera að hrynja í kringum sig.

Góvinda fann að henni leið illa og tók hönd hennar.

„Þú hverfur,“ sagði Pandóra, „en hvað gerist? Vaknar þú eins og maður sem vaknar eftir langan svefn, og man ekki draum sinn?“

„Ég veit það ekki.“

„Ég vil ekki vera hér eftir að þú ert farinn.“

„Þú vilt fara til jarðarinnar?“

„Já.“ Svar hennar var svo ákveðið að það gerði jafnvel hana sjálfa undrandi.

„Þegar við deyjum,“ sagði Góvinda, „missum við lítið, en þegar við fæðumst missum við allt.“

„Ekki allt,“ sagði Pandóra. „Við missum minnið um stund. Hitt tökum við með okkur, eðli okkar og tilgang.“

„Ég býst við því,“ sagði Góvinda.

„Og við komum hingað aftur?“

Góvinda svaraði engu. Eftir nokkra stund spurði hann: „Pandóra, hvers vegna viltu fara?“

„Ég giftist aldrei á jörðinni. — Ég ætlaði ekki að segja þetta. Ég veit ekki hvers vegna ég gerði það. En mig langar til að líf mitt hafi tilgang, ég vil vera mikilvæg fyrir einhvern. Nei, ekki fyrir einhvern, fyrir þig.“

Góvinda horfði lengi á hana þögull. Loks sagði hann: „Ég hef gefið mig á vald forlögum sem ég ræð ekki yfir. Ég veit ekki inn í hvaða framtíð leið mín liggur.“

„Ég vil koma með þér,“ endurtók hún.

Góvinda leit yfir landið, þennan heim hamingjurinnar sem hann varð að yfirgefa. Hann leit á blátt grasið, litadýrð blómanna og hávaxin grönn tré. Hann andaði að sér yndisþokka sem ekki varð tekin á mynd og ekki var hægt að lýsa í orðum. Vitund hans gældi við kristaltært loftið og sólgulan himin sem hvelfdist yfir honum. Loks námu augu hans staðar við hvít fjarlæg fjöll. Góvinda settist í lótussetu eins og hann hafði gert nóttina forðum þegar hann kvaddi jörðina.

„Pandóra. Ég verð að fara.“

Pandóra hreyfði sig ekki.

„Ef þér er sama,“ sagði hún, „þá vil ég heldur vera hérna hjá þér.“

„En þessi ferð er farin af einum,“ endurtók Góvinda.

„Ég veit það.“

Það var eins og hún yfirgæfi líkama sinn með honum og fylgdi honum eftir að hliðinu. Þar sneri hann sér við og horfði á Pandóru í síðasta sinn. Síðan hvarf hann inn í myrkrið.

Engill dauðans ferðast aldrei einn. Engill lífsins er ævinlega í för með honum. Yóginn Góvinda var að deyja til lífsins. Innan skamms yrði hann einn hinna nýfæddu.

Góvinda horfði í kringum sig. Hann var staddur í stórum sal. Biðstofa lífsins, hugsaði hann dapur. Í nánd við hann lágu nokkrir menn á svefnbekkjum eins og hann sjálfur. Dimmblátt loftið í salnum var fyllt lifandi kvíða. Góvinda leið illa.

Ég hef heyrt meira en ég veit, sagði hann við sjálfan sig. Samt hefur enginn sagt mér neitt um þennan dularfyllsta atburð í lífi mannsins í för hans um heimana þrjá. Hvernig getur þetta gerst. Mér hefur aðeins verið sagt að mín bíði meðvitundarleysi þar til ég endurfæðist sem barn á jörðinni. Einhver innri rödd hvíslaði því að honum að þessu væri ekki þannig háttað. Sú reynsla sem bíður þín, sagði þessi rödd, er upplifuð í vitund sem er dulvituð bæði á jörðinni og í geðheimum. Hvað raunverulega gerist er því ráðgáta í báðum þessum heimum.

Heimurinn er raunverulegur og heimurinn er skuggi, hugsaði Góvinda áfram. Hvað veit ég um hvað bíður mín. Ég er hér í geðlíkama og vitund mín er geðheimavitund. Eidos er horfið og vinir mínir. Öryggi mitt er horfið. Ég veit

að ég er að fara héðan en ég geri mér ekki ljósa grein fyrir ástandi mínu og ég veit ekki hvað við tekur. Og hvar er frelsi mitt? Ég hverf aftur inn í hringinn. Ég á mér ekki neitt val um marga hluti. Ég verð að eldast, lifa aldurskeið mín eitt af öðru frá hvítvoðungi til örvasa gamalmennis. Hvar er draumur minn um frelsið? — Hinir vitru hverfa út úr heiminum og fáfræðin hleypur á eftir þeim og breiðir yfir spor þeirra. En ég er á leið niður, inn í þennan heim fáfræðinnar. Gleymi öllu. Nei. Röddin lét aftur til sín heyra. Nei, það gleymist ekki neitt, ekki í raun og veru. Hluti vitundar þinnar, sagði röddin, geymir öll tilbrigði í mannlegri reynslu alveg frá fyrstu tíð. Smám saman munt þú aftur fá vitneskju um allt sem hugur þinn girnist að vita.

Góvinda fann hvernig andstæð öfl börðust hið innra með honum: Ég vil snúa heim, sagði hann. Nei, eina leiðin er að halda áfram, hvíslaði þessi innri rödd hans. Gleyindu ekki að örlög jarðarinnar eru þung. Sá sem raunverulega vill hjálpa hinum fáu styrku höndum sein varna því að öfl myrkursins vinni sigur verður að bera einhvern hluta þessara örlaga. Sá sem vill styðja lífsstefnuna verður á einhvern hátt að létta þessa þungu byrði. Gleymdu ekki samúðinni, Góvinda. Sigur mannsins og lausn verður að vera sigur allra manna. Ekki frelsi hinna fáu.

Þessum hugleiðingum Góvinda lauk skyndilega. Allt í einu og fyrirvaralaust missti hann vald yfir líkama sínum og hann leið upp í loftið án þess að fá nokkuð að gert. Ónotatilfinningin hvarf og hann missti meðvitund um stund.

Næsta stig þessarar undarlegu reynslu tók nú við. Góvinda vaknaði af svefni. Það var eins og ný vitund, sem var þó hluti hans, kæmi frá einhverju sviði þar sem jafnvel dauðinn varð að nýju og fullkomnara lífi, sem bjó yfir eldlegum mætti, hreyfingu og fegurð. Þessi vitund hans var

hreinn og máttug og hann vissi að hann stóð við landamæri nýrrar sýnar og hann beið þess að hún birtist. Allur efi og allur vanmáttur var horfinn. Kristalskír sjón hans beindist að fjarlægu marki. Í stað efans kom óttaleysi, fullkomið öryggi, fullkomið traust. Líkami hans var líka annar. Hann var bjartari, hreinni og léttari. Góvinda skynjaði óravíddir geimsins og það var eins og allur þessi mikli stjarnheimur væri fyrir neðan hann. Hann vissi hvert hann var að fara, sá og fann þann hnött sem hann átti að hverfa til. Og hann vissi að hann var á valdi ósýnilegra afla sem stjórnuðu ferð hans. Í þessu ástandi fannst Góvinda hann vera fær um að leysa úr hverri spurningu sem vitund hans beindist að. Og Góvinda sagði við sjálfan sig: Ég hugsa ekki. Hugur minn er horfinn. En í stað hans er komin hærri vitund sem skynjar veruleikann beint án þessa milliliðar.

Góvinda leit yfir veröldina og reyndi ekki að móta í orð það sem hann skynjaði á ystu mörkum vitundar sinnar: Sál mannsins er ódauðleg og þróun hennar á sér engin takmörk. Aðeins vitund getur breytt óskapnaði í skipulagða tilveru. Allt þetta er skipulögð tilvera. Og lífið er í framrás, sókn út í nýjar víðáttur. Nýir hnettir eru í sköpun og nýir hnettir þarfnast nýrra stjórnaenda. Alfaðir og almóðir — guð — er uppspretta lífsins í sjálfum mér og fyrir utan mig. Hann er óaflátanlega að vinna mér og öllu öðru til heilla, eilífur styður hann og hjálpar hverri lífveru, dýpsti og innsti veruleiki alls þótt ekkert auga sjái hann, ekkert eyra heyri rödd hans og engin hönd snerti hann. En jafnvel hin frumstæðasta vitund skynjar hann og skilur á sinn hátt. Ég þarf ekki lengur að leita hins mikla frelsis. Í raun og veru hef ég alltaf verið frjáls og mun verða frjáls að eilífu. Hið mikla frelsi — er að vera bundinn guði.

Þegar ég fæðist til jarðar mun þessi sýn gleymast en styrk

hennar tek ég með mér. Þeir sem fara verða að aðlagast þróuninni eins og hún er á hverjum stað. Það sem fyrst er kennt fáum mun síðar ná til margra.

Þessum vitrunum lauk og enn varð ástand hans annað. Góvinda fann hvernig líkaminn leystist upp, breyttist í straum sem barst eins og ljós eða raföldur í átt til hins nýja ákvörðunarstaðar. Það átti ekkert skylt við flug. Það var ekki líkt neinni hreyfingu. Það var eins og líkaminn hyrfi og vitundin væri ein eftir. „Þetta er óhugsandi,“ sagði Góvinda við sjálfan sig. „Hvernig er hægt að vera til án líkama?“ Hin innri rödd hans lét aftur til sín heyra. „Þetta er miklu algengara lífsform en nokkurn grunar,“ sagði hún. „Þetta er líka lífsform hærri vitunda sem maðurinn ekki skynjar.“

Góvinda gerði sér enga grein fyrir þeim vegalengdum sem hann fór og stefnan var ekki á hans valdi: — Hvernig þekkir fuglinn rétta leið yfir úthöfin í litla lyngmóann sinn undir heiðinni? Hvernig finnur laxinn rétta leið um hafið í hylinn sinn í bergvatnsánni tæru sem forðum ól hann?

Þetta ástand stóð aðeins yfir stutta stund. Því lauk þegar Góvinda var kominn í námunda við jörðina, og hann varð sér á ný meðvitandi um líkama sinn.

Að sjá jörðina og finna margslungna strauma hennar orkaði mjög sterkt á vitund hans. Hann sá greinilega úthöf og meginlönd þar sem eyður voru í skýjahafið. Frá jörðinni barst til hans einkennilegur niður og hann var altekinn þeim gífurlega krafti sem frá henni streymdi.

Góvinda gerði tilraun til að ráða ferð sinni en án árangurs. Leynt afl stjórnaði ferð hans og dró hann til sín með ómótstæðilegu afli.

Góvinda missti meðvitund sína öðru sinni og allt hvarf honum um stund.

Þriðja stigið á þessu kynlega ferðalagi kom honum enn

meira á óvart en jafnvel hin tvö. Góvinda hafði tvær vitundir. Hin fyrri var vitund fósturs í móðurkviði, vitund án hugsunar og aðgreiningarkenndar, en samt óljós vitund eins og þegar haft er veður af einhverju gegnum djúpan og væran svefn. Síðari vitundin sem var fyrir utan var mjög svipuð þeirri vitund sem Góvinda hafði fyrr; vitund mannsálar. Það var náð samband milli þessara vitunda og Góvinda vissi að þessar vitundir voru í raun og veru ein, þótt hann skynjaði þær sem tvær. Sú vitund sem stóð fyrir utan fóstrið skynjaði líðan og ástand fósturvitundarinnar og Góvinda þóttist vita að þær mundu smám saman renna saman í eitt eftir því sem líffæri barnsins þroskuðust. Hann þóttist líka vita að þessi sameining héldi áfram eftir fæðinguna og ætti jafnvel eftir að taka mestan hluta af uppvaxtarskeiði sínu í hinu nýja umhverfi.

Fréttin barst til þorpsins.

„Það er sama baslið hjá syni mínum, Vadíval. Nú hafa Rúpa og hann eignast annað barn, son,“ sagði Samú, gamli svínahirðirinn, við Champi Deví, konu skósmiðsins. Samú var áhyggjufullur.

„Ekki veit ég hvernig þessir vesalingar eiga að fara að því að lifa af næsta monsún.“

„Blessað fólkið,“ sagði Champi Deví.